

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NISSUMSKE
ÅRBØGER

1966

Nissumske årbøger

Udgivet af

Nr. Nissum Seminariums Elevforening

Under redaktion af

CARSTEN JENSEN (III)

KRISTIAN MADSEN (26)

ANDERS STOKHOLM FRANDSEN (39)

AKSEL BJØRNKJÆR (53)

SØREN FORUP (47)

(ansvarshavende)

1966

Indholdsfortegnelse

- 3 Året, der svandt. Beretning for bestyrelsen. Af rektor E. HØGEL
9 10 år som rektor. Af rektor E. HØGEL
- Lærerstuderende har ordet:*
- 14 Som et brev. Af CARSTEN JENSEN (III)
17 Noget om rådet -. Af TORBEN VILS PEDERSEN (IV)
21 Seminariets foredragsforening. Af ASTRID SCHJØDT LARSEN (II)
23 KFUM og KFUK på seminariet. Af ANDERS MELDGAARD (IV)
26 Idrætsforeningen Hellas. Af BJARNE ANDERSEN (II)
27 Sportsdag 1966. Tegnet af LENE BRUUN (III)
29 Counselor i U.S.A. Af MOGENS NEJRUP (III)
36 Den frugtbare afsondrethed. Af LARS STAACK (IS)
38 Elever i fritid. Fotomontage
- 39 Seminariets donorkorps. Ved adjunkt M. WALTHER
41 Hjælp os - med gamle fotografier m. m. Ved adjunkt M. WALTHER
43 »Rotterdammen« forvandles til svømmebassin. Ved adjunkt
A. TANGSIG CHRISTENSEN
46 Minutportrætter. Selvbiografier. Lærere, ansat 1966
48 Nr. Nissum Seminariums bestyrelse. Ved Red.
49 Motivet. Festsale. Af adjunkt HENNING FOGDE
52 Glimt fra elevfesten. Fotos
53 Festsale ved elevfesten. Af adjunkt J. ALBERTSEN
60 Glimt fra elevfesten. Fotos
61 Festsale ved elevfesten. Af adjunkt H. J. SCHEEL ANDERSEN
63 Ti år senere Af forstander P. C. GJELSTRUP
73 På Nr. Nissum Seminarium under tre seminarieløve. Af lektor
CHR. M. CHRISTENSEN (17)
89 En tur til Nigeria. Af fhv. seminarielærer HARALD BERG (23)
95 Kristen omsorg i velfærdsstaten. Af sognepræst J. DALUM CHRISTENSEN,
Tersløse.
- 103 Dimission 4. juni 1966. Tale af rektor E. HØGEL
107 Dimissionssang. Af lærerinde INGE HERTZ JENSEN (66)
109 Årets dimittender. Ved lektor SØREN PORUP (47)
117 Af årets dagbog. Ved J. SØNDERGAARD JACOBSEN (06) og G. ERIKSEN (43)
120 Elevforeningens regnskab for 1966. Ved kassereren, lærer M. P. SØRENSEN (28)
121 Foreningsmeddelelser. Ved formanden, lektor A. KOCH (28)

Motivet på forsiden er kendt af enhver nissumit. Vi kan oplyse, at Den Gule har fået navneforandring til Den Grå p. gr. af farvefornyelse i sommeren 1966.

Året, der svandt

Beretning for
bestyrelsen
21. april 1966

Af rektor E. Høgel

I det forløbne halvår er der vel ikke sket skelsættende begivenheder. Af kalenderen ses besøget her af kirkespilsgruppen fra Lund, et præstepar med en flok studenter. Vi måtte låne Rom kirke, som var fyldt, men ikke særlig god til formålet. Arbejdet i Lund breder sig som en slags vækkelse over det ganske Sverrig. Det optager også en del elever her. De øver mimer og træner sig i dramatik. I fasten holdt de ad den vej morgenandagt for os en enkelt morgen. Det var godt. Unge vil i dag engageres, ikke sidde som passive lyttere. Gid det måtte engagere også her. En lærer og en elev var herfra til kursus i Løgumkloster som eneste repræsentanter for Viborg stift.

Vi har prøvet at række FDF en hånd ved at give adgang for et stort week-end stævne, over hundrede unge på kursus her udefra. Vi savner bestandig en festsal.

Elevfesten i november (Exton: Uden fast bopæl og Hostrup: Soldaterløjer samt en god revy) var vel hverken under eller over gennemsnittet. Også dertil savner vi festsalen. Elevfesten har sin største værdi i det samarbejde med det vældige slid, elever i 3. kl. yder. De lærer hinanden at kende m. m. m.

Om eleverne ellers blot dette, at vi vel nok kan mærke små indslag af tidsånden. De har flere penge og mindre taknemmelighed. Flere biler og mindre ro på sig. Interesserne spredt over videre felter og derfor mindre sluttethed. Jazz-forening, pacifistforening osv. oprettes. En filmklub har ligeledes vældig omsætning. Vi prøver stadig at holde

sammen på flokken, men helt let er det ikke. De betragter deres forhold til seminariet mere og mere rent forretningsmæssigt, ikke som det skolehjem, det var i de „gamle dage“. Det må så imødegås med tilsvarende forholdsregler f. eks. med hensyn til lejerforhold af værelser, forholdet til vort pensionat osv. Vi har et kontaktudvalg mellem lærere og elever, hvor rektor altid er med. Der drøfter jeg helst disse ting igennem, før de sættes i sving. Der er altid den bedste luft på disse møder. Hovedmassen af eleverne er næppe meget anderledes, end den har været i min tid her, men der er her og der lidt klimaændring. Udviklingen går hastigt nu om dage. Det gælder at følge med uden at sure. Det er ikke alt så forkert, og der arbejdes stort set meget godt her stadigvæk.

Ministeren gjorde jo sidste sommer et stort nummer ud af dette, at en del unge bestod optagelsesprøve til seminarierne, men ikke kom ind. Det førte senere til, at han indkaldte samtlige rektorer til møde med direktøren i København. En fast køreplan blev udarbejdet, hvorefter tilgangen skulle bedre fordeles. Seminarierne skulle på en måde centralt styres, hvad der åbenbart passede de københavnske godt, ikke mig. Det førte til, at vi ved årets begyndelse fik forbud mod at tage mere end 4 præparandklasser imod de 6, vi ønskede at tage. Jeg fik så en forhandling i stand, hvor jeg lovede at tage en studenterklasse, hvis jeg samtidig måtte tage 5 præpkl. Det gik direktøren ind på. Jeg forklarede ham, at jeg var i fuld gang med at veksle lærerkræfter ud, så en del af vore unge præp.lærere måtte erstattes af viderekomne, der kunne gå ind i undervisningen under den kommende lov. Det kunne nu ske, at 5 lærerkræfter her blev gjort overflødige. Desuden ville billedet af Nr. Nissum Seminarium blive forstyrret, når vi ikke mere kunne tage tilmeldinger i nødvendigt omfang fra vore egne kilder i Vestjylland, men skulle supplere med overtallige rester andetsteds fra, vel mest København. Så ville det vare kort, før Nr. Nissum Seminarium ikke mere var Nr. Nissum Seminarium. Lærere af vor slags kan kun fås over længere tid. Altså måtte jeg nøjes med at skulle se på kvalifikationer af faglig art, ikke åndeligt, når jeg pludselig skulle have en hel flok om et år eller to. Og når så samtidig elevernes mentalitet skiftede for en større del, ville jeg ikke kunne røgte min opgave. Det var dog ikke vort særpræg, der havde direktørens interesse, men derimod et gnidningsløst forløb af tilbud og efterspørgsel og et ensartet produkt.

3 nye lærere har meldt sig hertil af sig selv. Jeg er i gang med at ansætte dem. (Brink, Nielsen, Wemmelund). Men nu bliver nok Villy Christensen kaldet til skoledirektør i Frederikshavn. Så er det galt igen. Det er meget slemt, fordi fagene matematik (fru C.s) og psykologi

(hans) er slemme at få godt besat. Et tab. Det vil mærkes meget. Hans administrative evner er uomtvistelige, men det er for mig at se en helt forkert investering samfundsmæssigt. Formodentlig er det vel også kun et trin på en karriere.

Et hundrede stykker skal dimiteres i år. Knap 180 skal til optagelsesprøve, ca. 130 har meldt sig til præp. 1966 og dertil 8 studenter til en S-kl.

Nedgangen i anmeldelser til præp. er følelig, men det er den overalt. Jeg vil gerne sigte mod en S-kl. på 24. Hvis jeg kan få lov til at etablere en forprøve efter godt et par måneders særundervisning for dem i dansk, regning og kristendomskundskab, vil jeg starte med ca. 30. Der skal nok dumpe 5-6 stykker så.

Det nye „Borgen“ fungerer godt på nær opvaskemaskinen. Vaskeriet har vi ikke system i endnu. Er der ikke en, der kender en vaskeriekspert, der kan hjælpe os her? Vi skulle gerne kunne vaske lige så billigt som de store andelsvaskerier.

Restaureringen og ombygningen af de gamle bygninger har vi da hørt fra. Det går vel, selvom der er mange forbehold.

I den forløbne vinter har eleverne indsamlet 25.000 kr. til vort svømmebassins færdiggørelse. De regner med at nå målet, de 30.000, før sommerferien, idet der også er indsamlet betydelige beløb blandt lærerne. Ligeledes synes omegnskommunerne, vor egen inclusive, ikke at stille sig afvisende overfor tanken at få adgang til svømmeundervisning her for børneskolernes elever, så man måske kan formå kommunerne til at kapitalisere undervisningspengene for en kortere årrække i form af en forhåndsindbetaling.

Endelig har jeg haft en kort, uofficiel samtale med forstander Kristensen på højskolen. 3 gange har man fra højskolen været i København for at få lov til at bygge en hal. Afslag hver gang. Mon ikke man ligger med $\frac{1}{4}$ mill. til formålet. Han erklærede sig interesseret i en samtale med seminarieret om dette problem. Måske det lod sig gøre at finde vejen igennem med en Nissum-hal for sognets, højskolens og seminarierets ungdom under ét. Gid det lod sig gøre. De unge her bruger Lemvighallen, og vi må næste skoleår regne med at skulle afvikle også en del undervisning derinde. Men det er nok fremtidsmusik, som ovenikøbet er fyldt med problematik.

Beretning for bestyrelsen 10. oktober 1966

Det gik som ventet, at adjunkt Villy Christensen blev ansat som skole-direktør i Frederikshavn i sommerferien, hvorfor vi fra det nye år mistede både ham og hans hustru Hanne Christensen som undervisere her. Fra det nye skoleår er der derfor ansat fem nye lærere: Tidligere for-stander for Rydhave Slots Ungdomsskole Poul Wemmelund (dansk og historie), adjunkt ved Esbjerg Seminarium Hans Brinch (tysk og engelsk), øvelsesskolelærer ved Skårup Seminariums øvelsesskole Thor-kild Nielsen (biologi og metodik), overlærer ved Holstebro skolevæsen Gohr Lauridsen (matematik) og amtsskolepsykolog Leo Fristed, Ran-ders. Det er ikke from snak, men skinbarlig virkelighed, når jeg lige siden den sidste kom i hus ikke synes, jeg har kunnet takke mig igen-nem den nåde, at vi fik de lærerkræfter, vi trængte til. Tre af vore lærerkræfter har i den senere tid taget tillægseksamener, to i form af fornemt beståede faglærereksamener og en i form af en cand. mag. eksamen. Jeg tror, det er et godt udtryk for, at der arbejdes her – også på egen fornyelse og dygtiggørelse, selvom man forlængst har kvali-ficeret sig til fast ansættelse.

Det er nu lykkedes ved ministerens personlige indgriben at få vore skitseplaner for biologibygningen. Der er derfor de bedste udsigter til, at vi kommer i gang med at grave før 1. april 1967, således som vi skal, hvis vi ikke skal miste vor plads på ministeriets liste. Også det er der grund til at være taknemmelig for.

Der synes at være ved at komme gang i Nr. Nissum Højskoles pla-ner om at bygge en fuldstor idrætshal. En sådan hal vil vi nok kunne leje os ind i i fornødent omfang, og den vil nok også kunne dække vore elevers behov for fritidssport, der kræver en hal. For så vidt er der grund til at lykønske både højskolen og os alle, om planen gennem-føres. Alligevel er der en lille vemod i os hernede på seminariet i denne sags anledning, da en hal ved højskolen selvfølgelig udelukker semi-nariet fra nogensinde selv at få en.

Elevernes indsamling har forlængst passeret de 30.000 kr. til vort svømmebassin. Der er forhandlinger igang ad forskellige veje for at få de tre kommuner (Nissum, Gudum og Fabjerg) med efter planen. Jeg håber, det hele må glide i lave, så der kan ydes svømmeundervis-ning i sæsonen 1967.

105 elever dimitteredes sommeren 1966. Deres eksamener fordelte sig som følger: 4 fik særdeles velegnet, 84 fik velegnet og 17 betegne-des som ret egnet.

Fra skoleinspektører rundt om i landet får jeg skiftevis at vide, at vi

undervurderer vore elever og at de på visse punkter er mindre duelige, end vi tror. Vi vil meget nødig vildlede de ansættende myndigheder og bestemt ligeså nødig gøre vore elever uret. Derfor vejes også udtalelser m. v. på guldvægt både sprogligt og sagligt. Jeg synes ikke, vi kan gøre mere, end vi gør, for at ramme prik, men vi drømmer heller ikke selv om, at vi gør det hver gang.

Med det nye skoleår nystartedes her en studenterklasse og fem præparandklasser. Til nu har vi kun godt at sige om dem alle 6.

På min indstilling har lærerrådet vedtaget at søge bestyrelsens tilslutning til, at seminariet her tilbyder ministeriet at optage indtil 3 klasser HF-elever sommeren 1967. Ministeriet har givet udtryk for ønsket om, at seminarierne til en start opretter sådanne klasser – dog med udsigt til, at HF-undervisningen senere vil blive lagt andetsteds hen. Vor direktør har udtrykt formodning om, at man fra ministeriet ikke ønsker oprettet præparandklasser og HF-klasser i 1967 ved samme seminarium. Iøvrigt ligger alt i det uvisse m. h. t. timeplaner m. m. for denne uddannelse. Seminariepolitikens farvand er for tiden igen fyldt med mange blinde skær. Det er mere end svært at navigere blot nogenlunde sikkert, og en stranding vil under alle omstændigheder være dyr, selvom den ikke fører til totalforlis.

Så vidt jeg forstår, er prognose på et andet punkt også vanskelig. Det er vistnok ministerens ønske, at gøre al undervisning her i landet gratis. For seminariernes vedkommende har jeg forstået, at dette mål skal nås i 1969. Hvis det nås, vil følgen sikkert blive et krav om ministeriel indsigt både med budget og regnskab ved de private seminarier. Når dertil kommer, at der allerede er indbygget den bestemmelse i den nye seminarielov, at læreransættelser skal godkendes i ministeriet, mener jeg, at konsekvensen vil blive, at de private seminarier bliver maskerede statsseminarier. Det undrer mig, om denne udvikling vil kunne forløbe uden sværdslag i dette land med frihedstraditioner i det folkelige, i højskoler og skoler. Endvidere synes ministeren at tilslutte sig tanken om at samle læreruddannelsen omkring universitetscenterne og med Darwin af de nuværende seminarier kun lade de bedst egnede overleve. Mon der i det mindste ikke i dette land altid vil være mulighed for at drive et seminarium som „ægte“ privat, d. v. s. hvor alle udgifter afholdes uden om statskassen? I så fald ville Indre Mission for første gang i historien i dette land kunne få lejlighed til at sætte økonomisk ind på seminariefronten. En vældig udfordring.

De protestantiske kirker er jo i de sidste 100 år gået en ganske anden vej end den romerske i mødet med humanisme, liberalisme osv. De har ikke undgået faren for at skilles i en vis „kulturprotestantisme“

på den ene side og på den anden side små lukkede cirkler efter pietismens mønster med afstandtagen fra "kultur" og politik. Selvom Karl Barth har lagt en svær dæmning, som hindrer denne tvedelte afstrømning, mærker vi alligevel stærkt striden. Vi tager udfordringen op, så godt vi kan det. Gudsordet er både fundament og ledestjerne for os, men i Luthers forstand videst muligt. Det føles derfor virkelig bitter, om hedensk humanisme via lovgivningen som det synes skal få held til at kvæle mulighederne for en hæderlig udrustning generelt af danske folkeskolelærere, når det gælder faget kristendomskundskab.

Til slut skal jeg blot gøre opmærksom på, at seminariet her har 75-års jubilæum i 1967, og at jeg agter at søge studieorlov fra en del af skoleåret 1967-68.

10 år som rektor

Af rektor E. Høgel

*Hr. og fru Høgel
i rektorboligen på 1. sal
i det gamle Borgen*

Ja, det hed det ikke alle ti år igennem. Men når folk har kludret i det med min titel, har jeg gerne sagt. Det skal De ikke bryde Dem om. Lønnen er den samme og fyren desværre også. Så det gør ingen forskel. Det står jeg stadig ved og godkender dermed redaktionens overskrift.

Dernæst har jeg sikkert noget af den samme slags fornemmelse overfor det, jeg nu giver mig i kast med som Kaj Munk (al anden sammenligning bedes straks frafaldet) nærrede, da han skulle til at skrive sine erindringer. Det var lidt tidligt. Et maleri skal på afstand, før man ser andet end maling. Vær derfor så venlig at tilskrive nogle af skrøbelighederne ved det følgende den naturlige perspektivmangel.

Den juridiske mærkværdighed, der hedder en selvejende institution, skal have en bestyrelse. En bestyrelse skal have en formand. Jeg er nu lige ved at have slidt to formænd op, skønt det ikke er lykkedes dette lands hovedjægere at tage bytte i Nr. Nissum Seminariums formandsstol. Når imidlertid begge de gode formænd, som jeg er megen tak skyldig, har måttet i nærkamp med ministre for seminariets skyld, skønt de begge var såre ireniske, ser jeg personlig som inderste grund derfor, at liberale tider bestandig bliver gjort mindre liberale her tillands. Højskolerne i vort land har det vel friest endnu af alle skoler. For en del levede de private seminarier i kraft af analogislutninger ud fra de love, der gjaldt højskolen. Vort tøjrslag er imidlertid bestandig gjort mindre, og man lover mig kun, at en skønne dag bliver mulen helt surret til pælen. Til gengæld vil husbond så selv bringe alle fornødenheder. Det er svært både for embedsmænd i ministeriet og for os ude i

Det gamle Borgen set fra haven.

landet at navigere videre med en følelse af at være noget betroet, når vinden blæser den vej. Den følelse har ellers i menneskehedens historiske forløb været blandt de bedste drivkræfter til fornyende indsats. Jeg takker i mit sind dem, der har bestridt bestyrelsesposterne her i de 10 år og holdt ud. Jeg har nærret mig ved den tillid, de har vist mig. Det er sikkert. Jeg har kun set bestyrelsen virkelig syrlig én eneste gang, og det virkede komisk på mig (undskyld, men dette er ikke flabet). Komikken varede ikke længere, end til medlemmerne opdagede, at den tvangssituation, den var bragt i, skyldtes dårligt arbejde fra en for længst afdød landmåler. Bestyrelsen ønsker at stå ansvarligt og derfor frit, hvad jeg netop finder i sin orden, men det med den spildte mælk gælder desværre også i Nr. Nissum. Landmålerens fejl blev først nu erkendt og dens konsekvens blev man nødt til at tage.

Allerede inden jeg tiltrådte som lærer her, fik jeg de første tegninger tilsendt over nybyggeri. Samfulde 11 år, jeg har været her, har da også stået i byggeriets tegn. Det er en af de fleste skoleledere frygtet situation. Man kan jo ikke både blæse og have mel i munden. Når samtidig skolens elevantal er på det nærmeste tredoblet, kan det vel ikke undre nogen, at jeg ofte må tænke på historien om biskop Gøtsche, der frarådede en af stiftets præster at søge større virkefelt med den bemærkning, at fagfolk fandt det uklogt af en landmand med møg til 5 tdr. land at sprede det over 50. Det er ingen fromhedens tribut, når jeg sagligt må konstatere, at jeg slog ikke til. Hverken kræfter eller

I Borgens have byggedes i 1960 en ny rektorbolig.

evner rakte. Når det alligevel gik – og det gjorde det vel dog i en vis forstand – så skyldtes det, at andre trådte til med hjælp. I byggeriet var det vel først og fremmest seminariets forretningsfører (3 hurraer for ham!) og overfor den pædagogiske opgave var det lærerne, der hjalp. Devisen har været samarbejde og, at den bedst egnede til et arbejde også findes frem og betros et selvstændigt ansvar, uden at det skal volde fortrydelse hos andre. Særdeles velbekendt med det faktum, at også kristne mennesker bærer Adams kød og klæder (jeg har nemlig mine fra samme skræderi) takker jeg meget ofte for og beder for dette lødige samarbejde. Det er vist i grunden en gave i en verden, hvor den ene tigger aldrig har kunnet fordrage, at den anden havde to poser. Og jeg tror, der er mange her, der har løst jagttegn for at få vingårdens ræve passende beskudt. Nid, forfængelighed, misundelse, skryderi og, hvad nu de forskellige Mikkeler kan hedde, har forhåbentlig hverken fredningstider eller fredningssteder. Humor er et godt krudtmærke, og personligt kan jeg bevidne, at min pels opviser mærker, der fortæller, at det ikke er løst krudt alt det, der skydes med. Godt det samme. Men jeg kan også bevidne, at Mikkeler både kan være svær at træffe i farten, og at han kan være svært sejglivet. Nej, vi er ikke fuldkomne her (det er næppe heller nogen overraskelse), men vi er glade for, at kærlighed kan skjule.

Elevflokkene var for ti år siden langt mere homogen, end den er i dag. Dels er flokken større, dels er de hjem og skoler, hvorfra eleverne kommer, i dag langt mere vidt spredt over landet og langt mindre homogent præget. Vækkelsesegnens kraft tappes vel også efterhånden ad mange veje. Det mærkes en del på fromhedslivet her blandt de unge. Der synes at være færre, der kristeligt er kommet til klaring, før de kommer her. Derved kan det tynde ud for lederemner eller vejledere de unge imellem. Men jeg synes, at eleverne nu er lige så lette at have med at gøre, og at de, taget som en helhed, er lige så arbejdsvillige og interesserede i deres dygtiggørelse. Økonomisk har de så umådeligt meget lettere kår i dag end for 10 år siden. Det skal der som bekendt brede rygge til at bære. De kan komme med træning, hvis de ikke medbringes, og jeg finder det pinligt nødvendigt, at evnen til at bære gode dage optrænes hos unge, der skal være vejledere for børnene i et velfærdssamfund. Ved tiåret er det mig en glæde, at jeg simpelthen ikke kan lade være at holde af de unge her. Da jeg forholdsvis få år efter min studentereksamen besøgte min gamle rektor, sagde han: „Drenge er godt begyndt at irritere mig. Da de uvægerligt ikke er blevet anderledes, er det mig, det er galt med“. Altså solgte han skolen og gik på pension i en forholdsvis tidlig alder og med mange kræfter i behold. At denne form for anvendt logik øgede min respekt for og min kærlighed til min gamle rektor kan vel ikke forundre. Derfor er jeg glad for, at jeg ikke kan lade være at se mig glad i eleverne. Jeg ville faktisk nødig gå endnu, selvom jeg gerne vil have anvist et forsikrings-selskab, der tegner policer mod at blive for længe. Hvem har adressen?

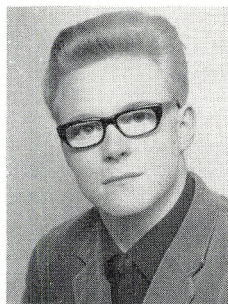
En rektor har et grueligt ansvar: Overfor den enkelte studerende og hendes/hans hjem, overfor den enkelte lærer, overfor bestyrelsen og overfor samfundet repræsenteret af vort ministerium. Han har ansvar for personalet, der passer køkken og vaskeri, der passer de 25 tdr. land med deres mange bygninger og tekniske installationer, der passer anstaltens kontor og mange kontakter udadtil. Han har ansvar for sin egen undervisning, der trues af udmagring, fordi han altid skal give ud, men får minimal tid til at tage ind. Han skal samtidig nøjes med at have – jeg ville tro – ca. 60 % af de chancer for at sikre sig sin eventuelle alderdom økonomisk, som han ville have haft som lærer. Han har det endelige ansvar hele raden rundt og skal hvert 6. år godkendes påny af ministeriet, for at det dermed kan understreges, at han altså har dette ansvar. Med demokratiets indmarch i skolen har han mindre og mindre den til det totale ansvar svarende totale magt. Heldigvis, siger jeg. Men man vil vist venligst kunne forstå, at når rektor også bare er et menneske, kan balancen koste øvelse og energisk kamp. Jeg forstår

derfor sådan set godt, at der er en del, der er søgt tilbage til lærergerningen. Personligt ønsker jeg mig egentlig bare en lille pause. Måske jeg så kunne samle mig lidt møg og i alt fald få orden på min møddingplads.

Fra min forgænger overtog jeg med Nr. Nissum Seminarium en situation, som hurtigt fyldte mig med ydmyg ærbødighed. Med ham ophørte af flere nærliggende grunde det billede her, som dansk seminariehistorie har flere eksempler på, at en fremstående personlighed gav navn og præg til hele institutionen. Jeg må være glad ved, om jeg kan have held til at bidrage til trivsel og vækst i dybden, bredden og højden. Dertil kan en portion humanistisk kunstgødning godt være en nødvendig hjælp, men biskoppens berømte, solide mødding kan i længden afgjort ikke undværes.

Som et brev

Af Carsten Jensen (III)

Der er tradition for, at der blandt Nissumske Årbøgers mange skribenter også skal være en repræsentant for eleverne. Det er en udmærket tradition, for så vidt som det altid er rart at få brev fra en bekendt; for det er vel ikke urimeligt at sammenligne gamle nissumitter med en ven, der har forladt stedet her og nu vil høre nyt fra en af de tilbageblevne venner. Efter at have gennemlæst elevindlæggene fra de foregående fem år, mener jeg at kunne sige, at sammenligningen med brevet stadig kan holde, eftersom alle indlæggene indeholder oplysninger om nissumitternes daglige trummerum og det nye, de eventuelt måtte have oplevet.

Foreningslivet udfolder sig stadig med et væld af muligheder for den enkelte. Det er før sagt, at en nissumit med respekt for sig selv er medlem af mindst fire foreninger, og det gælder stadig, selvom ordet respekt nok skal sættes i citationstegn; for det er mit indtryk, at det let hånende, der ligger i udtrykket: „med respekt for sig selv“, bør fjernes. Foreningslivet er ikke, som man almindeligvis vil forstå det, en arrangementsform, der lægger beslag på én eller to af medlemmernes ugedage. Hvis det var tilfældet, kunne man få svært ved at overkomme arbejdet i fire foreninger, og i så fald ville jeg også lettere kunne forstå hånen i omtalte udtryk.

Et behov for foreninger må der også være, eftersom der til stadighed opstår nye foreninger, og selv om mange af dem er dømt til døden på forhånd, så er de vel alligevel et spontant udtryk for et udækket behov. Det er, ved nærmere eftertanke, heller ikke så underligt med disse forsøg, når man betænker, at seminariet – et sted for studerende – er placeret så langt borte fra de store kulturcentre, som tilfældet er. Større maleriudstillinger, koncerter, teatre og biografer med et antageligt repertoire og lignende er det ikke os beskåret at komme i nærheden af, uden at vi må punge kraftigt ud og så bruge den halve nat til at komme hjem. Der er dog bødet noget på dette, idet der i Holstebro, som de

fleste vel ved, er bygget et teater. I tilknytning til dette er der oprettet en teaterforening. Denne teaterforening tilbyder bl. a. studerende fra Nr. Nissum Seminarium billetter på meget fine vilkår, når blot man binder sig som medlem for hele sæsonen.

For få år siden nævntes i årbogens elevindslag, at der var blevet startet et nyt blad, „Papirkurv“ hed det, og at dette blad var for folk, som havde lyst til at forsøge sig med digte, noveller og tryk af forskellig slags. Vedkommende elev skrev dengang, at det var spændende, om der var en fremtid for bladet og ønskede det samtidig lykke på „rejsen“. For dem, der som jeg havde lignende ønsker, må jeg desværre oplyse, at bladet er gået ind for et par år siden. Men lige inden det led bladdøden, var der tale om, at „Papirkurv“ skulle oprette en filmklub, hvilket dog aldrig blev til noget – desværre kun. Heldigvis var der i det forløbne år nogle initiativrige mennesker blandt den yngste årgang, som fik startet en sådan filmklub med overvældende og al ønskelig succes. I løbet af sidste halvår blev filmklubbens medlemmer præsenteret for seks fortrinlige film, hvor iblandt kan nævnes: „Processen“, „Lørdag aften søndag morgen“ og „Fætrene“. Jeg skulle mene, at der er grobund for sådan en klub, især hvis den kan holde startens standard og kontingent.

Det øvrige foreningsarbejde er der ingen grund til at omtale her, da det bliver omtalt i særlige artikler andetsteds i bogen, og med hensyn til det almindelige hverdagsliv kan jeg henvise til tidligere artikler, idet der ikke er sket nogen synderlig forandring.

I skoleåret 1964/65 blev der i De Studerendes Råd talt om det ønskelige i en udveksling med et andet seminarium her i landet. Der blev sendt „følere“ ud til forskellige seminarier, og fra Emdrupborg blev der svaret med forsigtig interesse. Der kom en brevveksling igang de to seminarier imellem, og efterhånden blev der fastlagt visse rammer, indenfor hvilke en udveksling kunne komme i stand. Vi sendte først et hold elever derover i otte dage, og da dette hold skulle hjem, blev det fulgt af repræsentanter fra Emdrupborg, der så blev her i otte dage. Året efter fulgte man forsøget op med endnu en udveksling. I år har vi byttet „partner“, idet vi hele tiden har ønsket en udveksling med et nordisk seminarium. Udvekslingerne med Emdrupborg Seminarium har været at betragte som en art prøveballon, og den har åbenbart kunnet bære. I alle tilfælde har vi i år haft en udveksling igang med Hamar Seminarium i Norge, og det er meningen, at det skal fortsætte fremover i de kommende år.

Arbejdet i den danske folkeskole befinder sig midt i en brydnings-tid. 8.-9. klasserne er et temmelig nyt fænomen, til hvilke der er stor

mangel på uddannede lærerkræfter. Den seneste strukturændring i skolerne er allerede noget, man i flere kredse taler om at ændre til fordel for tilvalgsskolen. Hjælpe midlerne i undervisningen er blevet flere og mere forskelligartede. Gruppearbejdet er stadig på forsøgsstadiet, trods den lange tid, det har været kendt.

Alt dette undgår vi heller ikke at mærke her på stedet, ja, det vil sige indenfor enkelte fag. I didaktik-metodiktimerne snakkes der naturligvis om de nye strukturformer, undervisningsmetoder og hjælpemidler. Gruppearbejdet får vi lov at føle på vor egen krop i nogle fag, og så vidt det er muligt, præsenteres vi for og undervises vi i brugen af de mange tekniske hjælpemidler. Det kedelige ved alt dette er blot, at metodik-didaktiktimerne er repræsenterede med et meget lille timetal på timeplanen i samtlige fire seminarieklasser. For i disse timer forsømmes der intet. Men det synes som om man i undervisningen i de fleste øvrige fag sakker agter ud, for det er urimeligt at mene, at der af alt det nye, man arbejder med i folkeskolen i dag, ikke skulle være noget, man kunne bruge i seminariets undervisning, når den på mange områder ligner folkeskolens. Mange af dem, der har prøvet undervisningens vanskelige kunst, vil sikkert indrømme, at de har „lånt“ ét og andet af deres lærere fra deres egen skoletid. Derfor mener jeg også, at det må have sin berettigelse med en undervisning fra flere af lærerne her på stedet, som er mere i takt med moderne pædagogik, så vi kan tage noget mere med os, end vi måske kan nu.

Under udformningen af denne artikel – specielt med henblik på sidst omtalte emne – blev jeg gjort opmærksom på, at „græs“-perioden er en nødløsning, som skal afhjælpe den store lærermangel. Det er der jo ikke noget overraskende nyt i. Det, som man i almindelighed er tilbøjelig til at glemme, er imidlertid, at der i stedet for „græs“-perioden skulle have været en 3 mdr.'s blokpraktikperiode. I den tid skulle der så være rigelig tid til at betragte en arbejdende pædagog og lære af hans mangler og kvaliteter. Formen og ideen med den er ganske udmærket, men det er ikke nok. Vi må også selv undervises efter moderne metoder. Skulle der nu være nogle, der med vægtige argumenter vil slå dette til jorden, så lad dem vide, at undervisningen i det mindste kan blive mere levende.

Det er vanskeligt at skrive et brev til „én“, som man ikke har kontakt med og hvis ønsker med hensyn til oplysninger, man derfor ikke kender. Jeg har dog prøvet at fortælle om det nye, der er sket, og om det, der diskuteres som værende af afgjort interesse for uddannelsen. Måtte det indfri nogles forventninger!

Noget om rådet - -

Af Torben Vils Pedersen (IV)

Det er faldet i min turban at sludre lidt om rådsinstitutionen. – Man er måske klar over, at vi har et råd gående løs på seminariet. Man har måske selv set det? Og hvor ved man det så fra? Elementært, kære Watson. Har De måske ikke set de mennesker, der stundom sniger sig rundt på seminariet med et målbevidst og sammenbidt udtryk – et rigtigt irriterende nyttigt udtryk? Prøv at spørge et af disse væsener, der er let kendelige derved, at de foruden omtalte ansigtsudtryk altid medfører en stak papir under mindst den ene arm, prøv, siger jeg, at spørge sådan en om hvad klokken er, eller hvornår det ringer. To svar er mulige:

- a. Det har jeg virkelig ikke tid til at svare på nu – vi skal have råds-møde i aften ser du!
- b. Det var da et højst besynderligt spørgsmål. Det er jo aldeles irrelevant. Det beviser, at du ikke har forstået et klap af det hele. Jeg gider virkelig ikke diskutere med en så topmålt nar, der med en hjerne med mikroskopisk volumen henslæber sin amøbetilværelse i et ægyptisk mørke. Du gider jo ikke engang sætte dig ind i sagen mand!

Det sidste svar er det længste og derfor det mest irriterende. Begge svar kalder på psykologen i spørgeren, på dybdeboreren, brøndgrave- ren: „Hvorfor er de anderledes? Kommer de fra særligt dårlige hjem? Har de vanskeligheder med konen, kæresten, afføringen eller kredito- rerne? Bliver de overset, ugleset på bjerget?“ – Man må nok spørge.

Der ligger en stor opgave for os alle på seminariet. Studiet til lærer er et studium, der i det store og hele går ud på at blive ædel. At hjælpe, gøre noget for de stakkels unger o. s. v. – At blive ædel på disse fire eller fem år. (Studenter bliver ædle nok på bare tre år!).

Men nu disse udskudte. Måske kan de ikke selv gøre for det – måske er det oven i købet andre, der har fået dem ind i rådet. De er sikkert ulykkelige og ensomme på bunden.

Man vil vide, hvad de laver? – De holder møder, bare møder. Af og til ryger der en aften med familien for dem – et biografstykke eller et godt andetræk må stryges i kalenderen – og ingen af dem når sikkert til Søren Kierkegårds efterskrifter. – For der er jo det med rejsetjeneren, det at de studerende kan købe billige billetter til DSB, DFDS og SAS et eller andet sted på seminariet. Der er jo det med kontaktudvalget, der forhandler sig frem til opfyldelse af de studerendes ønsker, gennem drøftelser, hvis indhold spænder lige fra toiletpapir i gymnastiksalene til morgenandagts trange kår*). Der er jo det med stipendienævnene, der i halve nætter gransker i stabler af cirkulærer og ministerielle bekendtgørelser, af hvilke det på en yderst snedig måde fremgår, hvorledes den lovgivende forsamling har tænkt sig at lade skatteborgernes penge strømme ud over forarmede lærerstuderende. Der er det med huslejerne, der ikke kan finde et fast ståsted i tilværelsen, og pludselig – ganske af sig selv og uden varsel – begynder at stige. Og der er særtilfældene, hvor en studerende pludselig skal betale husleje for ikke mindre end to måneder i en måned! Og tilfældet med vikarernes skolepenge, der voksede for hastigt. Og så er det iøvrigt også sandt, at seminariet for blot tre år siden ikke kunne tilbyde de studerende et lokale med en skrivemaskine og en duplikator, der blot var lidt „up to date“. (Det forlyder, at vi nu også skal lære at anvende dette pædagogiske laboratorium!).

Og tænk på de stakkels TV-narkomaner, der fik gigt af trækken i aulaen og hellere ville sidde i dagligstuens plyds – der dog først måtte restaureres. Så er der jo det med koordineringsudvalget, der forhåbentlig forhindrer, at foredragsforeningen og KFUM og K ikke tørner ud med henholdsvis Rifbjerg og biskop Baun på samme sted og tid. Endelig skal fru Graversen gerne vide, hvor den ikke-korrektadresse-rede post skal anbringes. Og hvad med telefonerne? Hvem skal passe dem, hvor skal de opstilles, hvis der evt. skal være flere? Og hvad med linieorienteringen for begyndere, såvel arrangementet med linie-lærerne med deres fine studieplaner som med de studerende, der bedrevende kan hale lærernes ordgas ned på jorden! O. s. v.

Der er jo det med kontakten til landsråd og til regionen. Det med, at rådet herigennem skal give udtryk for de studerendes synspunkter i debatten om læreruddannelseslov, om studieplaner for seminarierne, om studieafgift, om forholdet stipendier/lån, om vikarudsendelsen, om praktikantudsendelsen og om en hel række problemer lærerstuderende

*) På gr. af ombygning i forbindelse med lovsangssalen holdes morgenandagterne i indeværende skoleår i aulaen i vestfløjen. Red.

vedrørende. Og bunkerne af papir fra landsrådet – nogle til orientering, andre til besvarelse. Og igennem alt dette kontakten til de andre seminarier og herigennem en stadig udveksling af tanker og ideer til det daglige arbejde. Hvad behager?

Eller forhandlinger om skemafridage i 3. klasse, tilskud til Hellenen og udveksling af studerende med såvel et dansk som et norsk seminarium. Ad åre måske kollegiebyggeri. Og inden mange år måske eget kontor med telefon, skrivemaskine og duplikator m. m. – Og så er der jo de mennesker, der mener, at klasserepræsentanterne skal undersøge, om man nu alligevel skal være i lokale B, eller skaffe besked om, hvorvidt lærer A kan formodes at være syg på fredag!

— — —

Jeg skal spare for en almindelig gang vrøvl om demokratisering af og i uddannelsessystemet – og jeg skal heller ikke anvende spalteplassen til at anstille en længere række betragtninger over det betydningsfulde i rådsarbejdets dobbelte sigte netop på seminarierne. Lad mig i stedet, som en personlig betragtning, nedfælde nogle tanker om De Studerendes Råd på Nr. Nissum Seminarium. Det er for det første nok en kendsgerning, at rådet i de senere år har styrket sin position som forhandlingsberettiget organ for de studerende og derved bevist berettigelsen af sin eksistens. For det andet er der heller ingen tvivl om, at rådet som organisationsapparat betragtet, er blevet væsentligt udbygget og konsolideret. Rådets største problemer er, så vidt jeg kan se, dels manglende kontinuitet og dels problemer med kommunikationen på seminarieret. Disse problemer vil være velkendte i alle tilsvarende studieorganisationer.

En organisations styrke afhænger vel stort set af dens organisationsgrad, dens medlemstal og ikke mindst af det enkelte medlems aktivitet, interesse og dermed det enkelte medlems indflydelse. Hvis ikke hver eneste studerende holder sig underrettet om rådets stilling til aktuelle problemer, hvis ikke hver klasse tager sig tid til at erkyndige sig om årsagen til netop den og den pudsige stillingtagen, hvis ikke hver klasse gør sig umage med at vælge den rigtige repræsentant til rådet, og hvis ikke den sørger for at kræve ham til ansvar for det, der sker på rådsmøderne – så har vi jo i virkeligheden ikke demokrati, men fåmandsvælde – og den enkeltes ret reduceres til retten til – uden nogen forpligtelse – at brokke sig på den årlige generalforsamling og til iøvrigt at være i fred. Alle på seminarieret må være enige om at tage vore åndelige hænder op af vore åndelige lommer, for hvis ikke vi gør det, bliver rådet til en institution, der kun har til formål at opretholde sin egen betydningsfuldhed!

Undskyld mig min usaglighed – ingen tager vel skade af lidt moraliseren.

— — —

Det ligger uden for min kompetence at tale på rådets vegne. Når jeg alligevel mener, at dette må være stedet – her og nu – til at rette en tak til de parter, der sidder på den anden side af bordet ved forhandlingerne, skyldes det, at det må være helt klar, at et råd er ilde stillet, medmindre dets forhandlingspartnere er velvilligt og positivt indstillet. Når jeg derfor tidligere har påstået rådets fremgang, er det ikke mindst den gode samarbejdsvilje, som rådet altid er blevet mødt med, der har æren herfor. For denne indstilling (på andre seminarier kan man melde, at den ikke er helt naturlig) vil jeg gerne rette en tak til: bestyrelsen, rektor, lærerråd og ikke mindst til de lærere, der er behjælpelige med administrationen og fordelingen af UU's midler. Herunder specielt til hr. Tangsig, der på rådets opfordring i de sidste år har været „lokalcentraladministrationsleder“ for UU.

Seminariets foredragsforening

Af Astrid Schjødt Larsen (II)

Vi kaster et blik på foredragsforeningens formålsparagraf og opdager, at det faktisk er en forening med temmelig store forpligtelser og et stort ansvar. Formålet: at varetage elevernes kulturelle interesser gennem foredrag, koncerter, film, teater o. l.

Hvad vil det sige at varetage elevernes kulturelle interesser? Hvad er kulturelle interesser? Det overlades til bestyrelsens tyve medlemmer at finde ud af det. Hvert af vore arrangementer tilrettelægges og afvikles i den bedste tro på, at netop det valgte emne hører ind under kultur.

Spørgsmålet er blot, om man kan tage det gennemsnitlige mødetal på 150 for foredragsforeningens 14 arrangementer i 1965–66 som et mål for elevernes kulturelle interesser. Det kan vi forhåbentlig ikke. I øjeblikket er der omkring 700 elever på seminariet og ca. 10 forskellige foreninger, der alle søger at varetage vore interesser. Set ud fra den betragtning må mødeprocenten anses for at være rimelig, men i samme åndedræt skal dog tilføjes, at foredragsforeningen gerne så medlemstallet stige betydeligt, da det ikke kan være nogen uvedkommende at få lidt udsyn og indblik i den verden, der er inden for og uden for de gamle hellenistiske „mure“.

Nr. Nissum Seminariums Foredragsforenings arrangementer 1965-66

- 13.9.65 Musikaften med Wandy Tworek.
- 30.9.65 Den Nørøne Tradition og Dansk Romantik, ved professor, dr. phil. Gustav Albeck.
- 11.10.65 De musiske fag i skolen, ved skoleinspekt. Jørgen Håhr, Frederiksberg.
- 2.11.65 Børns tilpasningsvanskeligheder, ved ledende skolepsykolog, dr. phil. Kaj Spelling.
- 8.11.65 Kirkespil i Rom kirke, ved en trup fra Lund, Sverige.
- 30.11.65 Østafrika, ved universitetslektor, mag. scient. Merete Rentsch.

- 20.1.66 Fire fra Komedallejren orienterede om forholdene i lejren.
- 3.2.66 Grafikeren Jane Muus: Grafisk kunst – Træschnittets historie.
- 16.2.66 Overlærer Poul Andersen, Odense, orienterede om den nye læreruddannelseslov.
- 24.2.66 Politisk diskussion (De Uafhængige, Frit Forum, Det konservative Folkeparti, Socialdemokratiet).
- 17.3.66 Forfatteraften med Vagn Steen.
- 24.3.66 Dagligliv i jernalderen, ved forfatteren, stud. mag. Hans-Ole Hansen.
- 27.4.66 Oplæsningsaften ved Søren Elung Jensen.
- 9.5.66 Kirkeminister Bodil Koch fortalte om en rejse til Rusland.

Desuden har foredragsforeningen forestået billetsalget til tre forestillinger (Den offentlige anklager med Søren Elung Jensen, Bare træer i parken med Jessie Rindom og Liggende gæster med Preben Mahrt) i Nordvestjysk Teaterkreds i Holstebro.

KFUM og KFUK på Seminariet

Af Anders Meldgaard (IV)

Efter anmodning fra „Nissumske Årbøger“s redaktion vil jeg her søge at skildre, hvorledes og med hvilket formål foreningen KFUM & K arbejder på seminariet.

Foreningen hører, som alle andre KFUM & KFUK foreninger, ind under KFUM & K i Danmark, og som sådan er fællesbestyrelsens grundlov også gældende for os. Vort forhold til M & K i Danmark er dog lidt anderledes end de øvrige foreningers. Den væsentligste forskel er, at vort kontingent ligger meget lavere. Vore medlemmer betaler kun 6 kr. om året.

Foreningen her på seminariet har egne love for, hvorledes arbejdet skal gribes an, og jeg vil her citere lovens punkt 2. „KFUM & K's formål er her på stedet gennem andagter, bibeltimer, foredrag og diskussioner at skabe et personligt kristent standpunkt samt interesse for alt arbejde på folkekirkelig grund (specielt: fremme kendskabet til M & K's forskellige arbejdsgrene)“. Vort formål er altså gennem disse forskellige arbejdsmetoder at skabe et personligt kristent standpunkt hos vore medlemmer. Da der ikke i vore love er omtalt, hvilken retning vor forkyndelse skal følge, må vi ty til lovene for M & K i Danmark. Her er i § 1. udtrykt, at vi skal forkynde evangeliet i overensstemmelse med den hellige skrift og på den danske evangelisk-lutherske folkekirkes grund arbejde på at føre unge til tro på Jesus Kristus, og dermed hjælpe til at tage levende del i menighedens fællesskab, vidnesbyrd og tjeneste og til at leve i alle deres livs forhold som vågne, velorienterede og ansvarlige kristne mennesker.

Som det ses ud af vore love må vi arbejde lidt anderledes end de andre M & K foreninger. Det er forholdene på seminariet, der er skyld heri.

Andagter: Året igennem arrangerer vi aftenandagter. Det er elever, der holder dem. Det fungerer på den måde, at elever fra alle klassetrin får tilbuddet om at holde en andagt. Viser det sig så, at der ikke er

elever til hele året, begynder vi bare på anden omgang. Andagterne holdes hver aften med visse undtagelser. De aftener, hvor vi eller foredragsforeningen har foredrag, og desuden lørdag-søndag, hvor mange elever er hjemrejst, holdes ingen andagt. I gennemsnit kommer der ca. 20 til disse andagter. Det synes måske ikke så meget, men man må huske på, at der på et seminarium er så meget at gøre såvel om aftenen som om dagen.

Bibeltimer: Vi har i år som sædvanligt startet nogle bibelkredse. Disse bliver inddelt på to måder. Nogle holdes inden for klassens rammer for derigennem at smelte klassen bedre sammen. Andre holdes på tværs af klasserne, således at der er folk fra alle klassetrin. Hermed håber vi at være med til at udviske eventuelle klasseskel. I år havde alle kredsene en fælles indledning ved lektor Wemmelund, men ellers har kredsene intet fælles arrangement. Der er i år tilmeldt 149, som er fordelt i 15 kredse.

Foredrag: Vi søger i løbet af et år at få op mod ti foredrag. Vi tager ikke kun bestemte foredragsholdere, men så vidt muligt skal emnet behandle kristelige spørgsmål og tanker i overensstemmelse med M & K's love. Jeg vil her nævne nogle få af det forløbne års foredrag. I november holdt lærer Krog fra Hurup et foredrag over emnet „Fremtidens ungdomsarbejde“. Bagefter blev vi inddelt i grupper og diskuterede foredraget. Til sidst samledes vi igen for at høre, hvilke resultater de forskellige grupper var nået til. Den 18. januar talte Blom Salmonsens fra Herning over emnet „Brydninger i kristendomsforståelsen med henblik på skolens undervisning“. Det var et glimrende foredrag. I februar talte sekretær Kaj Thorbjørnsen om „Industrimissionen i Armenien“. Forårsprogrammet sluttede med, at kirkeminister Bodil Koch fortalte om sin rejse til Rusland. Dette foredrag havde vi arrangeret sammen med foredragsforeningen og Frit Forum.

Af andre arrangementer havde vi den 28. september Åge Lund heroppe for at spille og fortælle. Hvert år har vi aftensang de fire advents-søndage, hvor vi synger advents- og julesange i en halv til en hel time. Som regel har vi en lærer til at slutte af. En af søndagene begyndte med adventskoncert ved lektor Ringgård og liniekoret. Den 9/12 havde vi „pigernes adventsfest“. Som navnet siger har kun piger adgang. Det er en rigtig hyggefest, som de fleste piger kan lide den. Endelig havde vi den årlige julefest, der begyndte med kirkespillet „Frygt ikke“ i Nissum kirke. Bagefter samledes vi på Borgen, hvor vi havde lidt forskelligt, og skolen gav kaffe. Den 9/3 var Herning kirkes drengekor heroppe, og de sang for en fyldt sal.

Det væsentligste af vort arbejde er nu nævnt, dog synes jeg, at jeg

skal nævne, at vi i år prøver at starte en ydre missions kreds, men at vi endnu ikke ved, om der er interesse nok for sagen.

Det er ikke altid, der er så stor tilslutning til vore arrangementer, som vi kunne ønske. En forening ønsker jo altid fremgang. Men jeg tror dog ikke, at der er nogen særlig tilbagegang, så vor forening vil sikkert leve i bedste velgående i mange år endnu.

Idrætsforeningen Hellas

Af Bjarne Andersen (II)

Idrætsforeningen her på seminariet er – så vidt man har kunnet få oplyst – stiftet i 1894. I det lange tidsrum, foreningen har eksisteret, er der blevet skabt mange traditioner. De bedste af disse prøver vi at holde i hævd, medens andre bliver kasseret. Skoleåret 1965–66 startede traditionen tro med vor deltagelse i Dansk Seminarieidræts indledende stævne. Alle seminarierne er inddelt i puljer, med 4 i hver. Vi havde 8 hold med i 1965, hvoraf de 2 gik videre til kvartfinalestævnet i Silkeborg. Begge hold gik endda videre til finalestævnet i Ollerup. Her kæmpede man så om de endelige placeringer. I hver idrætsgren deltog de 4 kvartfinalevindere. Vort dameatletikhold klarede sig bedst og fik en fin 1. plads med hjem. Herrebasketballholdet blev nr. 4 efter et par spændende kampe.

På den hjemlige front stod sportsdagen for døren. I ugerne inden blev der trænet flittigt nede på sportspladsen. Efter at de indledende klassekampe i fodbold og håndbold var afviklet, var vi klar til selve sportsdagen. Foruden finalekampe i fodbold, håndbold og langbold afvikledes også stafetløb. Sportsdagens vigtigste element er dog alle seminarieelevernes deltagelse i atletikøvelserne. Der blev opnået mange fine resultater, bl. a. en del seminarierekorder. Traditionen tro indledes sportsdagen med morgenandagt og flaghejsning, og sluttede med en fest i „Lovsangssalen“ og på „Borgen“.

Efter efterårsferien kom der rigtig gang i indendørsturneringerne. I den nye Limfjordshal i Lemvig fik vi tildelt 3 ugentlige timer til træning. Vi havde 4 herre- og 2 damehåndboldhold med i KFUM's turnering. 2 af herreholdene og det ene af damehåndboldholdene blev ikke blot kredsvindere, men også storkredsvindere. Ved danmarksmesterskaberne blev damernes serie 1 hold nr. 2, herrernes serie 1 hold blev også nr. 2, medens vore herrer i serie 4 blev danmarksmestre.

I badminton havde vi 3 hold i turnering. De klarede sig alle pænt, og blev placeret midt i rækkerne. I bordtennis havde vi også 3 hold

Sportsdag 1966.

Tegnet af
Lene Bruun III kl.

med, og heller ikke her skete der op- eller nedrykning. Volleyballholdet blev nr. 2 i sin række. I indendørs fodbold blev vi inviteret med til et par week-endturneringer. Holdene klarede sig udmærket, skønt de ikke blev endelig vinder. Vort basketballhold kunne desværre ikke komme med i nogen turnering, uden at de skulle rejse helt til Århus og Ålborg.

I løbet af vinteren blev vore hjemlige cupturneringer i badminton, bordtennis, volleyball og basketball afviklet. I år var der mange deltagere i alle idrætsgrene. Som afslutning på vintersæsonen arrangerede vi klasseturnering i håndbold og fodbold i Limfjordshallen. En del af klasserne havde hylekor med, så det blev en både festlig og sportslig god afslutning på en god vintersæson.

I skoleåret 1965-66 nåede idrætsforeningen over de 400 medlemmer. Derfor har det været muligt at holde kontingentet helt nede på 6 og 8 kr. for 1 år. Den nye hal i Lemvig har betydet en udvidelse af idrætsforeningens muligheder. På seminariet har vi rådighed over to gymnastiksale, men de kan dog kun dække en del af idrætsforeningens behov for træningstider til medlemmerne. Derfor er det vort håb, at man snarest vil få en idrætshal ved seminariet, til glæde og gavn for sporten her på stedet.

Counselor i U.S.A.

Af Mogens Nejrup (III)

Det var med blandede følelser, jeg modtog red.'s anmodning om at yde et bidrag til årbogen. Min første indskydelse var simpelt hen at afslå, da jeg ikke anså mig som den rette til at nedfælde synspunkter i årbogen, men ved nærmere eftertanke blev det mig klart, at jeg burde gøre noget til, at så mange som muligt vil få et job som counselor i USA i de kommende år. Jeg vil derfor i det følgende betragte opholdet, som jeg oplevede det, og finde de for mig vigtigste værdier frem. Denne fremstilling vil blive subjektivisk og kun præget af de lejre, jeg har set. Det skal med det samme indskydes, at det er umuligt at sige noget generelt for alle lejre i USA. Nogle af turdeltagerne havde en frygtelig tid i deres lejre, medens jeg havde et yderst lærerigt ophold. Jeg vil nok på dette grundlag se hele opholdet fra en anden synsvinkel.

The Association for World Travel Exchange stod som arrangør for det arrangement, The International Counselor Exchange Program in the USA, som jeg deltog i. Programmet gør det muligt at placere unge studerende fra hele verden som counselors (rådgivere) i amerikanske børne- og ungdomslejre. I år var vi ca. 240 studerende fra hele Europa, der kom til USA under dette program. Heraf var der to fra Nr. Nissum Seminarium, Kaj Nørgaard Sørensen og undertegnede.

Arrangementet er baseret på den opfattelse, at studerende fra hele verden skal have en chance for at få en billig og lærerig tur til USA, medens amerikanerne til gengæld kommer i kontakt med anderledes tænkende mennesker. Man kan komme på lignende ture med andre selskaber, men alle organisationerne er tilsluttet ICCP (International Camp Counselor Program). Dette program er i dag den billigste form, hvorpå man kan se USA, og det har tillige mange fordele, som jeg senere skal komme ind på. I de ca. 3 mdr. som turen tager, opholder man sig først i lejren i 9 uger, hvorpå man bliver tilbudt en rundrejse i Staterne på ca. 25 dage betalt af organisationen.

Som før omtalt er det yderst vanskeligt at give en fyldestgørende

forklaring på, hvad amerikanske børnejre er og står for. Man kan dog nævne to hovedtyper: organisationers sommerlejre og private sommerlejre, der fungerer som simpel forretning.

De forskellige organisationer, der tager sig af sommerlejre, er oftest KFUM & K, drenge- og pigespejdere og sociale lejre m. fl. Børnene i disse lejre kommer oftest fra de lavere klasser i samfundet og kommer til lejren med højst forskellige forudsætninger for at samarbejde med andre børn. Man kan i disse lejre finde børn af mange forskellige racer og miljøer. De bedrestillede børn i disse lejre betaler en mindre afgift, medens der til de ubemidlede børn uddeles en række stipendier, så alle kan få mulighed for at komme i sommerlejr.

De private lejre ejes af en forretningsmand, der udelukkende lever af lejren. Børnene i disse lejre kommer fra middel- og overklassen, og der betales ofte store beløb for at få børnene anbragt her. Børnene i begge disse former for lejre opholder sig i lejren fra 2–8 uger.

Antallet af deltagere i lejrene kan svinge fra 60 til mere end 1000 børn. Der er også stor forskel i de forskellige lejres udseende, men som en hovedregel kan man sige, at der i alle lejre findes spisesal, kontorer, opholdsstuer og et lille hospital. I de fleste lejre findes små træhytter, hvor børnene bor under opholdet, men det er meget forskelligt, hvor luksuriøst hytterne er indrettet.

Det må lige bemærkes, at der er stor forskel på europæiske og amerikanske lejrerformer. I Europa er en lejr oftest et uformelt arrangement, hvor børnene skal have lov til at more sig, hvorimod morskaben i USA er forbunden med en hel del undervisning af forskellig art.

De fleste lejre begynder ca. 1. juli – nogle før, nogle lidt senere – og de strækker sig til de sidste 2 uger i august. Som international counselor må man gå ind i arbejdet på linje med de øvrige stabsmedlemmer, og man må regne med at skulle opholde sig i sin lejr hele perioden. Der gives ikke ekstra frihed, fordi man er udlænding.

Man er som international counselor forpligtet til at lære børnene nogle sange og lege, og det kan volde selv den bedste dansker store genvordigheder at lære amerikanske børn dansk.

ICCP's lejre findes i det nordøstlige hjørne af USA, det såkaldte New England, der omfatter Maine, Massachusetts, Connecticut, Rhode Island m. v. Dette område er fyldt med store nåletræsskove og er et glimrende landskab til rekreation, hvilket har bevirket, at dette område om sommeren er fyldt med lejrbørn fra de store østkystbyer. Området er forholdsvis tyndt befolket, hvilket medvirker til dets egnethed som ferieland.

Jeg har nu behandlet lejre i al almindelighed, og for at læserne kan

få et virkeligt indblik i en counselors arbejde, vil jeg indføre dem i livet på camp Becket, Massachusetts – 200 km øst for Boston. Lejren var en privat drenglejr, men dog tilsluttet KFUM. Denne lejr blev, som de andre af samme type, drevet på forretningsmæssig basis, hvor hver deltager betalte 600 \$ for 8 uger. Dog var de fleste drenge kun i lejren for en halv periode, da man simpelt hen ikke ønskede drengene længere. Kun de drenge, der havde opført sig eksemplarisk gennem de øvrige år, kunne få lov at blive i 8 uger. Det kan måske lyde lidt mærkeligt, men lejren var meget aristokratisk, og havde gennem sit mere end 60 årige virke dannet en række traditioner og former, der kun tilfød drenge af en særlig høj og opdragen „standard“ ophold i lejren. Disse gamle traditioner havde gennem årene bevirket, at camp Becket var blevet yderst attraktiv for den højere samfundsklasse til brug for deres drenges opdragelse. På nuværende tidspunkt er det sådan, at man skal have pæne kvalifikationer fra lejre og skoler inden man kan komme til camp Becket i sin sommerferie. Sidste år måtte man sige nej til flere hundrede drenge, der ønskede at komme til lejren. Det er som regel de samme drenge, der år efter år kommer tilbage for at nyde livet i de dejlige omgivelser. Der var ialt ca. 320 drenge i lejren fordelt på 4 alderstrin. Alle drengene boede i cabin (rå bjælkehytter). Alt inventar i hytten bestod af 8 køjer til drengene + en seng til coun-

seloren. Hytterne var kun 12 m², så pladsen var ofte temmelig trang, når alle hyttens beboere var til stede samtidig. Enhver counselor var ansvarlig for sine 8 drenge fra 7 morgen til 9 aften, med undtagelse af visse små pauser.

Lejren var yderst velorganiseret, så alt var planlagt for hver dag, hvad der havde til følge, at enhver af de 78 stabsmedlemmer nøjagtigt vidste, hvad de skulle gøre. For at læserne kan få et indtryk af en normaldags arbejdsplan, vil jeg kort ridse hovedpunkterne op.

- 7,30 Reveille. Alle vasker sig, får redt senge og begynder på rengøring af hytten.
- 7,50 Flaghejsning og derefter morgenmad. Under alle måltider er en af drengene „tjener“ for de andre. Han sørger for at dække bordet og hente nye forsyninger i køkkenet. Der blev holdt stærkt på pæne spisevaner.
- 8,40 Rengøring af hytte og lejrområde.
- 9,30 Morgenaktiviteter. I denne tid kan drengene og deres counselor i fællesskab finde frem til en aktivitet, som alle parter holder af, f. eks. sejling, roning, svømning, fodbold. Man var fuldstændig frit stillet m. h. t. beskæftigelse i denne periode.
- 11,20 Svømning i søen. Man kunne dog bruge tiden efter eget ønske.
- 12,30 Middag.
- 13,30-15,00 Siesta. Drengene skulle i dette tidsrum ligge fuldkommen roligt i deres køjer. Formålet var, at drengene i dette tidsrum skulle læse en bog eller skrive hjem.
- 15,00-17,00 Specialaktiviteter. Drengene kan ved lejrens begyndelse udvælge 4 aktiviteter, som de så følger skiftevis gennem deres ophold i lejren. Drengene kan vælge mellem et utal af aktiviteter. I disse perioder opråbte hver enkelt counselor som instruktør på et eller to områder. Jeg var instruktør i fagene biologi og formning.
- 17,00-17,40 Fritid.
- 17,40 Nedtagning af flaget. Derefter aftensmad.
- 18,45-19,30 Fritid.
- 19,30 Aftenaktiviteter. Her kan involveres sange, lege, lejrball, sketch m. m.
- 20,40-21,15 Forberedelse til at gå i seng. Aftenandagt.
- 21,15 En counselors fyraften, hvor man kan samles med de andre counselors i grupper og have det hyggeligt.

Som det ses, var der meget lidt frihed i den almindelige arbejdsdag, så derfor var der afsat 7 fridage i hele perioden på 9 uger. På disse fridage, der strakte sig fra middag til middag, kunne man tage på opdagelse i omegnens byer sammen med lejrens andre counselors, eller man kunne simpelt hen bare hvile ud, hvad mange gjorde. Når man igennem 6 dage udelukkende har været sammen med drenge og har været ansvarlig for en gruppe gennem alle døgnets timer, kan man godt trænge til en fridag.

Enhver dreng har en journal fra den første dag i lejren, og i denne journal bliver drengens opførsel gennem perioden i lejren opført. På grundlag af de oplysninger som drengens counselor har nedskrevet, tages stilling til, om drengen kan formentenes adgang til lejren næste år. Man prøver i lejren på at opdrage drengene til gode samfundsborgere, ved at hver dreng sætter sig et personligt mål, idet han i samråd med sin counselor finder nogle af sine personlige svagheder frem. Efter en måned i lejren ser man så, om drengen har forbedret sin personlighed. Det er forbløffende resultater, der kan nås; for drengene tænker virkelig meget over, hvad deres mål nu er, og prøver efter bedste evne at leve efter det.

Som udenlandsk counselor kan man blive budt lidt af hvert. F. eks. fik jeg overdraget at holde en gudstjeneste i Becket kirke, og så spørger man sig selv: Hvordan skal du klare det og så på engelsk – men det er forbløffende så godt det går – bare man tager „friskt på sagen“. Alle er meget hjælpsomme og altid parate med gode råd og vejledning.

I den hytte, hvor jeg var counselor, befandt der sig 8 vidt forskellige drenge, 8 forskellige „nationaliteter“, 8 forskellige religioner og alligevel kunne man finde sammen i en ubrydelig enhed og holde den mest fornuftige aftenandagt, hvor man kunne tale ugenert om alt. Vi sad som 9 ligemænd, skønt der var 8 års aldersforskel, og snakkede fornuftigt.

Efter de 2 måneder i lejren er det i realiteten yderst begrænset, hvad man har set af USA, så derfor bevilger organisationen hver turdeltager en gratis rundtur på 2500 miles i Staterne.

Man kan vælge mellem 6 forskellige ture, hvoraf den længste strækker sig til Californien og den korteste til Canada. Hvis man ikke ønsker at rejse på nogle af turene, får man udbetalt 90 dollars og må derefter selv sørge for ophold. Hovedparten foretrækker dog en af turene, da man her bliver indkvarteret hos private familier, og således får et indtryk af amerikanernes livsform.

Turen foregår i stationwaggons eller almindelige personbiler, og hver bil kræver 2 førere, så der er mulighed for at tjene en „pæn lømskilling“ ved at være chauffør for sine kammerater.

Jeg valgte turen til Texas-Oklahoma, hvilket var en tur på godt 10.000 km. Vi havde 9 stop hos værter på hele turen, og vi var hos hver vært 2–3 dage. Igennem disse besøg fik man et fantastisk indblik i befolkningens livssyn og levemåde, hvilket en almindelig turist aldrig ville have fået i tilsvarende grad. Ved hvert stop fik man de interessanteste steder at se, og ikke sjældent så man sig selv figurere på forsiden af dagens avis. Vi blev mødt med meget stor interesse fra befolkningen, og alle var yderst hjælpsomme og gæstfri, så det var ofte med sorg, vi sagde vore værter farvel for at begive os afsted til nye mennesker.

Nogle blev bedt om at holde foredrag eller deltage i en diskussion i TV eller radio, så man skal være forberedt på lidt af hvert på sådan en tur.

Mange vil sikkert betragte turen og opholdene hos deres værtsfolk som den største oplevelse på turen, hvilket jeg til dels vil give „dem“ ret i, men arbejdet i lejren står alligevel for mig som det centrale – måske også fordi jeg havde så gode arbejdsbetingelser i min lejr.

Nu da man er vendt tilbage til seminariet og kan se tilbage på turen, er det meget naturligt, at spørgsmålet rejser sig: Hvilket udbytte har du fået af turen?

Den pædagogiske værdi ligger i, at man har fået lov at arbejde selvstændigt med børn i 2 mdr., så man på en måde kan betragte denne tur som en slags praktikudsendelse. Man bliver i sådan en lejr stillet over

for de selvsamme problemer som læreren bliver stillet over for i folkeskolen. Jeg tror endda problemet er større, idet man i lejren ikke kun er lærer for drengene men også kammerat.

Det kræver lidt øvelse at finde det standpunkt, hvor man stadig kan opretholde disciplinen blandt børnene og samtidig optræde som deres kammerat. Jeg blev stillet over for undervisningsmetoder, som var nye for mig, og jeg tror, de vil blive mig til nytte i mit kommende arbejde som lærer.

Jeg tror på, hvad en tidligere counselor fortalte mig. Kan man holde ro og orden i en US-lejr, vil der ikke komme større disciplinære vanskeligheder i folkeskolen.

Det er klart, at man gennem et ophold i et engelsktalende land får udvidet sit ordforråd. Man bliver tvunget til at tale og gøre sig forståelig på engelsk, så inden længe tænker man i engelske vendinger.

Man har gennem hele opholdet været amerikanerne så tæt inde på livet, at man har kunnet danne sig et ret præcist billede af deres livsform og synspunkter, så man nu ikke længere bare fordømmer deres racepolitik, men til fulde forstår de store problemer, der rører sig hos begge parter. Det, at man kunne snakke med den almindelige befolkning og komme ind i deres hjem og være deres gæster, står for mig som en meget vigtig del af turen.

Nu vil nogle af læserne måske spørge: Hvordan kommer man egentlig derover? Kravene er følgende:

1. Erfaring i arbejdet med børn.
2. Enhver deltager skal tale engelsk så godt, at vedkommende kan blive børnene en god leder.
3. Unge studerende, unge lærere er blandt de mest rekrutterede.

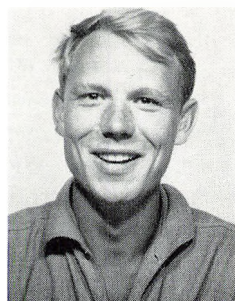
Det er kun på grund af seminariets store velvillighed, at det er muligt for en lærerstuderende at få denne oplevelse under uddannelsen, da arrangementet strækker sig 1½ måned ind i næste skoleår. Personligt mener jeg, at overgangen mellem 2. og 3. klasse vil være den bedste periode for et arrangement, som det jeg deltog i.

Et sådant arrangement vil pr. turdeltager koste 2500–3500 kr., afhængig af, hvor mange lomme penge man har tænkt sig at bruge. Indmeldelsesgebyr er 260 \$, hvoraf man dog får 90 \$ tilbage som lomme penge under opholdet. Det skal bemærkes, at det er meget dyrt at feriere i USA, så der kan nemt løbe lidt ekstra udgifter på.

Jeg vil til slut anbefale alle studerende, der har den nødvendige kapital at tage på et 3 måneders ophold i USA. Det er en stor oplevelse, og det er en chance som måske kun byder sig én gang.

Den frugtbare afsondrethed

Af Lars Staack (IS)

Der er ikke noget, der venter – kun noget man virkelig vil have.
(Klaus Rifbjerg).

Som udgangspunkt for mine betragtninger vil jeg vælge den banalitet, at Nr. Nissum ikke er København. Kommet fra et storbymiljø finder man pludselig sig selv i Nr. Nissum – og hvad så? Den første reaktion har panikkens karakter, og man regner ikke med, at det kan lade sig gøre i den grad at blive plantet om. En dagsrejse til teatre, biografer, kunststillinger, de kære gamle jazzklubber – kort sagt: de cirkler der var rammen om et tidligere by-liv. Skulle det være muligt at få noget positivt ud af et ophold under i den grad forandrede vilkår?

Efter at have været her i Nr. Nissum et stykke tid, får man dog øjnene op for helt nye perspektiver, og jeg mener nu at være nået frem til et positivt syn på stedets muligheder som grundlag for en tilværelse. Lad mig prøve at sammenligne et seminarieophold i en storby med forholdene her i Nr. Nissum.

Lever man i en storby, har man alle de fordele, en koncentration af mennesker fører med sig. Der er udfoldelser på alle kulturlivets områder, og det hele foregår lige om hjørnet. Man kan vælge og vrage, alt bliver serveret, og man behøver blot at høste frugterne af andres initiativer. Mulighedernes mængde er så stor, at det bliver et problem bare at finde ud af, hvor man skal begynde, og hvor man skal ende. En sådan rigdom gør, at man let kommer til at tage det hele for givet. Dette bevirker, at man falder hen i en form for skizofreni, sådan at forstå, at man går i stå i den blotte mulighed uden nogensinde at få realiseret noget.

Ønsker man aktivt at tage del i byens liv på de omtalte områder, må vilkårene betragtes som endnu ringere. Prøver man skabende eller kritisk at gøre sig bemærket, vil man let være i fare for at glide ind i en gruppe af enstænkende, og det kan da være vanskeligt at holde sine meninger klare. Man synes ikke at kunne se noget resultat af sit ar-

bejde, og initiativet næres ikke. De ideer, man eventuelt måtte have, drukner i en mængde af middelmådighed og kvæles af mere velartikulerede udtryk.

Nr. Nissum er en af de største kontraster, man kan finde til en storby. I dette faktum kan der, for mig at se, ligge noget uhyre positivt. Hvor man tidligere fik det hele serveret, står man nu på bar bund, og skal der ske en udvikling, er man provokeret til at foretage sig noget selv. Hele initiativet ligger hos de for øjeblikket tilstedeværende elever. Det, at der i forvejen eksisterer foreninger, hvis opgave det er at formidle kontakten til omverdenen, gør ikke, at man kan tage den med ro. Skal disse foreninger blive ved med at bestå, kræves det, at de stadig fornyer sig og følger med tiden. Denne udvikling holdes i gang ved, at hver ny årgang på et eller andet område føler sig i opposition til det bestående. Som regel udspringer denne opposition af et ungdommeligt hovmod: „Det kan jeg da gøre meget bedre“. Jeg mener dog, at fornyelsen af livet på et isoleret sted som Nr. Nissum må finde sted ud fra dette princip. En accept af de bestående forhold vil føre til en stilstand.

Jeg tror, det er gavnligt for seminariet, at der efterhånden kommer flere og flere ind, som er prægede af en fortid i en større by. Er man det, fristes man ikke så let til at falde til ro i et isoleret samfund, men vil prøve at føre byens foreteelser ind i det nye miljø. Og hvor man før betragtede det hele som en selvfølgelighed, bliver det nu noget, man selv må tage initiativ til og arbejde med. En sådan aktivitet finder naturligt sin plads i og næres gennem det foreningsliv, der i forvejen hersker her på seminariet: Foredragsforening, politiske foreninger, teaterkreds, filmklub etc. Gennem disse foreninger skulle det være muligt at skaffe nye tanker udefra ind på seminariet, og derved give grundlag for et bredere syn på tingene. Idealet må være et lille samfund med det store samfunds foreteelser.

Således vil man, i et samfund som Nr. Nissum Seminarium, have langt større muligheder for at udvikle sig personligt end i et storbymiljø. I stedets afsondrethed ligger der en provokation til aktivitet. Mulighederne er her, men kun i det øjeblik man selv realiserer disse muligheder, er man i stand til at skabe en udvikling. Det statiske forandres kun ved en personlig indsats.

Denne opsats er præget af en høj grad af optimisme. Andre er måske mere pessimistiske, onde tunger taler om snæversyn og indskrænket-hed, men det er mit ophold om at gøre at tro på det, jeg har skrevet.

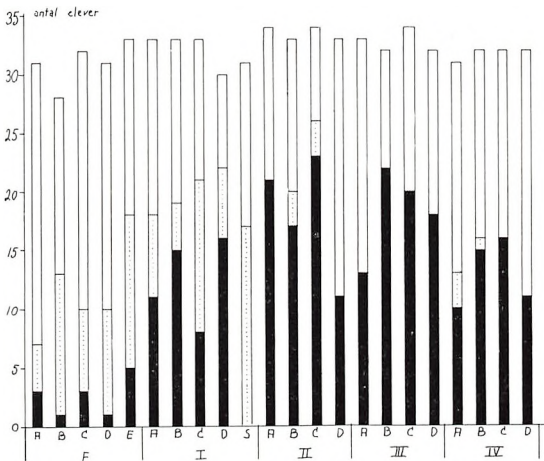

Elevet i fritid.

Seminariets donorkorps

Ved adjunkt M. Walther

Af seminariets 707 elever pr. 6/10 1966 er 362 donorer, dvs. 51,2 % af seminarieeleverne. Af de 362 donorer er 51,9 % mandlige og 48,1 % kvindelige donorer. Mængden af donorer varierer stærkt i de forskellige klasser, således er 78,8 % af eleverne i II c donorer, mens kun 22,6 % er det i F a. Grunden til den svage repræsentation i F-klasserne er bl. a., at kravet om at være 18 år ikke opfyldes af alle. 8 af seminariets lærere er donorer.

Donorkorpset pr. 6/10 1966. Sort: aktive donorer, prikket: nyre-hvervede donorer og hvid: ikke donorer. Søjlelængden angiver elev-tallet i de enkelte klasser.

I skoleåret 1965/66 blev de daværende 324 donorer tappet 195 gange, således at nogle tappedes 2 gange, andre 1 gang og atter andre blev ikke tappet, da der ikke var behov for deres blodtype, eller de var ude som vikarer. I løbet af seminarietiden kan en donor blive tappet

op til 5 gange. Da seminariet ikke kan levere donorer i ferier og under eksamen, betyder det, at i nogle uger sendes mange donorer til Lemvig sygehus.

I skoleåret 1965/66 fordelte tapningerne sig således:

	A+	A÷	B+	B÷	O+	O÷	AB+	AB÷	Ialt
Antal tapninger	77	5	5	1	96	6	5	0	195
Antal donorer	113	17	23	3	132	20	13	3	324

Blodtyperne fordeler sig således pr. 1/9 1966:

	A+	A÷	B+	B÷	O+	O÷	AB+	AB÷	Ialt
Antal	87	13	18	3	107	18	11	3	260
I %	33,5	5,0	6,9	1,2	41,1	6,9	4,2	1,2	100

Hvervningen af nye donorer blev i år, den 6. oktober, foretaget noget anderledes end sædvanlig. Blodbanken sendte et hold sygeplejersker og tappere under ledelse af læge Jacobsen. Geografilokalerne omdannedes til tappecentral, hvor 8 tappedes ad gangen. Ialt var mødt 103 nye donorer, der hver ydede $\frac{1}{2}$ l blod til Blodbanken.

Hjælp os - med gamle fotografier m.m.

Ved adjunkt M. Walther

Til næste år når Nr. Nissum Seminarium en milepæl – 75-årsjubilæet. Intet er da mere rimeligt end at standse op og registrere, hvad der er nået i det forgangne spand af år. Dette kan gøres på mange måder.

Seminariets lærerråd har nedsat et udvalg, der skal søge at tilvejebringe et arkiv af billeder og andet materiale vedrørende seminariets historie. For at få arkivet veldisponeret, har man henvendt sig til magister Ib Varnild, Nationalmuseet, Det kongelige Biblioteks billedafdeling og Landsudvalget for indsamling af gamle fotografier.

Alle opfordres herved til enten at forære seminariet eller evt. låne seminariet gamle fotografier (positiver eller negativer), eller hvad man haver af „souvenirs“, f. eks. gamle stilebøger, gamle lærebøger, gamle opgavesæt, gamle dagbøger, gamle træsko, en pegepind fra

„Theben“'s rejsegilde 1894. Af personerne kan nævnes forstander Ad. L. Hansen (foran Theben m. hvid jakke), kandidat N. Strøm (i sit værelse nederst til venstre i Athen), tegnelærer T. Ginnerup (siddende foran Athens dør) og lærer Kirkegaard (foran Athen, yderst til højre). Billedet er ikke særlig klart. Hvem har et bedre?

1892, kort sagt „alt hvad der kan belyse forholdene i gamle dage på seminariet“.

Fotografierne og tingene må ledsages af så mange oplysninger som muligt, f. eks. om hvornår og hvor billedet er taget, af hvem, hvem og hvad det forestiller. Haves en historie i tilknytning hertil, så lad denne følge med. Haver man et billede/ting, som man ikke ved så meget om, så send det alligevel, måske kan andre hjælpe os hermed. Desuden skal oplyses giverens stilling, navn og adresse samt evt. dimissionsår. Adresse: Nr. Nissum Seminarium, Svinget 7, Nissum Seminarieby, Lemvig. Ved tilsendelsen bedes uopklæbede fotografier lagt mellem to stykker pap, så beskadigelse undgås. Opklæbede fotografier bør dækkes af et enkelt stykke karton, hvorved det hindres, at frimærkestemplingen sætter mærker på fotografiet. Hvor et billede foreligger i flere formater, ville seminariet foretrække det største.

De tilsendte materialer vil danne grundlaget for en udstilling i anledning af jubilæet.

„Rotterdammen” forvandles til svømmebassin

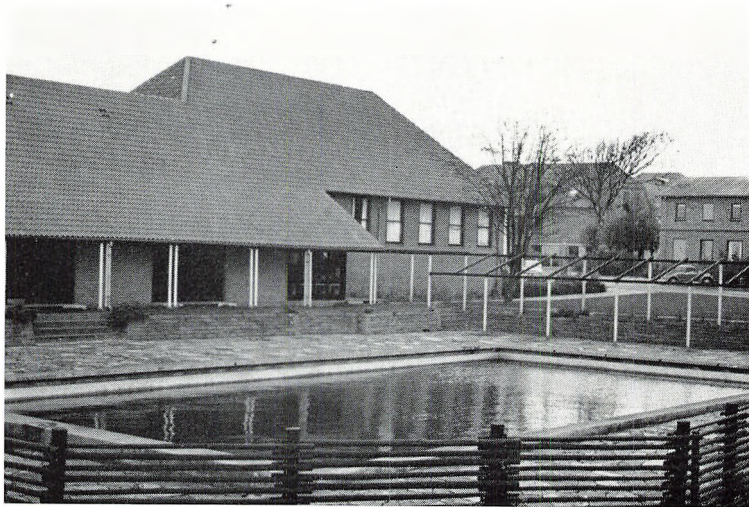
Ved adjunkt A. Tangsig Christensen

I 1957 byggede Nr. Nissum Seminarium et „svømmebassin“, lagde rør ned til rensningsanlæg og fyldte derefter bassinet med vand, så det kunne anvendes til „branddam“. Man håbede på dette tidspunkt i løbet af kort tid at få mulighed for at gøre svømmebassinet færdigt (installere rensningsanlæg, klorgasanlæg, vipper m. m.). Det viste sig desværre hurtigt, at seminariet ikke kunne skaffe den nødvendige kapital til installation af ovennævnte anlæg.

I næsten 10 år har både elever og lærere gået og ærgret sig over, at dette bassin kun kunne anvendes som rotte- og musefælde, mens det skulle have været anvendt til uddannelse af svømmelærerinder og -lærere. Vi besluttede imidlertid, at vi ikke længere ville ærgre os over disse forhold, men i stedet for søge at skaffe så megen kapital, at bassinet kunne færdiggøres så vidt, at det kunne anvendes til svømmeundervisning. Et udvalg bestående af lærere og lærerstuderende fra nuværende III C gik i gang med at løse denne opgave. Man indhentede oplysninger om priser på de nødvendige tekniske installationer, og på grundlag af disse oplysninger drøftede udvalget derefter sagen med rektor Høgel, der forelagde den for seminariets bestyrelse. I februar 1966 gav bestyrelsen tilsagn om, at man ville søge bassinet færdiggjort i det kommende skoleår, hvis udvalget kunne skaffe 30.000 kr. inden 1. juni.

Vi troede på, at det kunne lade sig gøre at skaffe disse penge, og en storstilet indsamling blev sat i gang. Vi henvendte os til alle lærerstuderende og lærere ved seminariet og til forretningsdrivende i Nr. Nissum og Lemvig samt til ca. 450 „gamle“ Nissumitter. Endvidere arrangeredes der pladespil og fodboldkamp til fordel for indsamlingen.

Allerede midt i maj stod det os klart, at vi ville nå de 30.000 kr. inden d. 1. juni, og nu ved indsamlingens afslutning er vi nået op på et beløb af 33.598 kr. Indsamlingen har således fået overvældende til-

Vi håber, det snart vil være muligt at se de lærerstuderende boltre sig i dette bassin.

slutning, og jeg vil gerne på udvalgets vegne rette en hjertelig tak til alle, der har bidraget til, at „Rotterdammen“ kan ændres til svømmebassin.

REGNSKAB

over indsamlingen til færdiggørelse af svømmebassinet

1. Entréindtægter ved gymnastikopvisninger i februar 1958 og marts 1966	336,00
2. Indsamlet 1965 blandt lærerstuderende og lærere	3.375,91
3. Indsamlet 1966 blandt lærerstuderende	9.888,00
4. Indsamlet 1966 blandt seminariets lærere	6.800,00
5. Indsamlet 1966 blandt øvelsesskolens lærere	1.150,00
6. Indsamlet 1966 blandt „gamle“ Nissumitter	3.526,00
7. Indkommet ved pladespil på „Borgen“, maj 1966 (gevinster foræret af forretningsdrivende i Lemvig og Nr. Nissum)	1.415,00
8. Gaver fra forretningsdrivende i Seminariebyen + gaver fra andre interesserede	936,07
9. Overskud fra entréindtægt ved fodboldkamp mellem Ikast og et kombineret hold fra Struer, Lemvig og Seminariet	1.757,00
10. Gave fra idrætsforeningen „Hellas“	300,00
11. Gave fra Nr. Nissum Seminariums foredragsforening	300,00
12. Gave fra Nr. Nissum Seminariums KFUM og K	350,00
13. Gave fra Lemvig Sparekasse, Nr. Nissum afd.	500,00

14. Gave fra Lemvig Bank, Nr. Nissum afd.	1.000,00
15. Gave fra Nr. Nissum Seminariums Elevforening	500,00
16. Renter af bankbog	1.484,26
Disponibel kapital pr. 14.11.1966	33.598,24

Nissum Seminarieby, d. 14. november 1966.

for „Rotterdamudvalget“

A. Tangsig Christensen.

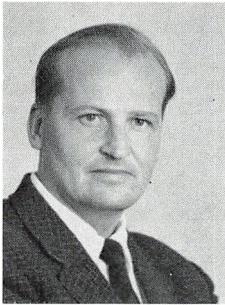
Ovenstående regnskab er d. d. gennemgået. Intet fundet at bemærke.

Nr. Nissum Seminarium, d. 15. november 1966.

S. Porup.

Minutportrætter

Selvbiografier. Lærere ansat 1966

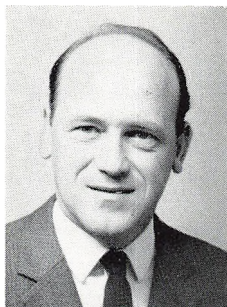

HANS GUSTAV BRINCH, f. 21.12.1923 Roskilde. (F: Læge Hakon Brinch og Anna Christiane Henriette Kaiser). G: 29.1.1954 eng. kirke m. Joan Lovell, f. 24.7.1932, S. Francisco. (F: Bankier Robert D. C. Lovell og Doris Daniels). St.(n) 1943 Stenus. Div. arbjd. Studerede en overgang medicin. Rejser og ophold i Skotl. eft. krigen. Cand. mag. 1956, eng. ty. Artium ved Edinburgh Univ. 1948. Stud.ophold sm. st. Stud.ophold v. Exeter Univ. 1953 samt ved Oxford Univ. 48-49. Livgarden efterår 1945. Vikar Stenus 1950-55 (fuldtids). Gymnasielærer i St. Goarshausen am Rhein 1955-56. Gymnasielærer på Millfield Kostskole, Somerset, 1956-59. Vik. Esbj. Statsskole 59-61. Adjunkt v. Esbj. Sem. 1959-66. Litt. virksomhed: Gyldendal & Aschehoug, lejlighedsvis konsulentvirksomhed. Forf. Stiløvelse for Sem. Lin. i engelsk 1961. Eng. Stilretningskursus for vordende lærere, 1962. „Christmas with the Clives“, 1963. Slægtskrønike: „De kom til verden, levede og døde“, 1964. Fik kulturministeriets og Rigsarkivets legater til studieophold ved Lloyd's i London, 1965. Studier over Kbhvn.s Bombardement 1807. Ansat ved Nr. Nissum Seminarium 1966. Underviser i tysk, engelsk og fransk.

(Se Magister-Statens & „Danske Historikere“)

LEO NISSEN FRISTED, født 2.3.1917. Gift med Aase Billeskov, Bækmarksbro, 1945. Lærereksamen 1941 fra Gjedved Sem. Årskursus i matematik, tysk og psykologi. Psykologisk-pædagogisk eksamen ved Københavns Universitet 1951. Ansat ved Århus kommunale skolevæsen 1941-51. Konsulent for specialundervisningen i Randers amt 1951-66. Ansat ved Nr. Nissum Sem. 1966. Underviser i pædagogik/psykologi samt specialundervisning.

VAGN GOHR LAURIDSEN, født den 22. marts 1928 i Lyne, Ringkøbing amt. Lærereksamen fra Jelling statsseminarium 1949. Vikar i Ølgod indtil indkaldelsen til soldat 1949-50. Lærer for de danske børn ved Det danske Kommando i Itzehoe 1950-52. Ansat ved Holstebro kommunale skolevæsen fra 1952-66. Lærer ved Holstebro handelsskole 1956-66. Årskursus i matematik og fysik 1955-56. Mange kurser i matematik ved Danmarks Lærershøjskole, sidst et 2 mdr.s kursus fra januar-marts 1965. Fra august 1966 ansat ved Nr. Nissum Seminarium. Underviser i matematik.

THORKILD A. NIELSEN, f. 12.11.1928. Lærereksamen fra Skårup Seminarium 1950. Ansat ved Ryslinge skole fra 1950-57, de tre sidste år som første-lærer. 1957-58 ved forsøgsskolen på Emdrupborg. 1958-66 ved statsøvelsesskolen i Skårup. Årskursus i geografi, zoologi, botanik, metodik og pædagogik. Faglærereksamen i naturhistorie. Ansat ved Nr. Nissum Seminarium 1.8.1966 med undervisning i biologi og metodik.

POUL G. WEMMELUND, født i Høng 4. juli 1923. Realeksamen fra Høng Mellem- og Realskole 1939. Uddannet som revisorassistent hos statsautoriseret revisor N. Buhl, Slagelse. Handelsmedhjælpereksamen 1942. Lærereksamen fra Haslev Seminarium 1949. Derefter ansat ved Haslev borger- og realskole. I 1949 gift med Herdis, f. Laursen, dim. fra Haslev Seminarium 1951. Lærer ved Haslev handelsskole i bogføring og handelsregning, praktisklærer ved Haslev Seminariums øvelsesskole. Fra nov. 1953 lærer ved Den udvidede Højskole i Haslev. I juni 1956 ansat ved Rydhave Slots Ungdomsskole, som begyndte sin virksomhed dette år. Forstander for denne skole i årene 1956-66. Kursus i tysk ved Danmarks Lærershøjskole og Kiels Universitet. Årskursus i dansk. Fra 1. august 1966 knyttet til Nr. Nissum Seminarium. Underviser i dansk og historie

Nr. Nissum Seminariums bestyrelse

Af forhandlingsprotokollen for den selvejende institution Nr. Nissum Seminarium fremgår det, at bestyrelsen består af følgende medlemmer:

Valgt af „Kirkelig Forening for den Indre Mission“:	<i>Valgt:</i>
1. Provst <i>Edvard Madsen</i> , Gudum (formand)	10/10-1966
2. Sognepræst <i>G. Peters-Lehm</i> , Hellevad	14/5 -1958
3. Dommer, folketingsmand <i>Knud Thøstrup</i> , Herning	14/10-1960
4. Gårdejer, sognefoged og sognerådsformand <i>Mads Høgsgaard</i> , Nr. Nissum	14/10-1960
5. Sognepræst <i>J. Dahm-Christensen</i> , Dianalund	19/1 -1962
6. Læge <i>Arne Krogsøe</i> , Herning	30/4 -1962

Valgt af seminariet:

1. Revisor, viceborgmester <i>Jens Chr. Pedersen</i> , Holstebro	10/10-1966
2. Gårdejer, amtsrådsmedlem <i>Karl Pedersen</i> , Tarp, Sdr. Felding	10/10-1966
3. Skoleinspektør <i>A. Søndergaard</i> , Skjern	7/10-1965
4. Skoleinspektør <i>Hans Bakbo</i> , Nykøbing M.	6/5-1965
5. Førstelærer <i>Kr. Madsen</i> , Søndbjerg pr. Hvidbjerg Thy (næstformand)	10/10-1957
6. Direktør for Hedeselskabet, form. for Jydske Venstre, <i>F. Heick</i> , Viborg	9/10-1961

Bestyrelsens forretningsudvalg består af:

1. Provst Edvard Madsen
2. Revisor Jens Chr. Pedersen
3. Gårdejer Mads Høgsgaard
4. Førstelærer Kr. Madsen
5. Direktør F. Heick

Nr. Nissum Seminarium, november 1966.

Red.

Motivet

Af adjunkt Henning Fogde

fra en festtale ved elevfesten
23. november 1965 for 4. seminarieklasser
og deres forældre.

Kender De den landmand, der altid vil snakke grise og smørpriser, også når arbejdsdagen er forbi, og han er til fest – den husmor, der altid snakker børn og huslige sysler, selv ved festbordet – eller den lærer, der altid snakker skole og fag, også efter at skoleklokken for længst har ringet ud, og han hygger sig i venners kreds.

En sådan lærer er jeg!

Fra metodiktimerne ved De, at begrebet Motivation er et grundproblem for læreren. Altid må han spørge sig selv, hvordan han styrker børnenes vilje til at løse de opgaver, skolen stiller dem fra dag til dag.

Tillad mig, nu da spanskårsudvalget har sluttet sit arbejde, at minde Dem om spanskørret, dette gamle opmuntringsmiddel, der engang blev svunget over flittige og mindre flittige elevers rygge i et forsøg på at udnytte angsten som drivkraft for børnenes indsats.

Eller lad mig minde om de flag og røde hjerter, som mere humane indstillede lærere og lærerinder uddeler til flittige og dygtige elever for gennem løftet om belønning at anspore disse til øget indsats.

Jeg ser tydeligt, at i hvert tilfælde mange af forældrene nikker genkendende til disse motiveringsmidler – måske endda mest til det første!

Men en moderne uddannet lærer som Deres datter eller søn vil vide, at der gives et fornemmere middel end spanskør og små flag til at skabe arbejdsvilje og arbejdslyst.

Midlet er interessen, den aktive medleven, optagetheden af emne og stof. Er den til stede, kan vi roligt slippe spanskørret såvel som de måske heller ikke altid lige heldige opmuntringer og belønninger. De er jo altid tilbøjelige til at falde der, hvor de bedste evner er anbragt, mens man måske ikke så let får øje på fliden, hvis denne skal overvinde dårlige evner.

Hvad var nu egentlig Deres motiv, da De for snart lang tid siden begyndte det studium, De nu snart skal afslutte på denne skole?

Hvis De ikke mere erindrer det, vil Deres forældre måske kunne

hjælpe Dem. Mangen far eller mor vil sikkert endnu tydeligt kunne huske de diskussioner og al den snak, der gik forud for henvendelsen til Nr. Nissum Seminarium.

Jeg skal befri Dem for at svare på mine indiskrete spørgsmål i aften, men tillad mig alligevel at stille Dem spørgsmålet:

Var det angsten for ikke at blive til noget, for ikke at placere Dem i tilværelsen, der i sin tid drev Dem til at gå i gang med netop lærerstudiet, det forholdsvis korte studium, der på få år kunne føre Dem frem til en embedseksamen?

Eller var det belønningen i form af en rigtig god løn, de dejligt lange ferier eller måske for nogles vedkommende udsigten til en hyggelig og rummelig embedsbolig, en agtet stilling i et lille samfund et eller andet sted i landet, der trak?

Eller – tør man tro det? Var det måske en ærlig interesse for opdragelse af børn og unge, der fik Dem til at indmelde Dem her?

I og for sig er det vel i dag rystende ligegyldigt, hvad det var, der i sin tid drev Dem. Men det er ikke ligegyldigt, med hvilke motiver De nu nogle år efter tager fat på Deres arbejde i den danske folkeskole.

Med hvilke motiver tager De da efter sommerferien 1966 fat på Deres nye arbejde (jeg ser bort fra soldaterne, der jo må vente lidt endnu)?

Er Deres tanker om fremtiden præget af frygt? Frygt for børnene, som De jo efterhånden har hørt så mange historier om og nu sidst mødt i vikartiden, frygt for kollegernes eller skolelederens dom over Dem?

Alt for ofte møder man unge lærere, der således presset af frygten handler overilet eller giver op over for forhindringer på deres vej.

Prøv at huske, at nok kan man lære meget af andre, ingen undgår dog helt at gøre sine egne ubehagelige erfaringer, det har vi alle gjort, og det har De også ret til at gøre.

Søg så vidt muligt at tage også nederlagene som interessante erfaringer, der skal føre Dem frem mod et bedre arbejde dag for dag. Lad være at bøje nakken. Deres uddannelse er ikke ringere end andres, og alle, også rutinerede lærere kender til nederlag, selv om disse måske ikke er så åbenlyse som Deres.

Alvorligere er det måske, hvis Deres motiv bunder i en higen efter belønning og succes – efter at slå rekorder i den danske skole, avancere, blive til noget – og helst blive til mere end de andre.

Så tror jeg, De er på vildspor, og det vil desværre nok vise sig, at De bliver vanskelig at retlede.

Når trangen til at vinde succes går forud for hensynet til de børn og den skole, De skal tjene, er der fare på færde.

Alt for ofte har vi i skolen set lærere, der i lutter iver for at vinde position, ilede frem uden at lægge en ærlig vurdering af deres egne evner og deres faktiske muligheder for at gøre fyldest til grund for de mål, de satte sig.

Når de da i deres stræben nåede de attråede mål, erkendte de ofte for sent, at heller ikke her lå lykken gemt.

Altså måtte man stræbe videre mod nye mål, enten vejen nu gik gennem flere overtimer, større arbejdsbyrder eller værst: gennem en stillen sig selv til skue, frem mod nye avancementer.

I et sådant kapløb undgår man næppe at tabe noget på vejen, nemlig sig selv.

Mit ønske for Dem er, at Deres stræben må være baseret på interesse og en ærlig vilje til at fylde Deres plads, erkende Deres egne mangler, først og fremmest mangelen på erfaring, men opfyldt af viljen til at yde Deres bedste.

Så kan De roligt glæde Dem til at blive lærer, for når lærerens arbejde gøres ud fra disse motiver, er der en fest over dette arbejde, som vel over intet andet arbejde, man kunne vælge sig.

Naturligvis er der pligter, der skal udføres uanset vort humør og vor oplagthed, men når undervisningen lykkes for lærere og elever, kan man opleve noget af festen, som vi oplever den i aften.

Hvilke ting er det da, der karakteriserer festen? Er det ikke:

- de fælles oplevelser
- følelsen af samhørighed
- og trygheden i hinandens selskab.

Noget af det ønsker jeg Dem lykke til at føre ud fra festens time til skolens travle hverdag.

God fest!

Elevfesten i skoleåret 1965-66

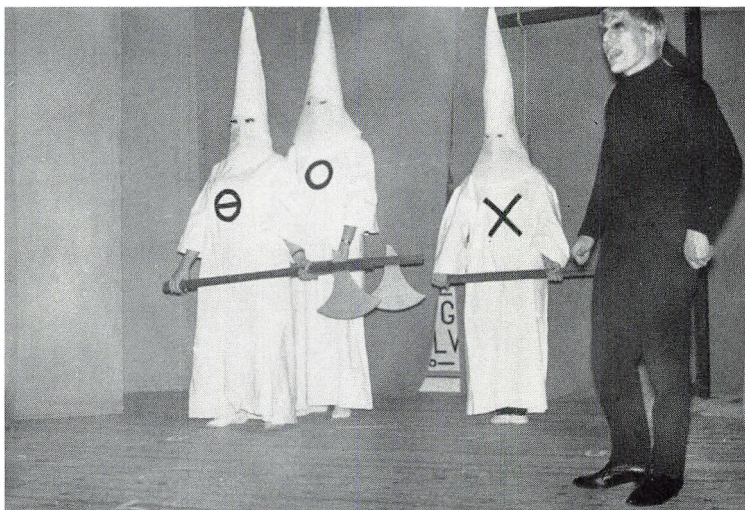
afholdtes d. 23., 24. og 25.
november 1965 i teatersalen
på Missionshotellet i Lemvig.

III klasserne opførte
Clive Exton:
UDEN FAST BOPÆL

og

J. C. Hostrup:
SOLDATERLØJER
samt en revy med lokalt stof.

Et par situationer fra revyen.

Festtale ved elevfesten

24. november 1965

Af adjunkt J. Albertsen

Efter at have hørt referaterne fra i går aftes må jeg hellere starte med at sige, at De skal ikke regne med mig. Jeg ved godt, at festarrangørerne sidder på endnu flere nåle, jo længere min tale bliver. Men den er ikke lavet efter harmonikaprincippet, så den uden videre kan presses sammen til næsten ingenting; den vil i sig selv tage mindst 20 minutter kan vi lige så godt se i øjnene. Desuden har jeg lovet min kone at tale langsomt, så alle kan nå at fatte dybden i mine ord, og endelig skal der også beregnes nogle minutter ekstra til bifaldet. Så jeg må begynde dette marathontløb med at sige: Undskyld.

Iøvrigt bør enhver festtaler altid begynde med at undskylde sin tilstedeværelse – det er ikke sikkert, han slipper så nemt, når han er færdig.

Så derfor begynder jeg med at sige, at da jeg fik opfordringen til at være blandt festtalerne ved elevfesten i år, var min første tanke: Nu røg bundproppen!

Og ganske rigtigt: Det viste sig senere, at der i forvejen var nogen, der havde afslået at holde tale – hvor mange ved jeg ikke, men det må have været mindst halvdelen af det samlede lærerkorps, lavt regnet.

Af de resterende såkaldte lærerkræfter er nogle stykker blevet forbigået, fordi de har holdt festtale inden for de sidste par år. Og det kan man ikke glemme. Atter andre emner som talere må være gledet ud, fordi III kl. kendte dem godt i forvejen.

Tilbage har der kun været en ganske lille skare at vælge iblandt. Medlemmerne af denne skare udmærker sig først og fremmest ved at være så godt som ukendte for III kl., der udelukkende interesserer sig for dem efter princippet: Vi ved da ikke, hvad *de* vil sige.

Hvis medlemmer af denne eksklusive kreds bliver opfordret til at holde tale, tilkendegiver de med nedslagne øjne og undselig stemme, at de helst ville sige nej, men at de føler det som deres uafrystelige pligt at påtage sig opgaven alligevel. Men i hemmelighed er de fuldt

overbevist om deres egen duelighed som talere og er allerede begyndt på *den* brandtale, der vil stå gny af til sene tider.

Så nu ved De, hvorfor jeg står her i aften. Hellere komme med på afbud end slet ikke komme med. Men jeg bliver nødt til at trække indledningen ud lidt endnu for at dække over, at jeg kun har sagt ja til opfordringen af forfængelighed.

Faktisk er jeg frygtelig nervøs. Af mange grunde.

For det første er jeg altid nervøs for som lærer at være med til en elevfest, hvor der også opføres en revy. For enten har man været med i revyen, og så er det galt. Eller også har man været for kedelig til at blive taget med, og så er det også galt.

For det andet er jeg nervøs ved overhovedet at skulle holde tale, hvad der sikkert vil overraske de af Dem, der kender mig. Men jeg har med bævende hjerte erkendt sandheden i de ord, der findes i en af alle højt elsket engelsk øvebog: En professor er en mand, der tænker meget, men kun siger lidt; en lærer er en, der siger en masse, men ikke tænker ret meget. – Ikke sandt? Engelsk er et livsnært fag.

For det tredje skyldes min nervøsitet, at min brandtale udeblev, da jeg skulle til at nedfælde den på papiret. Jeg ville jo så frygtelig gerne kunne „lægge noget hen til Dem“, kunne „give Dem noget med hjem“. Men, på den anden side, hvis De altid skulle have noget at tage med Dem hjem fra et foredrag eller en tale, ville Deres hjem snart komme til at ligne ét stort pulterkammer, med enkelte pragtstykker i en stor dyngede ragelse. Og det kan jeg i hvert fald love Dem: Det bliver ikke min skyld, hvis De kommer til at forslæbe Dem, når De skal hjem i aften.

Noget kunne jeg selvfølgelig sige om festtaler i almindelighed for at udfylde tomrummet, inden jeg kan være bekendt at slutte. For efterhånden har jeg vel lært et og andet om, hvad man må kræve af en festtale. Den må helst ikke være for lang; den skal være lødig, med flittig henvisning til litteraturen („... det minder mig om, hvad Martin A. Hansen så træffende bemærker...“ / „... hvad siger ikke den store Dostojevski...“ o. lign.). Talen skal helst være spækket med eksempler og må gerne indeholde små anekdoter og humoristiske indslag. Den skal være pædagogisk opbygget, med stadige gentagelser og understregninger af hovedtemaet, der på en aften som denne bør være under en eller anden synsvinkel at lægge Dem på sinde, hvilket ansvar De som vordende lærere har overfor Danmarks børn.

Hvad indholdet af talen iøvrigt angår, så har jeg helt opgivet at finde ud af, hvad man i almindelighed forventer (man forventer kun

noget, hvis man ikke kender mig); jeg må nøjes med at sige, hvad jeg kan stå ved. Og så må vi håbe, der i hvert fald bliver noget ved *resten* af aftenen.

Min højtelskede lillesøster har ofte med pinlig tydelighed ladet skinne igennem overfor mig, at folk, der har været 30 i et par år, må betragtes som forhistoriske. Men alligevel synes jeg ikke, at min deraf følgende rige livserfaring så let kan udkrystalliseres i et budskab til kommende slægter.

Trods min rod i mellemistiden finder jeg mig stadig stående med hatten i hånden, når jeg hører et foredrag eller læser en artikel i aviser eller tidsskrifter, eller når andre forsøger i en diskussion at overbevise mig om rigtigheden af deres standpunkt; sidste ærede taler får stadig meget let ret hos mig.

Sådan har det været, siden jeg lærte at sige muh og øf og mam-mam. Og det har forfulgt mig igennem skolen og senere, da jeg i København beskæftigede mig med et såkaldt højere studium igennem nogle år. Og det at begynde som nybegt lærer, hvadenten det er i folkeskolen eller seminariet, giver heller ikke ligefrem tendenser til storhedsvanvid; igen står man usikker, famlende, lader sig belære fra alle sider, og synes ingen selvstændig mening at have.

Måske er nogle af os af naturen mere usikre end andre. Eller det kan skyldes milieuet, den opdragelse vi fik. Vi står i mangfoldige situationer tilbage med håret ned ad nakken, eller for at sige det på psykologisk vis: der er blevet lagt endnu en sten på vores mindreværdskompleks.

Andre synes derimod at have stået i forreste række, dengang der blev uddelt intelligens, vilje, handlekraft samt en skudsikker overbevisning om rigtigheden af deres egne meninger. De tromler os andre ned med deres argumenter og giver os slet ikke tid til at overveje, om vi nu også *er* enige med dem; vi tvinges til at give dem ret for at få fred; vi efterlades endnu mere uselvstændige; vores mindreværdskomplekser skyder i vejret med en fart, der i hvert fald nemt kan tage pusten fra en moderne arkitekt.

Først indenfor de allerseneste år, nu da jeg er stærkt på vej til pensionens sikre havn, er jeg til andres store forbavselse og min egen ditto lettelse begyndt at få visse meninger, som ikke synes at lade sig kænre ved det første vindpust. Men det går langsomt, og jeg er stadig ofte klar til et lynsnart tilbage tog, så fremt modparten tager det tunge skyts frem.

Nu er det ikke bare meningen, at jeg vil bruge denne lejlighed til at

blotlægge mit sjæleliv; det er der jo i sig selv en vis hemmelig nydelse i; selvom nogle af Dem sikkert vil blive overrasket over, at der i mit tilfælde i det hele taget *er* noget at blotlægge.

Men jeg vil også gerne benytte lejligheden til at forsøge at sige noget, som er ved at lejre sig til en slags overbevisning hos mig, og som måske kunne forekomme i hvert fald et par stykker af Dem tilstrækkelig nyttigt til, at De for en billig penge kunne tænke Dem at supplere indholdet af pulterkammeret derhjemme.

Det er efterhånden ved at gå op for mig, at de føromtalte stærke naturer måske også har deres svagheder (undskyld en tilsyneladende selvfølgelighed; i virkeligheden er der ikke ret meget, der er selvfølgeligt, før man selv har erfaret det).

Dels består svagheden i, at de stærke med deres tromletilbøjeligheder risikerer at flade ud og mase noget, som kunne være blevet værdifuldt, men som blot ikke kunne tåle den hårde behandling. Den stærke bestyrkes i sit ensidige standpunkt; den svage, usikre, vege trækker sig længere ind i sig selv og passer en anden gang bedre på ikke at strække halsen for langt ud for ikke at få nogle flere over snuden.

Eller svagheden består i, at den stærke i virkeligheden blot *synes* stærk; at han med denne maske i virkeligheden dækker over usikkerhed og andre brist hos sig selv.

Nu foretager jeg et spring, for at De skal vågne op. Jeg har endnu ikke nævnt ét eksempel.

Indenfor seminarieverdenen er der noget, der hedder at være på husmandsrejse, dvs. på studierejse til andre seminarier. – I udtrykket husmandsrejse ligger vel først og fremmest, at man til dækning af udgifterne modtager den beskedne sum af 250 kr. fra undervisningsministeriet, hvorimod man til studieophold i udlandet kan få et større legat, et gårdmandslegat, på 1000 kr. – Men „husmand“ betyder vel også, at man som den mindre formuende og erfarne aflægger besøg hos gårdmændene blandt seminariekolleger for at få vink om, hvordan man skal udvide bedriften og gøre den mere alsidig, hvordan man skal gøde og dyrke jorden efter afprøvede, statskontrollerede metoder. Man er frit stillet med hensyn til tilrettelæggelsen af en sådan studierejse; gennem personlig kontakt eller gennem andres oplysninger pejler man sig frem til, hvem man sandsynligvis vil have størst udbytte af at besøge. Det er ikke småting, man kan få med sig hjem, og meget af det gamle ragelse derhjemme på husmandsstedet ryger på lossepladsen.

Jeg har været af sted to gange; første gang for fem år siden, anden gang omkring 1. november i år. Begge gange var særdeles udbytterige. Mit allervigtigste udbytte har måske været, at når jeg først kom godt

i snak med mine kolleger på de andre seminarier, så viste *de* sig til min meget store lettelse også at føle sig usikre på mange måder trods deres tilsyneladende sikkerhed, så at *de* var nødt til at eksperimentere sig frem, både med hensyn til valg af bøger og undervisningsmetoder, idet de ligesom jeg til stadighed blev og bliver belemret med en dyb tvivl om deres eget værd. Der er ikke noget, der styrker kreditten som at opdage, at den tilsyneladende sikre er lige så usikker, som man selv er, når først man kommer til at se *hans* situation indefra. Eller som jeg en gang, måske lidt uforsigtigt, kom til at udtrykke det overfor en af mine censorer: „Det gør godt at opdage, at der også er idioter på de andre seminarier“. Han var selv seminariemand.

Oplevelser af den art, hvor man får lejlighed til at kigge ind bag ved masken, er for mig af allerstørste værdi. Det gælder selvfølgelig ikke blot på det snævre område, jeg bevæger mig på, nemlig seminarieverdenen. Det gælder, tror jeg, på alle områder, og naturligvis da også på et område, der er så nært beslægtet med mit eget som folkeskolen. Når man bliver klar over, at den sikre ikke er så sikker endda, får man mod til at være sig selv; man tør være *åben* (her kommer hovedtemaet langt om længe; læg mærke til, hvor mange gange ordet „åben“ af pædagogiske grunde vil forekomme i resten af talen.

Med „åben“ mener jeg åben for nye indtryk og impulser, ikke lukket inde i sig selv, ikke forstenet. Man kan være så åben, at der bliver gennemtræk. Jovist, men det frisker at få lukket et vindue op en gang imellem. Og det at leve er vel først og fremmest at bevæge sig fremad; det, der gælder i dag, trænger måske til en ændring i morgen. Efterhånden udkrystalliserer der sig forhåbentlig ting, der kan stå for trækken, og som vil blive en fast bestanddel af inventaret. Men hvordan skulle indtryk kunne komme ind og fæstne sig, hvis ikke der var åbent et eller andet sted?

Lad mig tage endnu et eksempel, denne gang fra litteraturen; så slå jeg to fluer med ét smæk.

Altså: Litteraturen, navnlig den moderne litteratur, kan tit være vanskelig tilgængelig, hvadenten det nu skyldes indholdets art, eller det er formen, stilen, sproget, der frister en til at opgive ævred. Men at opgive på forhånd er at lukke af.

Jamen, hvad er der overhovedet af værdi i den moderne litteratur; den er jo fyldt med perverse skildringer; livssynet er så underlig negativt opgivende; og sproget består næsten ene af eder og skældsord. Kan man ikke med sindsro lukke af? Er det ikke simpelthen noget, man *bør* lukke af for, for sin egen, sin families og andres skyld? Burde man f. eks. ikke ud fra det synspunkt protestere mod mange af fjern-

synsteatrets forestillinger? Og burde man ikke, for at tage elevfesten fra sidste år, havde undladt at spille et stykke som Ionescos: „Jacques, eller underkastelsen“?

Og nu fremturer de minsandten i år med endnu et moderne skuespil, Clive Exton's: „Uden fast bopæl“.

Da jeg gik med til at holde tale, bad jeg samtidig om lov til at låne stykket til gennemlæsning. Ikke for at øve censur – hvad jeg hverken har ret eller lyst til – men for at se, om jeg på en eller anden måde kunne blive inspireret til et tema for min tale. Jeg blev nu ret hurtigt klar over, at jeg ville gøre såvel skuespillerne som tilskuerne en bjørnetjeneste ved i min tale at indlægge en pegepind, der på forhånd ville understrege, hvordan stykket skulle forstås. I min glørværdige gymnasie- og studietid red det mig som en mare, at jeg ikke kunne få lov til at forstå et stykke litteratur på min egen måde. Så jeg skal prøve på ikke at begå samme fejltagelse. Jeg har jo da heller ikke nogen sikkerhed for, at min fortolkning af stykket er den rigtige.

Men indirekte gav gennemlæsningen af stykket mig alligevel en idé – eller rettere sagt, det gav næring til nogle tanker, som jeg allerede havde rumsteret med et godt stykke tid og som havde kredset om dette: at være åben.

Forskellen mellem ældre og moderne drama er vel meget ofte den, groft sagt, at det ældre drama udvælger sig et centralt, almenmenneskeligt problem og spiller det igennem (ofte på fremragende måde) med bestandig understregning af hovedtemaet, således at den blot nogenlunde opvakte tilskuer er sikker på at have forstået det væsentligste.

Hvorimod det moderne drama oftest er af en sådan art, at man må lytte med anspændte sanser for at få fat i bare lidt af det, forfatteren vil med stykket. „Kejserens nye klæder“, siger nogle af Dem måske; stykkerne indeholder sjældent noget af nogensomhelst værdi. Det lader sig selvfølgelig ikke gøre at forsvare det moderne drama under alle omstændigheder; men man bør i hvert enkelt tilfælde gøre en anstrengelse for at være åben, før man fælder nogensomhelst dom. Og vi kan begynde allerede i aften med Exton's „Uden fast bopæl“. På en måde synes jeg, at de moderne stykker er mere livsnære netop derved, at de er vanskelig tilgængelige, så at man ikke uden videre kan uddrage konklusionen af dem. For i det liv, vi hver især lever, er der ingen, der går omkring med en stor, fed blyant og understreger, hvad der er det centrale i vore oplevelser; det er noget, vi møjsommeligt og under stadig tvivl må kæmpe os frem til.

Med åbenhed følger vel også en større mulighed for at forstå andre

mennesker, også dem, der er væsensforskellige fra én selv. Ved ikke selv at ville være åben afskærer man sig fra at udøve den mest positive form for indflydelse på andre. Man kan så stå og råbe til hinanden, men man kan ikke råbe hinanden op. Og hvordan skal f. eks. en lærer kunne gøre sig håb om at forstå sine elever, hvis han på forhånd knuser dem med sin bedreviden og sin urokkelige overbevisning? For den, hvis meninger kun lige er begyndt at danne sig, er der få ting, der er mere ødelæggende end at blive voldført, før han har fået en ærlig chance for at nå til et personligt standpunkt. Ægte vejledning kræver åbenhed fra begge sider, især fra den, der giver vejledningen.

På ét område er jeg meget åben i aften; jeg er et let bytte for kritiske røster. Det er nok lettere for mig at have den indstilling, jeg har søgt at give udtryk for her, nu mens jeg er forholdsvis ung (jeg *sagde* forholdsvis); kan jeg om f. eks. 30 år stå ved det, jeg nu har sagt, eller vil jeg naturligt have lukket mig mere til? Jeg håber det faktisk ikke; og jeg tror til en vis grad, at min indstilling er tidstypisk; den generation, jeg tilhører, er usikker, og må finde sit forsvar i kravet om åbenhed.

Kritikken kan sikkert også pege på logiske brist i min tale; jeg føler selv, jeg har svært ved systematisk at føre en tanke igennem. Åh, endelig lidt selverkendelse, sukker De. Men så må jeg alliere mig med en digter. Der bør jo optræde en digter i enhver festtale. Helst en udenlandsk. Så jeg går til Norge, hvor de jo har hugget så mange gode danskere, og citerer den dansk-norske forfatter Aksel Sandemose for noget, han sagde i et radiointerview for nogle år siden: „Objektiv digtning er noget pølsesnak“ – man kan ikke undgå at lægge noget subjektivt, dvs. noget af sig selv, i sand digtning; hvad man frembringer på det litterære område, kan kun være ægte, hvis man har forsøgt at være sig selv fremfor at efterabe andre. Det samme kan siges om det at være lærer. Og det gælder også på ondt og godt, når man skal holde festtale. Hvad kan man vente af en ko andet end et brøl?

Men hov, pludselig opdagede jeg ved sammenligning med længden af tidligere festtaler, at min tale har gode chancer for at slå den bestående rekord med adskillige minutter. Så derfor vil jeg vække Dem med ordene: *Til slut* – disse forjættende ord, der altid får mig selv til at vågne op i foredragssalen – *til slut*: Tak fordi jeg fik lov til at brøle lidt! Det lettede:

Glimt fra elerfesten
Øverst: Et par situationer fra opførelsen af „Soldaterløjer“.
Nederst: Et par situationer fra opførelsen af „Uden fast bopæl“.

Festtale ved elevfesten

25. november 1965

Af adjunkt H. J. Scheel Andersen

„Der var engang en tid, da menneskene ingen glæder havde; hele deres liv var arbejde, mad, fordøjelse og søvn. Den ene dag gik som den anden; de sov ind efter slid for kun at vågne til det samme. Og deres sind fortæredes af ensformighed“.

Kan dette være møntet på de lærerstuderende fra Nr. Nissum Seminarium? – Jeg tror det næppe – end ikke F-klassen kan skrive under på dette, selv om de jo må gå så gruelig meget ondt igennem.

Nej, citatet stammer fra Knud Rasmussens „Eskimoiske Eventyr“. – Jeg tænker på eventyret „Festens hellige glæde kommer til menneskene“. Det handler i al korthed om, hvordan en ung grønlander ved hjælp af et menneske i ørneham bliver ført til en bjergtop for at hente festens glæde til menneskene, og han får virkelig hentet festens glæde til den stakkels menneskehed, som hidtil ikke har kendt til denne. Kendetegnende for denne glædes værdi er det, at den gamle ørnemor, som udleverer glæden, har et hjerte, der slår umådelig kraftigt.

Dette eventyr væltede i går alle mine hidtidige planer for aftenens festtale, for da jeg kom i skole, overvældedes jeg af de mange lovord, der lød om den fest, 3. kl. havde skabt. Det er nemlig sådan, at en skolefest har det tilfælles med juleaften, at „man hænger guirlander op og klipper kræmmerhuse, som man fylder med marcipan og andet mundgodt, men bittermandler er at betragte som taktløse fejltagelser“. Og her er det lykkedes 3. kl. at skabe en virkelig morsom fest uden bittermandler. Det vil sige en fest, som er fælles for os alle.

Nu er det jo moderne at tale om, hvor vanskeligt det er at være ung i vore dage – det skal De blive sparet for i aften, hvor der ikke er lang tid, til Ungdommens Uddannelsesfond vil skaffe Dem lindring i „denne for ungdommen så rædselsfulde tidsalder“. – Men der er vist noget om, at mange af vor tids unge er opvokset i hjem, hvor de stakkels forældre har glemt, hvad det vil sige at feste. Man er bortrejst på festdagen, eller måske har man overrasket sin egen og ægtefællens

mave med et godt måltid på hotellet. Man er blevet sig selv nok, mener man, og så koster det så forfærdelig meget at feste – tænk om man af den grund fik sit fjernsyn et halvt år senere end ellers. Og dog er der stadig nogen som fester, endda på en god måde sådan som i aften, det er dejligt.

For det at kunne feste har stor betydning. Den, der er glad, får altid selskab, og når vi er til fest, er vi alle glade. Vi kommer ind i et fællesskab, som nedbryder vor isolation. Man siger ofte, at en fest skaber sammenhold. Det kan den forresten gøre på flere måder. Når vi er til fest, er vi glade og mere frie end normalt, vi kommer til at se på hinanden med lidt andre øjne, og dette kan ofte medføre, at der skabes meget varige forbindelser. (Har De forresten lagt mærke til, hvem De sidder ved siden af i aften? Har De været heldig?)

Som det grundige menneske jeg er, har jeg også undersøgt, hvad der står i Salmonsens leksikon om at feste, og her udtrykkes det, at festen har haft stor betydning for menneskehedens udvikling, idet forskellige mennesker, som ellers lever adskilte, ja, vel endog mistænkelige og fjendtlige i forhold til hinanden, herigennem har lært at omgås og føle sig som en enhed. (Så der skulle også kunne komme noget godt ud af det for enkelte bestående ægteskabers vedkommende).

Gennem dette kommer jeg til at tænke på min kostskoletid. Jeg husker tydeligt, hvordan vi kostelever sad og talte, hvor mange lærere der gad være med til vore kostskolefester. Det betyder utrolig meget for børn at feste, enhver af os, der har små børn, ved, hvordan de i måneder kan glæde sig til jul og fødselsdage. Og vi kostskoledrenge følte, at de lærere, som ikke ville feste med os, heller ikke ønskede at få kontakt med os. Jeg håber, at De mange gange må opleve glæden ved at skabe en fest for børn, for derved får De mulighed for at sprede glæde og skabe en bedre kontakt. Dette sidste er betingelsen for, at det skal kunne lykkes Dem at skabe nogle af børnenes hverdage om til fest.

Ti år senere

Af forstander P. C. Gjelstrup

For en tjenestemand eller tilsvarende betyder det en mægtig forandring at passere, hvad jeg vil kalde polarkredsen, dvs. skillelinjen mellem funktionstid og så pensionstiden, hvor der med alderen må ventes et tiltagende polarmørke over landskabet. Forandringen bliver stort set den samme, hvad enten vedkommende har været præsident i højesteret eller en almindelig landsbylærer. Han har hidtil haft sin stilling; den har givet ham en position, bragt ham i forbindelse med mange mennesker og lagt mange tråde i hans hånd. Uafbrudt har opgaverne meldt sig, ja måske ligefrem overvældet ham; snart har det været store og interessante problemer, snart pinlige og tårnhøje vanskeligheder; oftest har det vel været den jævne hverdags krav. Altid har det været nok at stå til ansvar for; det har til tider været tyngende, men samtidig eller bagefter vist sig at rumme megen rigdom og glæde.

Så når manden skillelinjen. Den er knivskarp som polarkredsen på landkortet; den kan angives på dato, time og minut; det står altsammen i skrivelsen, der bevilger ham hans afsked.

Med ét slag er nu situationen forandret. Han skal ikke mere møde til arbejdet næste morgen, ikke samarbejde med de vante mennesker; han skal ingenting styre og ordne, og ingen behøver at spørge ham om hans mening. Kort og godt: han er blevet fortid. Livet går videre, men uden ham. Han er ikke mere aktør; har ikke længere sin plads på scenen, der, hvor tingene sker; nu må han nøjes med tilskuerens plads; der kan han sidde og følge begivenhedernes gang på scenen, uden at han har nogen indflydelse på forløbet.

For mange er denne overgang uhyre vanskelig, og nogle kan overhovedet ikke tage den. Det skal også indrømmes, at forholdene for adskillige kan ligge sådan, at det kan være mere end drøjt for dem at blive flyttet fra livets bevægede scene til tilskuerens passive plads.

Når dette, som jeg her ikke skal uddybe nærmere, er sagt, vender jeg mig til det emne, som i denne artikel ligger mig særligt på sinde,

og som jeg mener at have visse forudsætninger for at kunne udtale mig om, da jeg „gik af“, som det hedder, 31. juli 1956, og vi nu har passeret samme dato 1966. Det bliver 10 år, og det er længe for en emeritus.

Min påstand, som jeg i det følgende skal søge at belyse ud fra disse ti års erfaringer, er nu den, at det som regel er muligt for en „forhenværende“ at opbygge en indholdsrig verden, meget forskellig naturligvis fra den forudgående egentlige virketid, måske også mindre, men ikke mindre værdifuld for ham. I hvilken grad det skal lykkes, vil især bero på to ting: de ydre forhold og hans egen indstilling til dem.

Hvad angår det sidste, den personlige indstilling, kan det afgørende siges i stor korthed. Det afgørende kan udtrykkes i ord som taknemmelighed, åbenhed og beskedenhed. Af disse tre er det første ubetinget hovedordet; det andet skal betegne modtageligheden og interessen for nutiden og omgivelserne, mens det tredje skal dække hans realistiske erkendelse af og tilfredshed med, at han kun er en „fhv.“, og at som følge deraf enhver venlighed og tillid, der måtte vises ham, ikke er noget fortjent, men en gave. Forøvrigt gælder disse tre ting vel hele tilværelsen, men altså i forstærket grad emeritustiden.

Den anden ting, de ydre forholds betydning, er en mere broget og mangfoldig sag, der har mange sider. Nogle af dem vil jeg nu prøve at drage frem.

Det ligger nær at begynde med forholdet til den virkeplads, man lige har forladt. Jeg kender en skolemand, en ungdomskammerat, der efter sin afgang ikke satte foden på sin gamle skole. Skylden var uden tvivl ikke hans, men det må være trist, når det går sådan. På dette vigtige felt har jeg været så lykkelig, som overhovedet muligt er, idet jeg på forskellig måde har fået lov til at bevare kontakten med Nr. Nissum Seminarium. En vis betydning har det vel haft, at jeg flyttede bort fra stedet, men at flytningen kun spændte over ni kilometer. Hovedgrunden var dog en anden, nemlig den velvilje, der blev vist mod mig, og som gav sig udslag på mange måder.

Her må først og fremmest nævnes, at jeg de første seks-syv år af de nævnte ti havde en halv snes ugentlige timer i kristendomskundskab i I og II klasse. Det var meget forfriskende, både fordi det tvang til læsning, og fordi det gav anledning til at fortsætte den mangeårige kontakt med ungdommen. De regelmæssige ture til seminariet – tre om ugen – medførte jo også, at jeg stadig til en vis grad kunne følge den rivende udvikling derude. Stadig voksede nye bygninger op, stadig steg elevtallet, og stadig kom nye lærerkræfter til. Væksten skabte sine problemer, men det måtte glæde mig at se, hvordan Nr. Nissum

*Ved skrivebordet
i Termini. 1956.*

Seminarium levede op til nye tiders uomgængelige krav. En særlig glæde var det at følge, hvordan det hele tiden er lykkedes – over al forventning i en lærerknapp tid – at knytte dygtige og i al deres forskellighed samstemte lærere til seminariet, og at mærke den samdrægtighedens ånd, der har hersket i kredsen derude. En særlig hilsen sender jeg min efterfølger, som fra den første dag er kommet mig i møde med venskab og stor hensynsfuldhed. Det har jeg glædet mig over og ikke mindre over den måde, hvorpå lærerstaben har stået bag ham, hvad han både fortjener og kan behøve i sit ofte brydsomme hverv.

Inden jeg forlader Nr. Nissum Seminarium af 1960'erne, ligger det nær at berøre spørgsmålet, om dets ungdom er meget forandret fra før. Naturligvis er der forskelle. Tiderne forandrer sig, og vi med dem, siger det gamle ord. Nogle af forandringerne er lette at se. De unges klædedragt er anderledes, horisonten er blevet bredere, isolationen mindre; med det voksende elevtal er også mange flere kommet til Nr. Nis-

Denne jord er mindre end en prik på et landkort, men når man tidligere altid kun har været lejer, gør man hurtigt den opdagelse, at det er noget helt andet at være blevet ejer af en stump af Danmarks jord. Huset og den omgivende have bliver en verden for sig; og når man ved, hvor omfattende en verden den kyndige finder bare i en dråbe grøftevand, kan man jo trøste sig og synes, at havens 1000 kvadratmeter er en stor og rig verden med endeløse muligheder for at fremelske en uoverskuelig variation af blomster, buske og urter, og hvis samtidig helbredet er i orden, så man har kræfter til at grave, luge osv., så priser man sine tusinde meter for de mange glæder, den megen skønhed og alt det sunde arbejde, de skænker deres ejer. Naturligvis ved man godt, at man bevæger sig i en snæver cirkel, set med den store driftherres eller politikers øjne; men det gør ingenting; man har jo tidligere taget sin tørn i det pulserende liv og kan derfor med en god samvittighed nyde den lille cirkels glæder.

Helt lille behøver cirklen vel heller ikke at blive. Der melder sig måske opgaver, der passer til alderstrinet, og dem må pensionisten betragte som appelsiner, der falder i hans turban. Jeg har allerede omtalt, hvordan cirklen for mit vedkommende har kunnet strejfe Nr. Nisum, og det er ikke det eneste.

Fra folkebibliotekernes barndom har biblioteket i Lemvig været centralbibliotek for Ringkøbing amt, oprindeligt alene, senere ved siden af Holstebro. Biblioteket var, ganske som Nr. Nisum Seminarium, en selvejende institution, forvaltet af en bestyrelse. Da jeg flyttede til Lemvig, blev jeg dens formand og fik derved et nært og interessant samarbejde både med overbibliotekaren og den øvrige bestyrelse. To besværligheder slap vi dog ikke for: en permanent personalemangel, værre end den i folkeskolen, og en slunken pengekasse, idet tilskudsforholdene ikke var tilfredsstillende for folkebibliotekerne. I fjor kom imidlertid en ny bibliotekslov, og den medførte, at de mange privatejede folkebiblioteker blev kommunale; sådan blev det også i Lemvig, hvad utvivlsomt var den rette løsning. Samtidig medførte imidlertid den nye lov med dens krav om større og færre ledende biblioteker, at Lemvig mistede sin status som centralbibliotek. En kulturinstitution er derved gået tabt for egnen, og dem har Vestjylland jo ikke for mange af i forvejen.

En anden opgave, der også tilfaldt mig ved flytningen til Lemvig, var formandsskabet i Foreningen Nordens herværende afdeling. Hvervet har været lettere end det førnævnte, og det har været fornøjeligt at arbejde med denne sag, der bringer sine folk i forbindelse med mange friske og meget forskellige mennesker, både landsmænd og naboer i

Provst Wablgren og frue, Nybro, sammen med Andrea Gjelstrup og P. C. Gjelstrup. Nordens dag, 6. oktober 1966.

de andre nordiske lande, især gennem de såkaldte venskabsbyforbindelser, for Lemvigs vedkommende en norsk by ved Randsfjorden, en svensk i Småland og en finsk by nær Vasa.

Fra Norden går tanken uvilkårligt til det at rejse i det hele taget. At rejse har jeg altid haft trang til og også holdt det for nødvendigt for at få spændt af fra alt det daglige. Rejselysten har ikke tabt sig endnu; i de ti emeritusår har jeg seks gange pakket kufferten til en længere fart. En af rejserne gjaldt som så ofte før klosterbyen Beuron ved Donau; sin særlige kolorit fik denne rejse dog ved et besøg i Wagnerbyen Bayreuth, hvor målet var at se „Mestersangerne i Nürnberg“. Hvilke pragtfulde stemmer, og hvilket malerisk skue, også i den nye, forenkede opsætning! I en pause stødte vi (dvs. tillige den omtalte søster og niece) på en bekendt fra Rom, monsignore Schindler. Verden er lille!

Et andet år gik turen til Konstanz, et sted, der meget kan anbefales. Byen ligger pragtfuldt ved Bodensøen, og den byder på en stor variation af udflugter: ned ad Rhinen, ud over søen eller busture langt ind i Schweiz. Kommer vi der igen, er det forøvrigt meningen at besøge en nissumit, Grete Dambak fra 1947; hun er gift og bor i nærheden.

En efterårsrejse gik til byernes by, Rom, som man genser med stigende hjemfølelse, hver gang man kommer der. Men man skal give sig tid i Rom, hvis byen skal lukke sig op for en. Og man skal være en

flittig vandrer, op og ned over de syv høje, gennem de snævre, gamle gader uden fortove og med kraftig trafik, hen over torvene, langs med Tiberen, over broerne, og har man sørget for at forsyne sig med brød, kylling og en flaske vin, kan man sætte sig på en bænk på Monte Pincio og nyde frokosten, solen, sandsynligvis også nogle legende børn i nærheden – alt dette unægtelig bedst, hvis man har lagt sit besøg uden for varmetiden, helst omkring oktober.

Temaet Rom kunne jeg fortsætte med længe endnu, men jeg vil standse og endnu nævne en interessant rejse. Den fandt sted i fjor og gik til Norge med besøg hos en norsk seminarieven, rektor Rydland på Stord lærerskole. Jeg mødte ham første gang under en lærerudveksling, hvor jeg var i Tromsø; her var han rektor; nu er han forflyttet til Stord lærerskole. Det var spændende her at se et norsk seminarium under modernisering. En overraskelse var naturen. Stord er en ø ved udmundingen af Hardangerfjorden; lærerskolen ligger på østsiden, i læ af fjeldene. I haven stod bøgetræer så høje og ranke som på Sjælland; en cypres ragede op over den toetagers rektorbolig. Øens vestside, ud mod havet, er barsk.

En lettere rejse, som jeg også må have med, er den, man kan foretage i sin stue, ved sit skrivebord. Jeg tænker på bøgernes verden. Så længe man står i aktiv tjeneste, og arbejdet vokser mere og mere, bliver ens læsning ikke efter ønske, men man drømmer om at få oprejsning i sit forventede otium. Jeg er bange for, at drømmens opfyldelse for de fleste lader meget tilbage at ønske. Noget når man dog. Danmarks kirkehistorie, især det 19. årh., har været en af mine græsgange; en anden har været kampen mellem den katolske kirke og nazismen; jeg blev ført ind på emnet, da jeg under en af de omtalte Tysklandsrejser tilbragte nogen tid i klosterbyen Beuron ved Rhinen; ved tidligere besøg havde jeg siddet mange timer i klosterets bibliotek; dertil søgte jeg nu igen og blev som altid modtaget med den største venlighed og hjælpsomhed af bibliotekaren. Et sådant kloster er et kulturcentrum og et lærdomssæde af rang, foruden hvad det betyder i kristelig henseende.

Til disse felter for læsningen kommer naturligvis de mere spredte ting, hvorved man søger at holde sig lidt à jour med, hvad der sker. Også nu og da et strejftog ind i litteraturen, sjældnere desværre øjeblikkets, som jeg ikke har haft så meget mod på, oftere et gensyn med Shakespeares eller Dickens. Dantes Guddommelige komedie i Hee Andersens oversættelse fik jeg foræret; det krævede udholdenhed at arbejde sig gennem de tre bind, men det lønnede sig. Trænger nogen til afslapning, kan jeg anbefale Marryat eller Stevenson, især den sidste.

Jeg brugte for lidt siden ordet „spredt“; det kan jeg her gentage med henblik på de ting, jeg ikke har fået omtalt, men som dog hører med i oplevelsernes ring, f. eks. deltagelse i en bibelkreds, møde med gamle kammerater ved 50 års studenter- eller soldaterjubilæer, samvær med personlige ungdomsvenner. En speciel oplevelse var soldaterjubilæet, hvor jubilarer af forskellige årgange mødtes i Kastellet til parade og påfølgende gudstjeneste, hvorefter der blev fortsat med en middag hos Nimb. Ved denne lejlighed mødtes vi alle otte, som endnu var i live fra en timands rekrutstue; det turde være et ret enestående fremmøde efter 50 års forløb.

Det kunne synes, at alt, hvad jeg hidtil har fortalt, modsiger det, jeg til at begynde med skrev om polarmørket. Det mener jeg dog ikke er tilfældet; derimod viser det, hvad også har været hensigten, at der kan opnås en mildnelse, måske endog en udsættelse af mørket, hvis man søger at fastholde den rette indstilling, først og fremmest den allerstørste taknemmelighed.

Man kan imidlertid ikke rykke op i de højere aldersklasser uden tiere og tiere at blive mindet om, at tilværelsen er undergivet forkrænelighedens lov, og når jeg i det foregående har talt om forskellige rejser og vandringer, kommer jeg her til endnu en, den sidste: vandringer i de dødes have. Det kan ske på den måde, at man prøver at repetere sin egen fortid; det kan være en meget gavnlig øvelse; mange mennesker stiger frem for blikket, og så at sige alle er man på den ene eller anden måde i gæld til.

Dertil kommer så, at ens emeritusår så at sige er randet med faldne ved vejen. Foran mig ligger en liste med mange navne; det er mennesker indenfor min synskreds, der er døde i disse år. Jeg nævner nogle enkelte fra hver sin kreds. En af mine nærmeste, min søster Margrethe, der gik bort ved tærskelen til tiåret. En medarbejder i mange år, lærer H. J. Hansen. En ungdomsven, pastor E. J. Poulsen, Odense. Og endelig fra de unges kreds de to elever, Villy Christensen og Olivarius Hansen, der omkom ved den store bilulykke ovenfor Østerbjerg for fire år siden.

Alt dette er et tilbageblik, men det er næsten uundgåeligt, at tankerne også ser fremad og rejser indgribende spørgsmål. Hvem bliver de næste? Hvornår rammer polarmørket dig selv? Skal du gennem svære lidelser eller måske blive et åndeligt vrag?

Overfor spørgsmål af den art er det umuligt at få svar på forhånd, og det er godt sådan. Det kan også meget let blive ufrugtbart at kredse om dem. Hellere gå kristentroens vej og vende sit blik mod det lys fra evighedens verden, som det guddomelige ord kaster ind over forkræn-

kelighedens verden, og som er så stærkt, at det overvinder det naturlige livs polarmørke.

Også i denne henseende er jeg blevet lykkelig stillet. Sognekirken her er min barndoms kirke, hvor alle mine søskende ved den gamle døbefont mødte genfødselsens kilde, og hvor jeg selv blev fremstillet efter som et tre dages spædbarn at være blevet hjemmedøbt. Foran alteret blev mine forældre viet, og der søgte de til nadverbordet for at modtage livets brød, i tro på nadverens mysterium, den opstandne Kristus' usynlige nærværelse. I det samme kirkerum får jeg selv del i disse uforgængelige værdier, kan høre evangeliet forkyndt og deltage i menighedens salmesang. Og så kan det vist passe, at jeg slutter med nogle Brorsonske salmelinjer, der stiller alt på sin rette plads, både Gud og menneskelivet:

Er alt det bedste, jeg udretter,
kun fuldt af ufuldkommenhed
og derfor dybere mig sætter
i daglig bedrings aske ned,
dog ved jeg: Gud er ikke vred,
men øver kun barmhjertighed.

På Nr. Nissum Seminarium under tre seminarielove

Af lektor Chr. M. Christensen (17)

Loven af 1894

En lun forårsdag henimod aften i begyndelsen af april 1915 kørte en let fjedervogn forspændt med to rappe russiske heste ad landevejen fra Humlum til Nr. Nissum. Kusken, en yngre gårdmand fra Gudum, underholdt sig venligt med os to ungersvende, som skulle på seminariet, min skolekammerat i forberedelsesklassen og jeg som såkaldt hospiterende elev i 1. klasse.

Vi to bymennesker var vældig optaget af det smukke landskab, især den flotte udsigt fra Toftum bakke ud over fjorden, idet vejen dengang gik helt ude ved skrænten, så at linieføringen senere måtte forandres, da vejen begyndte at skride ud. Senere faldt vi i forundring over den slyngede vej op ad Ardal bakke. Da vognen standsede foran Den Gule, blev vi modtaget af en ældre herre i træsko, som bød os velkommen til seminariet. Det var lærer Kirkegaard, hos hvem min kammerat skulle bo, medens jeg med mit habengut returnerede til Korinth, hvor jeg fik et lille værelse til 4,25 kr. om måneden. Kosten fik jeg også der, formedelst 27 kr. pr. måned. På højskolens pensionat kunne jeg have fået den for 22 kr., men her hos Ane Lund var den mindst de 5 kr. mere værd.

For øvrigt var mangelen på værelser også stående dengang. 3 måtte bo så „langt borte“ som i missionshuset, og man forudså, at den næste måtte indlogeres i seminariets badeværelse, da det var „det mest tørre værelse, som kunne skaffes!“

Det var altså billigt at bo på seminariet; men statsunderstøttelsen svarede også dertil. I 1915 kunne der ialt uddeles 6.200 kr., så der kunne ikke blive meget til hver elev, navnlig ikke til de mere eller mindre „syge“, som derfor også var de mest misfornøjede med fordelingen. At pengene var små, får man også et indblik i ved følgende: Man havde planlagt en tur til Norge og prøvede at chartre en damper til færd. Det var ikke muligt til en favorabel pris, hvorfor man måtte

regne med ordinære ruter. Men da billetprisen til disse beløb sig til 4,30 kr. frem og tilbage, måtte turen opgives af mangel på tilslutning.

Forholdene var spartanske. Man måtte klare sig med petroleums-lamper, indtil elektriciteten holdt sit indtog til julen 1915. Kun i undervisningslokalerne var der karbidlamper. Gassen kom fra et lille gasværk nede i haven. Når mørket faldt på, kunne der være bælgmørkt ude. Jeg husker en aften straks efter min ankomst, at jeg kom fra seminariet og skulle hjem. Jeg fandt da mig selv i grøften, ikke fordi jeg havde fået „en tår over tørsten“; for det kunne aldrig falde mig ind og kendtes ikke på stedet; men vejen slyngede sig stærkt, så at man ikke kunne gå lige frem efter næsen uden at falde i en af grøfterne – eller skiftevis i begge.

De sanitære forhold var efter datidens skik elendige, navnlig blev der klaget over badeværelset ved gymnastiksalen, som havde 3 brusere, hvoraf kun den ene af og til kunne give vand. Selve salen var heller ikke indbydende. Om det var af hensyn til at skaffe så megen luft som muligt, ved jeg ikke, men der var ingen loft, man så lige op i taget. Gulvet var det mest solide ved bygningen, da det bestod af gamle skibsplanker købt ved en strandauktion. Sådanne solide planker var absolut ikke i stand til at fjedre, hvorfor manganen flittig gymnast fik benhindebetændelse af springene under træningen til eksamen. I det hele taget var de gamle, kasseformede bygninger bygget så billigt som muligt og var også derefter. Men i 1911 var Den Gule blevet bygget, en præsentabel bygning med 4 store, lyse klasseværelser, ét til hvert klassetrin, idet uddannelsen var treårig (+ 1 forberedelsesklasse). Desuden var der lokaler til fysik og naturhistorie samt et lille lærerværelse på 1. sal.

Undervisningen var solid og efter det gamle system med lektielæsning til op over begge ører og overhøring på klassen. Det gjaldt om at hænge i; for der var ingen begrænsning af stoffet til eksamen. Der blev slidt af de fleste, og de, der havde alt for mange interesser udenom, faldt af „vognen“. Således dumpede 3 af min klasse ved eksamen i 2. klasse, den såkaldte 1. del.

De, der ville, lærte at bestille noget med det resultat, at mange søgte videreuddannelse, når de havde forladt seminariet. I 1917 berettedes således, at af en årgang var $\frac{1}{3}$ af dimittenderne på feriekursus i København.

Eleverne, som de studerende hed indtil for få år siden, rekreative sig på forskellig måde fra sliddet. Jeg gik meget lange ture i den smukke natur, navnlig til steder, hvorfra jeg kunne se fjorden med dens skiftende farver. Jeg bragte derved mit helbred på fode, idet jeg havde

Skriftlig udflugt. På vej op ad Byskov bakke.

slidt alt for meget på det derhjemme ved forberedelsen til at gå ind i 1. klasse. Siden den tid har jeg holdt meget af Limfjordslandskabet her.

Kammeratskabet har altid stået højt i Nr. Nissum, navnlig på grund af det nære samliv, som kollegierne medførte. På de små værelser stuede man sig ofte sammen om aftenen og underholdt sig med sang og spil. Bibeltimer, som kaldtes klassemøder, og kredsmøder for forskellige missionselskaber var almindelige. Og ofte førtes der lange samtaler om livets forskellige foreteelser, der førte ind på de alvorligste spørgsmål, som bevæger et ungt sind. I foredragssalen, det forhenværende missionshus, der lå lige over for indgangen til Den Gule, førtes livlige diskussionsmøder med emner fra mange af tidens brændende spørgsmål. Det var under 1. verdenskrig, hvorfor krig og fred var hyppigt forekommende emner. Også politik optog sindene. Først og fremmest var det dog det religiøse spørgsmål, der var i forgrunden. især i forbindelse med den årlige missionsuge i februar.

Over forholdet mellem de to køn blev der våget omhyggeligt. Fandt to unge på seminariet hinanden og blev ringforlovede, måtte den ene part forlade stedet. I begyndelsen af maj hvert år kunne nerverne hos mangen ungersvend stille sig på højkant af to grunde. For det første faldt skriftlig eksamen på dette tidspunkt, og for det andet ankom „sommerfuglene“ til højskolen, det nuværende Akropolis. De blev imidlertid vogtet med Argusøjne. Ikke desto mindre blev der ikke så

Et elitehold. Vinteren 1925–26.

få lærerkoner ud af dem i tidens løb. Dette blev dog anderledes, da højskolen i 1923 flyttede op på bakken ved kirken.

Som et kuriosum kan anføres, at en unævnt, noget overlegen herre i „Dæmring“ giver en kammerat „tørt på“, idet han svarer på en artikel, der ivrer mod flirt og skriver: „Her i Hellas er der ikke skygge af flirt. Der er næppe mere end 4–5, der ved, hvad flirt er, og hvordan den drives. Her går alt såmænd pænt og skikkeligt til“.

Efter den omtalte skriftlige prøve var det tradition, at man pr. hestevogn foretog „skriftlig udflugt“ til Resenborg, hvor man drak chokolade og morede sig med sanglege.

Efter overstået eksamen i juli 1917 forlod jeg stedet, men vendte tilbage i 1922 som lærer i gymnastik og tegning samt regning og matematik i F-klassen. Ved min tiltræden skrev en elev en meget smuk velkomstartikel i „Dæmring“ til mig, og sluttede med ordene: „Vil De nu, hr. lærer Christensen, love at blive hos os meget længe, så vil vi elever byde Dem rigtigt hjerteligt velkommen med det håb, at det samarbejde, som allerede så småt er begyndt, må blive til gavn og glæde for Dem og for os“. (Der havde i de nærmest foregående år været nogen vekslen i lærerstaben).

Jeg kunne sagtens love at blive længe; for jeg var kun 25 år og kendte og holdt meget af stedet. Det blev da også til en livslang gerning, som fyldte min tilværelse og gav mig en rigdom af glæder og smukke oplevelser.

Som allerede nævnt var lokaliteterne ikke de bedste. Den gamle gymnastiksal fra 1896 havde to kakkellovne i den ene ende. Undertiden gav de masser af røg fra sig, til andre tider kunne især den ene være gloende; men selv da formåede den ikke altid at tø isen i den anden ende af salen op. Så gjaldt det om at være forsigtig i svingene, når holdet løb rundt i salen. Jeg kunne sagtens holde varmen – på ryggen. Når klassen, der som regel var meget stor (et år på 36) kom løbende forbi mig, fik jeg et koldt pust på maven, idet rækkerne virkede som en ventilator. Dette forhold blev dog meget bedre, da der i 30'erne blev indlagt centralvarme.

Badeværelset var som anført under al kritik. Eleverne havde flere gange appelleret til mine forgængere om at få gjort noget ved sagen. Det hverv overtog jeg. Der skulle imidlertid gå både vinter og vår og sommer med, endda mangedoblet, inden der skete en forandring. I 1939 syntes der at gå skred i fornyelsen; men så kom krigen og dermed sattes bom derfor. Det var nu ikke af mangel på forståelse, at ledelsen ikke imødekom ønsket, men udelukkende på grund af manglende midler. Engang i 50'erne lykkedes det at få bygget et badeværelse med kabiner, varmt og koldt vand i bruserne – herligt! Først da jeg i 1955 havde overgivet kommandoen til andre, blev de nuværende to nye sale taget i brug.

Sportspladsen, der har en ideel beliggenhed ved skolen, havde en alt andet end ideel overflade. Når man stod ved den ene ende, kunne det ske, at spillerne forsvandt i en dal i den anden. Hvis man gik ned i „Palmehaven“, kunne man måske være så heldig at følge slagets gang i hele dets udstrækning; men der holdt man sig helst fra, da man kunne risikere brækkede ben m. m., idet stedet med det fine navn var en losseplads med alt mulig ragelse. De mindre gode forhold tog man sig imidlertid ikke så nær. Jeg mindes utallige opmuntrende timer i salen, hvor arbejdet gik med liv og lyst. Man begyndte med en rask sang, og så gik det løs med godt humør, selv om ikke alle var lige begejstrede for at følge kommandoerne. Endogså om morgenen havde vi en overgang frivillig gymnastik – ud af fjerene! Også om aftenen havde jeg i en årrække et elitehold en gang eller to om ugen, hvad jeg havde megen glæde af. Undervisningen sluttede da med en opvisning til underholdning for publikum.

Tegningen foregik i et lokale i Sparta. Rummet var en lang tarm, som kun kunne rumme en halv klasse ad gangen, hvorfor der blev forholdsvis mange timer i dette fag.

Timerne i F-klassen tænker jeg tilbage på med stor glæde. Der kom man i nær kontakt med alle elever lige fra starten.

Loven af 15. april 1930

Mod slutningen af tyverne var man klar over, at 94-loven trængte til afløsning, og efter mange overvejelser blev en ny lov vedtaget den 15. april 1930. Denne lov bød ikke på de store overraskelser; men alligevel fik den en god indflydelse på udviklingen af læreruddannelsen.

De vigtigste forandringer var, at uddannelsen blev fireårig, så at der blev tid til nye fag, først og fremmest fremmedsprog. Man begik efter min mening en fejl ved kun at forlange ét obligatorisk sprog. En anden nydannelse var den såkaldte specialelæsning, som skulle åbne mulighed for eleverne til at fordybe sig i fagområder, som havde deres interesse.

Indførelsen af fremmedsprog fik stor betydning for mig. Lige fra min skoletid, da jeg havde min elskelige gamle overlærer (skoleinspektør) som lærer i tysk, har jeg haft stor interesse for dette fag. Han var i en vis forstand en lærer af den gamle skole. Han kom langsomt gående ovre fra sin bolig på den anden side af skoleporten rygende på sin lange pibe. Men når denne var stillet i krogen, gav han en solid og dygtig undervisning i faget. Dog var han forud for sin tid ved at prøve på at give os indblik i tysk kulturliv og vække vor interesse for tysk litteratur. Det siger næsten sig selv, at jeg senere søgte uddannelse i faget. Nu fik jeg chancen for at følge denne op, efter at have undervist frivillige hold under den gamle lov.

Da der nu blev brug for en sproglærer, gav bestyrelsen mig orlov til studieophold i Tyskland. I løbet af 1½ år studerede jeg først ved universitetet i Berlin og senere 2 semestre i Jena. Disse ophold tænker jeg tilbage på med den største glæde. De udvidede min horisont og gav mig indblik i mange forhold, som er kommet mig til gode i årenes løb. Det er ikke stedet her til at komme nærmere ind på mine oplevelser under disse studieophold. Jeg vil kun i forbifarten omtale, at jeg ankom til Berlin den 1. september 1930 efter kursus i København og Jena og derefter en begivenhedsrig rejse til Sydtykland.

Den første søndag, jeg var i byen, afholdtes et betydningsfuldt rigsdagsvalg, som ikke gik stille af. Således knuste unge kamphaner vinduer m. m. i det store varehus Wertheim for henimod 1 million RM. Jeg boede i en stue, hvis vindue vendte ud mod en meget stor gård, hvori socialdemokraternes førende blad, „Vorwärts“ havde til huse. Mandag morgen sagde min værtinde til mig, at det nok ikke var gået så godt med valget. Hun havde lagt mærke til en arbejder fra trykkeriet nede i gården „Er kraut sich hinter den Ohren“. Det sagde nok. Ved det valg havde nationalsocialisterne for første gang fået et mindre antal medlemmer ind i rigsdagen. (Om jeg husker ret var det kun 6).

Fodboldbanen planeres af eleverne sommerferien 1944.

Men det var begyndelsen, og bolden rullede. Det var en spændende tid. I det følgende år, da vi boede i Jena, fløj Hitler rundt i hele Tyskland og opildnede folket med sine hæse brøl. Når man i en kæmpehal i timevis sad og ventede på, at manden skulle indfinde sig, var det et skuespil, som lod én kold og udeltagende, når menneskemængden omkring én brølede af begejstring. Anderledes var det at se og høre den lille Goebbels med klumpfoden (propagandaministeren). Han var med sine ord og sit væsen en virkelig taler og folkeforfører.

Også tegneundervisningen forandredes totalt. Under den gamle ordning var den stiv og bestemt af en eksamen, som gik ud på i løbet af 4 timer at gengive en model, som blev sendt i forseglet kasse umiddelbart før prøven. Mange fra den tid vil huske modellerne, f. eks. gravstenen, vaskemaskinen, krybben o. s. v. Man indskrænkede sig til ved hjælp af blyant og viskelæder, lodsnor og målepind at „konstruere“ genstanden, som så forsynedes med vandfarve. Hvis det skulle være rigtig fint, blev træet forsynet med årer!

Nu frigjordes undervisningen. Materialerne blev flere, og modellerne blev mange og forskelligartede, ikke konstruerede, men rigtige, som hentedes i naturen og skærpede sansen for form og farve. Også skitse- ring i naturen blev prøvet, især under lejrskoleopholdet, og tavletegning fik en større plads end hidtil.

Faget gymnastik blev til legemsøvelser, idet boldspil og atletik blev

obligatorisk. Det medførte, at „Palmehaven“ forsvandt og gav plads for meget beskedne tilløbsbaner og en springgrav. Først under krigen skete imidlertid det store i den forbindelse: fodboldbanen blev planeret, ved at eleverne lagde krop og kræfter til i en sommerferie. Der blev anlagt løbebane, springgrave og en lille håndboldbane, så at stadion kunne indvies 20. og 21. september 1947.

På grund af brændselsmangel i landet blev det under krigen forbudt at opvarme gymnastiksale. „Der er intet så galt, at det ikke er godt for noget“, hedder det. I den periode måtte eksamen afvikles inden vinteren, hvorfor faget i efterårssæsonen fik tillagt en del ekstratimer. Det bevirkede, at der blev „fart over feltet“, og gymnasterne, der arbejdede med liv og lyst, fik en træning, der gav dem ekstra mod på arbejdet. Et år måtte salen efter eksamen i november afgives til værnemagten, som indrettede bøssemagerværksted i den. Den mørke tid under besættelsen, da vi måtte afgive en stor del af bygningerne til tyskerne, skal jeg imidlertid gå hurtigt hen over. Den fik jo ende, og det var en strålende aften den 4. maj 1945, da budskabet om kapitulationen kom. Vor lille dreng på 4 år var kommet i seng, og da jeg fortalte ham, at krigen var forbi, var hans første udbrud: „Skal vi så ud at køre i bil i morgen?“ Så hurtigt gik det jo ikke, men åndedrættet blev frit.

En nydannelse i 30'erne var lejrskolen, som startedes på initiativ af min meget gode kollega gennem mange år, lærer H. J. Hansen. Den afholdtes i en række år hos familien Porup på Velling Østergård ved Bryrup. Under lærer Hansens særdeles energiske og dygtige ledelse nåedes der meget i den uge, som var afsat til den. Men hvilken uge! Den blev en oplevelse midt i seminarietiden, som ingen af de skiftende hold, der har deltaget i den, vil glemme; for dagene var meningsfyldte fra tidlig morgen, når fløjten lød og purrede drengene ud af høet i laden og pigerne mere eller mindre søvndrukne ned fra stuehusets loft, til aftensangen var sunget i stuerne. Her færdedes man dagen lang i et landskab, der er ganske anderledes end Limfjordslandet. Her er skove, søer, lyngbakker, så at man kunne forøge sine eksakte kundskaber på mange områder, ikke blot i biologien og geografien, men også historien kom tæt ind på livet af én ved besøg på Øm kloster og vandringerne ad den gamle hærvej. Den rolige stillesiddende under skitseringen var en behagelig afveksling. De lange cykelture og marcher gav oplevelser, som ikke glemmes. Om aftenen morede man sig sammen og hyggede sig oven på dagens anstrengelser. Romantikken, der ligger i os alle, blev heller ikke glemt. Alle husker aftenen ved Hundsøen, en idyllisk lille sø, som ligger inde i skoven, hvor man sang ud over dens blanke flade, medens skt. hansormene sendte deres

Sangafsten ved Hundløse.

„kærlighedsblink“ op fra græsset, og træernes konturer stod skarpt mod den skumrende himmel, og hvis månen hang fuld eller som en segl i trætoppene, kulminerede stemningen, når man sang vekselsang fra begge sider af søen.

Forholdene førte med sig, at opholdet måtte forlægges til Brædstrup, „byen i bakkelandet“, som også havde sin charme. Nu var bilernes tid kommet, så at studieområdets radius kunne forlænges ganske betydeligt og dække en stor del af Midtjylland. Da loven af 1954 kom med dens linieuddannelse og de mange studerende, måtte man ganske naturligt finde nye veje til at udnytte tiden på en formålstjenlig måde.

Min stilling som gymnastiklærer her medførte, at jeg af ministeriet blev anmodet om at overtage hvervet som medhjælper ved gymnastikinspektionen af landsbyskolerne i Ringkøbing amt. Det var et alt andet end fedt „ben“ og ofte anstrengende, især under krigen. En dag skulle jeg besøge en skole ca. 30 km borte, og min eneste mulighed for at nå den, var at benytte min gamle cykel. Undervejs satte det ind med silende regn, og da jeg nåede mit bestemmelsessted, måtte jeg låne et par tørre benklæder af læreren, medens mine drivvåde blev tørret på kakkellovnen. Da vi sammen senere på dagen cyklede til den nærmeste stationsby, og regnen stadig strømmede ned, vendte læreren, en tidligere elev, sig imod mig og sagde: „Nej, om jeg vil være seminarielærer og rakke landet rundt på den måde!“ Vi nåede dog velbehøldent byen, hvor jeg skulle holde en instruktion i gymnastik. Når jeg holdt ud i dette hverv fra 1932 til 1955, var grunden først og fremmest den, at

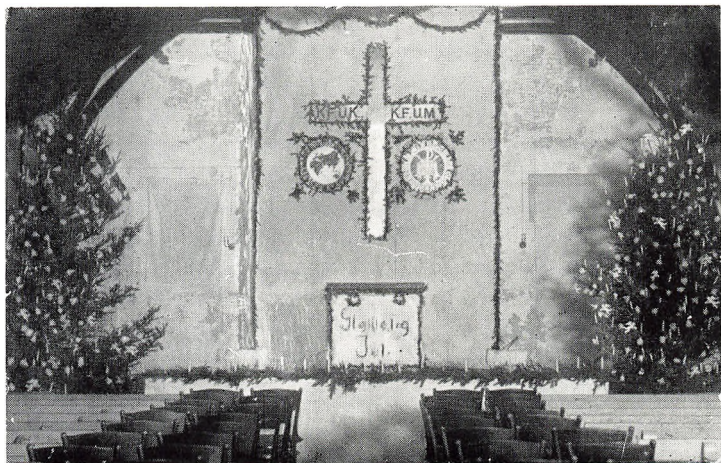
*Seminariets nye fane
præsenteres
26. september 1929.*

jeg derved fik et førstehåndskendskab til fagets stilling i skolen, så at jeg bedre kunne røgte den pædagogiske side af faget. Medvirkende var også, at jeg derved kom i forbindelse med mange af fagets udøvere i skolen, navnlig efter at „Udvalget for skoleidræt“ var startet i 1950, som jeg blev formand for her i amtet.

Også i tegning kom jeg i kontakt med en lang række lærere i dette fag, idet jeg på opfordring af tidligere elever i nogle år, især under krigen, afholdt en række stærkt besøgte kurser her på seminariet.

Jeg kan naturligvis ikke fordybe mig i alt, hvad der er foregået her på stedet i min tid, blot nævne nogle begivenheder. Årets travleste dag, som i en årrække faldt på kong Christian den Tiendes fødselsdag den 26. september, var sportsdagen, især den i 1929, da var smukke fane, som elever og lærere skænkede skolen, blev indviet. Desuden udflugter til Djursland og Sydslesvig, elevfesterne, som efterhånden fik et mere og mere kultiveret præg, julefesterne, som omskabte den gamle gymnastiksal til et stemningsfuldt lokale pyntet med gran og lys, juletræer og maleri på rudestigen, jubilæumsfesten 1942, der ville have sprængt alle rammer, hvis ikke krigstidens trafikvanskeligheder havde sat en grænse for deltagelsen. (40 års jubilæet i pinsen 1932 oplevede jeg ikke personligt, da jeg den dag sad på Bloksbjerg!)

Et kapitel for sig er forholdet til lærerfamilierne. Det har aldrig været skik, at vi har slidt hængslerne op på hinandens døre. Vi har alle, lærere såvel som fruer, været travlt arbejdende mennesker, som havde mere end nok om ørerne og samvittighedsfuldt gik ind under vort ansvar. Men der har altid været en god forståelse af, at vi alle var

Den gamle gymnastiksal pyntet til julefest.

i samme båd, og at festerne skulle fejres, som de faldt. Da vi kun var en beskeden flok, kom vi sammen i hjemmene ved fødselsdage, barndåb, konfirmationer o. a. og havde det hyggeligt med hinanden, og vore børn havde det fortræffeligt sammen.

Et andet kapitel, som ikke bør forbigås i tavshed, er eksamen. Det er jo det mål, som både elever og lærere stiler imod med deres arbejde, selv om det hedder: „Ikke for eksamen, men for livet“. Det er godt at sætte sig et mål og stile imod det af al sin evne, og eksamen er jo et foreløbigt mål, „nøglen, der lukker op for en gerning i skolens tjeneste“. Eksamensformen har forandret sig meget i årenes løb. Jeg har altid fundet det ved siden af, at en hel række fag blev sat uden for nummer i den henseende ved 54-års loven. Det er en helt misforstået friskoleidé i en skole med embedseksamen. Dog ser det nu ud til, at denne misforståelse skal rettes med den lov, der er på trapperne.

Eksamen kan ses fra to sider, eksaminandens og eksaminators. Elever er som regel slet ikke glade for eksamen. De taler om held og uheld. Gennem årene har jeg skrevet hundreder af eksamensbeviser, og jeg har derigennem kunnet konstatere, at bevisets hovedkarakter, som forsvandt med 54-loven, var et temmelig nøjagtigt udtryk for, hvad den enkelte havde nået med de forudsætninger, som han (hun) havde.

Fra lærerens side har jeg fundet, at der var en stor tilfredsstillelse i at præsentere sit arbejde for en censor, som havde forstand på tingene og kunne sammenligne med resultater ved andre seminarier. Forholdene med de næsten utallige eksaminationer har nu nødvendiggjort den

kollegiale censur, som aldrig har haft min sympati. Jeg mener altid at have haft et godt forhold til mine censorer, navnlig dem, der kom år efter år. I denne række har jeg lyst til at nævne afd. tegneinspektør S. Chr. Jensen, som jeg havde et udmærket samarbejde med både under den gamle ordning og under 30-lovens forandrede forhold, da der ikke var nogen egentlig eksamen, men censor kom og bedømte de udførte arbejder. Han var en fin personlighed, som havde det handicap, at han var meget tunghør, men i modsætning til mange i hans situation, der er meget mistroiske over for deres omgivelser, var han det aldeles ikke. Der kunne ingen hemmeligheder være under censureringen; for jeg måtte råbe meget højt for at blive forstået. Han blev i flere dage, og når han var rejst, kunne jeg gribe mig selv i at råbe, hvor det slet ikke var nødvendigt. Vanens magt er stor!

Men sagen har en tredje side. For år tilbage, da kommunikationsmidlerne var få, blev forstanderboligen på Borgens første sal en slags „sommerpensionat“, i en årrække i tyverne endogså for to forskellige hold, de rigtige censorer og de „små“ censorer, som kom til optagelsesprøven. De var mest lærere fra folkeskolen. De dannede et samlet hold, som slog sig ned her i en uges tid. Da Jens Byskov blev undervisningsminister, blev de afskaffet. Den udgift kunne staten udmærket spare. (Mon der ikke er meget i vore dage, hvor pengene ruller, som på lignende måde kunne verfes på porten?).

Selve eksamen begyndte dengang oftest i øst og endte i vest, hvorfor vi lå meget sent på terminen. Når censorerne kom i større eller mindre flokke, kunne det være en fest at samles til middag i forstanderboligen med forstander Gjelstrup som en udmærket vært for bordenden, og senere havde man et hyggeligt samvær i hans stue ved kaffen. Det var naturligvis en stor belastning for forstander Gjelstrup og hans søster, men rart er det at tænke tilbage på, og jeg som lærer lærte meget derigennem.

I begyndelsen af 50'erne startede man den såkaldte udvidede sprogundervisning, der ikke gav særlig meget, idet den kun var et appendiks til den almindelige, men alligevel var en slags forløber for linieuddannelsen, der var under opsejling med den ny lov, som var på trapperne og holdt sit indtog på seminarier med

Loven af 1954

Den kendetegnes især derved, at en række fag blev eksamensfri, som det er nævnt i det foregående. Heldigvis kom sprog ikke i den skuffe, og linieundervisningen gav mange glæder igennem det nære samar-

bejde med grupper af interesserede elever, som jeg gjorde mig umage for at bringe i direkte kontakt med mennesker i det tyske sprogområde ved kurser i Hannoversch Münden, Wolfenbüttel, folkehøjskolen i Rastede og Berlin. Dette sidste kursus havde jeg tilrettelagt under et meget omfattende forarbejde; men til min store sorg måtte jeg overlade ledelsen til en anden, da jeg blev ramt af sygdom. Efter referatet at dømme var deltagerne begejstrede for opholdet, der fandt sted umiddelbart før „Muren“ blev opført.

Timetallet i tysk blev stærkt stigende under den ny lov, dels på grund af linielæsningen, dels ved det forøgede antal klasser, hvorfor jeg allerede i 1955 måtte sige farvel til faget legemsøvelser, og da jeg blev syg, måtte jeg også afgive den sidste rest af tegningen, der havde fået navneforandring til formning p. gr. a. de nye discipliner, som faget efterhånden kom til at omfatte, og som nødvendiggjorde, at det måtte have mere plads end i salen i hjørnebygningen, som blev opført 1931. Jeg kom kun til at virke ganske kort i de nye, gode lokaliteter; men jeg glæder mig over, at min dygtige efterfølger har så gode rammer for sin undervisning, som med det nuværende store antal studerende slet ikke ville kunne gennemføres uden dem.

Jeg skal ikke komme ind på at skildre de mange forandringer, der er sket her i den sidste halve snes år, og som formentlig bevirker, at seminariet står godt rustet til gennemførelsen af en ny seminarielov, som er vedtaget af folketinget i år, og som skal starte i 1969. Hvordan den skal virke i praksis, vil tiden vise. Jeg skal ikke virke under den, men jeg kan kun ønske rektor og kolleger al mulig held og velsignelse til at gøre en indsats på vort gamle seminarium, som kan blive til gavn og glæde for børnene i den danske skole.

Selv tænker jeg med stor glæde tilbage på de utallige timer, jeg har stået over for børneklasser, hvor børnenes ofte spændte og strålende øjne var rettet imod mig med forventning. Det må man aldrig glemme, at seminarievirksomhed og læreruddannelse, så attråværdig den kan være for de studerende selv, altid bør og må sigte på at udøve en tjeneste for vort lands ungdom.

Lidt om Nr. Nissum Seminariums ansigt

Fra gammel tid har man erkendt, at vor skole i rækken af landets seminarier har sit eget ansigt. Vi er vidende om, at det i visse folks øjne viser sig aldeles forvrænget; men alligevel ønsker vi ikke af den grund, at det skal blive glat og intetsigende. Jeg har personligt erfaret denne forvrængning gennem en lille oplevelse i 1954. Jeg deltog i sommer-

ferien i et 4 ugers tyskkursus på universitetet i Salzburg og boede i et østrigsk hjem i byen. Her var vi efterhånden 6 danskere, en sønderjysk lærer dim. fra Haderslev, 4 ganske unge mennesker, hvoraf 3 var damer, „kontormus“ eller andet. Vi spiste morgenmad sammen i familiens spisestue. En morgen, jeg åbnede døren, kunne jeg ikke undgå at høre en bemærkning fra læreren, der gav mig indblik i, at han krydrede den meget tynde te for de unge mennesker med noget, der vedrørte mig, og min formodning fik jeg i høj grad bekræftet ved at se de forfærdede øjne, de unge damer betragtede mig med. Det kunne imidlertid ikke være noget, der direkte angik min person, for jeg er dog ingen forbryder; men det var stedet her, det gjaldt. Et andet eksempel på den samme indstilling kan jeg anføre. I foråret 1957 formidlede „Seminarieelevernes landsråd“ en udveksling mellem seminariet i Thun i Schweiz og en række danske seminarier. Til os kom der 4 prægtige unge piger, hvis besøg vi var meget glade for, og som ganske åbenbart befandt sig ypperligt hos os blandt kammeraterne på trods af, at vi af dem fik at vide, at rådets formand ved modtagelsen ved grænsen, hvor holdet blev fordelt, havde advaret pigerne mod stedet her. Hvad han har sagt, ved jeg ikke; men det har nok været noget med sortseere og mere af den skuffe. Som disse unge piger befandt sig udmærket hos os, er det gået adskillige andre.

Man spørger sig selv, hvordan mange dimittender fra andre seminarier kan få en sådan indstilling til vort. Jeg har den teori, at det kan bero på mangel på geografisk kundskab. De anbringer måske Nr. Nisum i Harbøre og sætter stedets livsopfattelse i forbindelse med de københavnske avisskriverier efter den store drukneulykke i 1893 og pastor Moes tale, som jo også blev fuldstændig misforstået og forvrænget. Hvem ved, hvad der ligger bag?

Den forvrængede opfattelse er, såvidt jeg kan skønne, også på retur. Jeg søger oprindelsen dertil blandt andet ved det fine træk, at forstander Gjelstrup i 1950 indbød samtlige seminarielidere med fruer til forstandermøde i sit hjem. Jeg blev udset til at køre en tur med nogle af damerne, medens mændene forhandlede. Det blev en meget fin tur til Toftum Bjerge og Oddesundbroen. Fruerne var imponerede af det flotte syn ud over fjorden mod broen og landet bag den til Thyborøn og det store hav bag tangen. Og naturligvis var de også imponeret over den venlighed, de mødte på seminariet. Den bedste kur mod et forkert syn på stedet her er, at mennesker lærer det og livet her at kende ved selvsyn.

Stregerne i seminariets ansigt er værd at efterspore. Først oprindelsen: Seminariet er grundlagt af en mand med ildhu, som havde sans

for at sætte noget i gang, og hvis motto var: Bed og arbejd! Mange af stedets folk har i tidernes løb ærligt forsøgt at efterleve dette motto, som de hver dag har for øje, når de ser på 1911-bygningens mur.

Som ethvert ansigt kan vise skiftende skygger således også her. I tyverne var en hel del af eleverne i en moden alder. Disse folk satte deres præg på klasserne og bevirkede, at en vis modenhed gjorde sig gældende, navnlig på det religiøse område. Disse folk var blevet så gamle, at de havde taget standpunkt til livets vigtigste spørgsmål og fik en god indflydelse på deres yngre kammerater. Kammeraternes påvirkning både til det gode og det onde har altid den største betydning.

I begyndelsen af trediverne gik der en bølge hen over danske seminarier af noget, der betegnedes som kommunisme, men ikke var det, snarere et opgør med det bestående, som er velkendt i verden til alle tider. Dønningerne af dette tidsfænomen nåede også hertil. Folk, der var begyndt som bestyrelsesmedlemmer i KFUM, slog bak og fik en ganske anden indstilling og andre interesser. Henimod slutningen af trediverne kom en ny bølge i form af Oxfordbevægelsen, som satte sindene på nye spor og fik mange til alvorligt at søge efter det evige. Og så kom 2. verdenskrig og vakte sine tanker om liv og død. En modstandsgruppe virkede i det stille og gjorde sit til at sætte en betydningsfuld streg i seminariets ansigt, selv om den ikke var så udpræget som på nogle andre seminarier.

Betydningsfuldt for skolen her har forholdet til tidligere elever været, og lykkeligvis er det sådan endnu. Såvidt mig bekendt har intet andet dansk seminarium et så intimt forhold til dets dimittender. I den forløbne sommer har der f. eks. været en lang række stævner her lige fra 5 års jubilare til 60 års, og rundt i landet er der blevet afholdt Nissumstævner, der på en eller anden måde har haft direkte forbindelse med seminariet.

Desværre må man konstatere, at det betydningsfulde bindeled mellem tidligere og nuværende elever, „Dæmring“ ikke går sin gang mere. Det holdt ud i et halvt århundrede; men måtte som så mange andre lide „bladdøden“ og bukke under for tidernes ugunst; men det har gjort sin gerning i sin tid.

Et særligt træk i seminariets ansigt er forbindelsen – direkte og indirekte – til de mange hjem, som har sendt deres børn hertil, og som netop sender dem til vort seminarium, fordi de mener, at stedet her har det ansigt, som de efter deres livsindstilling sætter pris på.

Et menneskes ansigt bærer præg af det, som foregår i sindet og skaber den enkeltes livsholdning. Glæde og sorg, misundelse og bitterhed og alle de mange følelser, som kan påvirke et menneskes sind, begær

af mange slags, som får råderum hos et menneske, giver sig udtryk i ansigterne, ganske særligt i øjnene, der jo efter Bibelens ord er legemets lys. På samme måde kan imponderabilierne, de ting, der ikke kan måles og vejes, dybest set veje tungest, når det gælder et samfunds præg. I mange år var det skik her hver morgen ved andagten at bede for de hjem, der står bag skolen, og for de tidligere elever, som er ude i skolens tjeneste, og ofte har disse givet udtryk for deres taknemmelighed over for den tanke, at det har været sådan gennem tiderne.

Når alt kommer til alt, er det skjulte liv det betydningsfuldste træk i seminariets ansigt. Derfor er ordene i pastor Ad. L. Hansens valg-sprog: „Bed og arbejd“, og skolens andet valgsprog: „Kend dig selv“ såre vigtige, hvis de efterleves af hver enkelt i vort lille samfund.

En tur til Nigeria

*Af fhv. seminarielærer
Harald Berg (23)*

Det bofaste, det, der fortsætter og oplever glæden ved gentagelsens rytme, har altid stået for mig som noget af det fineste og dybeste i livet. – Sønnen, der har overtaget gården og står op om morgenen og lader blikket glide hen over de samme bakkelinier, som slægt efter slægt har set på. Den slidte sten ved kirkedøren, som jeg træder på – og tænker, at her har min slægt sat deres fod sommer og vinter i hundreder af år. *Mr. Chips*, der modtager en ny elev og siger: Ja, din bedstefar havde jo også rødt hår.

Trods dette er mit liv blevet helt anderledes. Og jeg har fået en filosofi, der dækker det – nogenlunde. Er den filosofi dannet som for-svar, en slags forklaring på noget modstridende i min livsførelse? Eller er den rigtig nok i sig selv, uden at skulle tjene mit specielle formål? – Jeg kan ikke afgøre det.

Jeg ser, at ved siden af et ideal kan der være stærke følelser, der driver i anden retning. Forholdene kan være sådan, at man følger tilskyndelsen. Idealet er dog ikke svigtet; eller man skulle måske sige falmet; tværtimod. Det er der stadig, og man ser hen til dem, der efterlever det, og vederkvæges ved dem. Men min vej – som jeg så den – blev anderledes. Skønt jeg stadig syntes, jeg kiggede mod den samme stjerne.

Står man og kigger på *hærvejens* gamle spor og tænker på pilgrimme og vandringsmænd, kan man godt ane noget af denne dobbeltstrøm i sindet. Hvordan mon den psykologiske status skal gøres op for *korsfarerne*, der forlod hus og hjem og et roligt levned? Eller the *Pilgrim*

H. Berg i IV kl. på seminariet maj 1942.

Fathers, da *Mayflower* stak til søs? Eller Paulus, når han som en sjældenhed blev to år på et sted? – Der er skrevet en del om det, det er altid spændende læsning. Paulus forklarer det rent ud: Kristi kærlighed tvinger mig.

Nu er det jo store ting at tage frem, når det gælder et almindeligt menneske. Det sker vel dog, vi gør det i højtidelig tale. Og selv om vi, stiltiende eller udtalt, må vedføje et *sans comparaison*, kunne det måske tænkes, at en lille gnist af noget af det kan findes i et almindeligt menneske, ja, også i mig.

Hvad forklaring, der nu skal til, så stod jeg en dag i drønende hede ud af maskinen i Kano, kiggede lidt mod nord mod sletten og ørkenen, vi var fløjet henover, og prøvede, om jeg kunne komme af noget mere tøj.

Nogle dage senere stod jeg i Numan i et klasseværelse og prøvede at få en flok store nigerianer til at opføre sig og være, som en real-skolebestyrer er vant til, at hans klasse skal være. Det kunne jeg ikke. Jeg skulle heller ikke, lærte jeg snart. Vi var tre jyder, der arbejdede særdeles godt sammen, og derved lærte jeg meget. Efterhånden kom også mine egne erfaringer. Hvis der hjemme er mange, der *skal ud*, regner vi med, at det er hos vikaren, der endnu ikke har lært at holde disciplin. Det skulle altså udryddes, men det gik småt. De kom godt nok så hurtigt ind, og en dag så jeg ud gennem den åbne dør og så

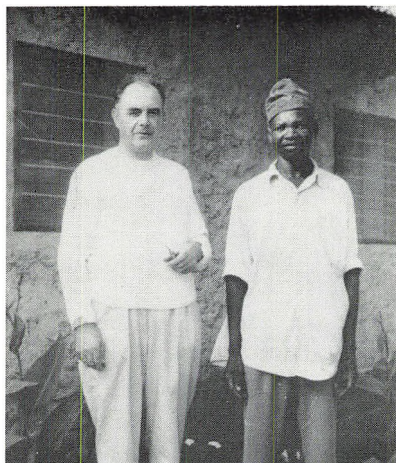
De fem piger, der gik i ældste klasse.

en snyde næsen og tørre fingrene godt af under fodsålen. Så forstod jeg. Lommetørklæde kendes jo ikke.

Det er en blandet befolkning, og de første dage tænkte jeg endda ikke på en ting, som betyder meget: de er fra forskellige stammer. – I det alt sammen mærkedes det dog mere og mere, at de er mennesker som vi, og der er prægtige folk imellem dem. Og når de fik tillid til, at man ville dem det godt, kunne man også være glad ved at være sammen med dem.

Thimaus la' jeg straks mærke til. Hans mund var beslutsom; han så rolig og fast på mig, og han var dygtig. Hver lørdag morgen ta'r en af eleverne morgenandagten, og han var den første. – Der er en mand, man gerne vil hjælpe, tænkte jeg. Ham kan man vente sig noget af. – Så talte jeg med de andre om ham og fik at vide, at sidste år måtte de bortvise ham i tre uger. Han var i den grad selvbevidst og troede sig hævet over alt, at både elever og lærere ville have ham sat på plads.

Amasai kom en af de første dage, lange arme og ben, der så dårlige ud (scabies?), 14–15 år vel; mange ved ikke, hvor gamle de er, heller ikke, hvad de hedder. Her *skal* det navn, de bruger et halvt år efter optagelsen, stå fast. Med hundebedende ansigt bad han om *work*, for han var *hungry*. Han fik mad og six pence. Så skulle han bære jord ind i et hul i haven. – Jah, han kunne ingen skovl få i dag. – Nogle dage efter fik en anden jobbet og udførte det meget finere, end jeg havde

*Berg med sin boy
uden for huset i Nigeria.*

bedt ham om. Så først viste Amasai sig igen. – Ja, sådan er han, sa' de andre.

Men det er ikke så let, når de kommer sidst på eftermiddagen og siger, de ingen mad har fået siden i går.

Joseph er der mere tømmer i. Han kom og sagde, at nu måtte han rejse; han kunne ikke skaffe penge til føden. Nu får han en sh. for at vande blomster. Han møder ved første lysskær, ca. 5,30, med to spande vand, hælder ikke vandet, men øser det med hænderne ud over blomsterne for at gøre det godt.

En stor voksen fyr sad forneden, næsten altid med mørk, utilfreds mine og rynker i panden. Han kunne sidde og mumle, når der blev dikteret spørgsmål. Hans skriftlige opgaver var også dårlige. En dag tog jeg ham med hjem og opdagede, at det, der pinte ham, var, at han ikke kunne følge med i klassen. Vi aftalte nogle ekstratimer, og fra den dag var hans mørke mine forsvunden, og han fulgte glad og ivrig med fra sin plads.

Det kunne være næsten overvældende, som de kom og ville spørge. Tidt syntes man, det var noget overflødigt, og det kunne også være maskeret tiggeri. En søndag morgen, da jeg tænkte, jeg kunne have det stille og roligt, kom der to. Den ene havde været der om lørdagen, og jeg sagde noget afvisende: Hvad kommer I for? Da kiggede den ene mildt og tillidsfuldt op: Vi kommer, fordi vi gerne vil besøge Dem. Da kom en glad følelse op i mig, og jeg tænkte: Det er da en god grund. Så har jeg vel også tid til at snakke med jer.

Når man kommer hjem, vil man gerne strø roser; men der er også

mange tanker af en hel anden slags. Vi kommer med så meget nyt til dem, ikke alene kristendom og kundskaber, men mange nye skikke og fornødenheder, som måske tit er en forstyrrelse og bringer forvirring.

En lille ydre ting. – Jeg gik på markedet, mere for at se end for at købe. Et sted sad en ung, pæn familie ved deres bod. En lille knægt på 4–5 år havde fået sin skål ris og fået den stærke, gule sovs hældt ned over toppen og sad og spiste pænt med fingrene. Da den unge mor så, jeg betragtede dem, greb hun ned i sin taske, og ud af noget hvidt papir pakkede hun en ske og gav den til drengen. Jeg følte en skuffelse. Når drengen havde rene hænder og vaskede sine fingre bagefter, hvorfor skulle han så have en ske, fordi jeg var der!

Værst er den deprimerende følelse måske, når man tager sin klasse og tænker på dem enkeltvis. Der er enkelte, hvor man tænker: Ja, han eller hun kan vel engang nå universitetet eller gå ind på en anden højere fagskole og blive præst, lærer, læge eller jurist. Men de fleste! Hjælper vi dem og deres land? Kundskaber er godt. Men hvordan skal deres fremtid blive? Som de allerede nu i skoletiden føler sig højt hævet over de andre i landsbyen, der ikke kan læse et brev, ikke kan engelsk, ikke ved, hvad matematik er, sådan vil de gå videre, når de kommer ud af skolen. For fine og kostbare – det synes deres egen landsby også – til at tage fat på noget, hvor der skal muskelkraft til, og hvor man kan risikere en beskidt næve.

Så tager de ind til byerne. Der er chancerne, tror de. Og får en sølle plads. Eller ingen plads – og er kun med til at forøge uroen og elendigheden derinde.

Så ser man, at vel er det sandt, at der trænges til uddannelse, til højeste og bedste uddannelse, der kan gives. Men når der ikke er noget at bruge denne uddannelse til, når der ikke er det apparat, det mellem-lag i folket, hvor den uddannelse kan komme til at virke, skulle vi så måske være tilbageholdende? Skulle vi måske hellere hjælpe til, at der kom håndværksuddannelse, landbrugsuddannelse og anden praktisk uddannelse i gang?

Nigerianere har et venligt, lattermildt sind, der let svinger til det modsatte. Psykologisk kan man sige: Ja, det er det barnlige sind. Men somme tider aner man et andet grundlag. Noget med hvid race og sort race, noget med herre og slaver, noget, der måske har sin rod i en ikke fjern fortids krig og drab og blodsudgydelse; et lag af had og lyst til vold og hævn. Deri kan så – måske især på en skole – blande sig misundelse og skuffelse og rodløshed.

Da kan man godt få mørke tanker. Da kan man synes, man ser ned i et håbløst svælg. Hvad kan vi udrette! Kommer vi med fredens evan-

gelium? Vi, der står med skyld over for dem. Vi, der har vist dem
volds- og magtpolitik, og hos hvem et sådant sind stadig lever.

I sommer blev jeg mindet om det ved en af de mange mindetavler
for faldne i krigen. De gjorde indtryk på os efter 1. verdenskrig. Jeg
husker især de sønderjyske på kirkegårdene. Og en i King's College
chapel i Cambridge, ja, der var ikke én, men mange tavler rundt i kor-
buen. Der stod vist altid kun: Minde over faldne i den store krig
1914–18. – Men her i universitetshallen i Strasbourg på mindetavlen
for sidste krig stod: Minde over dem, der faldt, blev *henrettet* eller
myrdet af fjenden.

Det kan føles ligesom et stik i sindet. Hvad bærer vi ikke på som
uforløst følelse fra fortiden! Hvordan kan vi – europæere – komme
til andre og tro, vi kan komme med *fredens* evangelium!

At bringe kristendom ud og prøve at bringe hjælp til nødlidende
er blevet et stort arbejde, mission og u-landshjælp. Efter mit syn skal
det ikke skilles. Gik hos Jesus ikke altid hjælp i åndelig nød og hjælp
i legemlig nød hånd i hånd! Måske er der få, der drager ud med
korsfarernes opløftende: *Gud vil det!* Måske er der heller ikke mange,
der tør udtrykke det med Paulus' ord: *Kristi kærlighed tvinger mig*.
Derfor kan det godt være noget, der lægger sig hen til en, og – i al
sin usikkerhed – stå som noget, der skal gøres. Som når man gifter sig
og sætter børn i verden. Det er en vovelig affære. Det er en usikker
affære. Man kan ikke gennemskue det. Man *gør* det.

Så kan man også tænke på Peter, der ikke kunne se nytten af at
kaste sit garn ud. Han var modvillig. Men han gjorde det. Og et ord
til: Kast dit brød på vandet, og du skal finde det længe efter.

Harald Berg.

Vi gør opmærksom på, at månedsbladet SUDAN vederlagsfrit sendes
til lærerstuderende, som måtte have interesse for Dansk-Forenet-Sudan-
Mission's arbejde i Nigeria. Henvendelse rettes til Frodesgade 11,
Århus C.

Red.

Kristen omsorg i velfærdsstaten

Af sognepræst J. Dalum Christensen, Tersløse

Det er jo et emne, der er til hæftig debat i dag. Og det vækker interesse i vide kredse, fordi det berører hele vort kulturelle grundlag. Det er et spørgsmål om menneskesynet: hvad er et menneske? Hvad kan et menneske udrette ved sine egne kræfter og ressourcer? Og hvad kan det ikke udrette? Alle grene af kulturlivet må stille sig selv dette spørgsmål, ikke mindst da skolen, som skal opdrage – og det skal skolen da heldigvis endnu trods alle røster om, at den blot skal være kundskabsmeddelende.

Men lad nu spørgsmålet krystallisere sig i det spørgsmål om kristen omsorg i velfærdsstaten. Undertonen er jo klar nok: Er kristen omsorg ikke overflødiggjort nu? Kan vi ikke nedlægge al privat kristeligt arbejde og initiativ? Er diakonien – sådan har man jo fra kirkens ældste tider kaldt medmenneskelig omsorg – ikke blevet overflødiggjort af statens socialforsorg og det sociale-politiske initiativ? Er „kærlighed til næsten“ ikke et naturligt anlæg hos mennesket, som i dag er så udviklet, at man roligt kan skære kirkens indflydelse bort? Ja, behøver man i det hele taget at opdrage mennesker på andet end vidensområdet? Udvikler det sig ikke i rigtig retning efter sit eget indre anlæg, der nu er ude over spirestadiet og skyder hastigt op?

Der er stærke kulturelle kræfter, der hævder dette – også kræfter med stor politisk indflydelse. Vi husker det politiske uvejr, som den social-humanistiske presse rejste om kolonien Filadelfia i Dianalund for nogle få år siden; det var jo – og er stadig – et kristent hospital. Jeg tænker også på LO-betænkningen vedrørende bl. a. seminarielovgivningen, hvor man krævede, at staten tog skridt til at overtage alle privatskoler, som jo var livssynsskoler. Dette betød jo, at kun skoler med statens livssyn skulle være legale. Nu eksisterer neutralitet i livssynet som bekendt ikke, hvor lidenskabeligt det end ønskes. Dermed viser kravet om statens overtagelse af skoler og institutioner, der hviler på kristent bekendelsesgrundlag, sig at være modkristeligt indstillet. –

Men der rejser sig et spørgsmål: Dækker velfærdsstatens menneskesyn og det kristne menneskesyn hinanden?

Det er klart, at man må overveje, hvad et menneske er og derfor har brug for, når man vil hjælpe. Det er også lige til, at der engang har været dyb enighed mellem statens styre og kirkens folk om den medborgerlige hjælps karakter. Kirken kom til Danmark og blev antaget som kongens og adelens religion; dermed blev kirken en folkekirke; folket skulle have samme religion som kongen. – I dag siges det omvendt i grundloven. – Og denne kirke havde med sig i klostrene alt det, vi forstår ved kristen omsorg. Hedenskabet kendte jo ikke den levende Gud, den Gud, der taler og befaler; derfor kendte de heller ikke begrebet „medmennesket“ i betydningen „den jeg bærer et ansvar for“. Det gjorde man i klosteret med dets skolestuer – sygestuer – stuer for gamle – omvandrende sygeplejere og socialmedhjælpere.

Det var vel ikke tilstrækkeligt hverken i kvalitet eller kvantitet. Men synet havde slået rod, og det trængte efterhånden igennem, som det syn, der skulle bære udviklingen fremover. Med andre ord: Der var en enhedskultur. Der blev skænket store rigdomme til kirken og klostrene, for at sætte dem i stand til med større effektivitet at kunne virkeliggøre diakonien. Der blev vel skumlet i krogene af vantrø og gudsfjendskab; men derved blev det også. Kirken var en anerkendt magtfaktor på alle samfundslivets områder. De ti bud var borgerlige love. Men de tider er forlængst forbi.

Kirken var jo bundet til en politisk samfundsstruktur, en enevældig kongemagt. Derfor måtte den også dele skæbne med denne, da revolutionens brand hærgede Europa og „folket“ opstod som magtfaktor.

Vel gik det langsomt, men det kom. 1905 måtte kristendomsundervisningen ud af den franske skole. I 1918 ud af den russiske. 1919 blev katekismussen opgivet i den svenske skole. Og den er nu næsten ude af den danske folkeskole sammen med en time-reduktion på godt 50 % siden 1937 – og kvalitetsförringelse af læreruddannelsen i kristendom på nogenlunde den samme størrelse. Dertil kommer – hvad har interesse for vort emne – at den nye bibelhistorie for 6. og 7. klasse ikke gennemgår de sidste 7 bud om vor næste og vort urene hjerte. Herved fremkommer der en kultursprængning; der opstår en mellemvare; den er ikke hedenskab, men den er heller ikke kristendom. Den kaldes *humanisme*.

Dens parole er: Ikke Gud i centrum; heller ikke en hedensk guddom i centrum, men medmennesket i centrum, når vi former vort samfund. Det lyder jo fromt og rigtigt. Staten skal ikke forkynde evangeliet eller holde folk til troen. Den skal drage omsorg for folkets legemlige og

sjælelige vel, tildels uden at tage hensyn til Gud. Den har altså et ateistisk udgangspunkt. Denne humanisme er en intereuropæisk åndsstrømning, der også har bredt sig til vort land. Den begyndte som en fordybelse i det gamle græske hedenskab, hvor man dyrkede mennesket – i sporten det legemlige, i teater og kunst det sjælelige; dette tryk på det menneskelige fik på det samfundsmæssige område sit udtryk i den demokratiske samfundsordning. Den er faktisk et udtryk for menneskets opdagelse af sig selv; alligevel var konsekvenserne for menneskesynet ikke øjeblikkeligt skæbnesvangre: det blev det kristne syn på mennesket som vort medmenneske, der kom i centrum. Men der var alligevel en skævhed i det, som måtte få konsekvenser før eller senere: det var ikke Jesus Kristus, der var kilde og centrum i humanismen; den rummede en Kristusfornægtelse, der før eller senere ville få overtaget. Mennesket er nu engang en oprører mod Gud; derfor måtte det også ventes, at syndefaldets oprør mod Gud ville præge humanismen en dag.

Det er sket nu.

Mens Poul Hansen var forsvarsminister udtalte han, at han anerkendte kirkens lære om næstekærlighed, men ikke kunne tro på dens lære om Gud. På samme linie udtalte kontorchef Jørgen Paldam sig: „Jeg forbinder ikke noget med ordet „Gud“, men min livsanskuelse hviler på nogle af de samme moralske ideer, som på smukkeste måde har fundet udtryk i N. T.“.

Denne kulturstrømning, som vi altså kalder humanisme, vedkender sig ikke nogen kristentro, og den mener ikke, at mennesker har brug for en kristen sjæleomsorg. Den er altså udtryk for et religiøst forfald – en afkristning, som mere og mere udmarver og fordrejer dens idealer. Den bliver med sit inderste væsens magt tvunget til at gnide den kristelige fernis af, som den har overtrukket det græsk-hedenske menneske med: Mennesket er ingen hjælpeløs og magtesløs skabning til at gøre det gode, som kristendommen påstår. Humanisten tager bevidst sit udgangspunkt i menneskenaturens magt til at gøre det gode.

Dette er to modsatte kultursyn, der mødes – ja tørner sammen. I Norge fejdede biskop Berggrav mod humanismens romantiske og optimistiske syn på mennesket, også når det var skilt fra kristentro. De vidste ikke, bebrejdede han dem, hvor dybe rødder det onde har i menneskenaturen, at de går ned i helvede. Den førende humanist, stortingsmand Helder, svarede skarpt, at „vi ikke kender – og heller ikke vil kende – andet at bygge kulturliv ved, end de gode kræfters overvægt i menneskesindet over det onde. Kirken vil få kamp, hvis den fastholder sin vurdering af mennesket som det ondes træ og afhængig af

kirkens tro i sin næsteforsorg“. – Det trængte ikke til himlens hjælp! Kristendom skulle ikke føre an i den kulturelle udvikling. Menneskets fornuft og vilje skulle ikke under førerskab af Guds ord og Guds ånd.

I dag er samarbejde mellem kristne og humanister faktisk kun muligt på ét vilkår: at vi lader Gud og hans bud og hans dom over mennesket fare og træder an i geled under den sæculære humanismes politiske og sociale faner. Vel er humanisme et kristent produkt. Den kan ikke opstå, hvor der ikke har været kristendom, og den kan ikke eksporteres til hedenske lande. I den grad skylder den kristendom ikke blot sine idealer, men også livskraften til at søge dem virkeliggjort. Det er grundskaden ved moralsk oprustning og den statsdirigerede u-lands-hjælp og dens forsøg på at overføre demokrati og dets idealer til det hedenske Asien. Derfor er det også indlysende, at humanismen tærer på sine åndelige reserver, nu den har afbrudt forbindelsen til kirken og fornægter det troens ord, som dens medmenneskelige gerninger er udsprunget af. En dag vil den være umenneskelig og dæmonisk. Kristen omsorg må ikke gå på akkord med humanismen; den er en modermorder. I samme grad som det kommer for dagen, i samme grad aftager samarbejdet med humanisterne. Vi arbejder måske med de samme moralske begreber; men vi mener ikke det samme med dem. Indholdet er forskelligt.

Nu f. eks. seksualundervisningen i folkeskolen. Om den siger skolemyndighederne: „Den skal hvile på etisk grundlag og lægge vægt på at indgive børnene ærbødighed for livets love og fremme deres forståelse for deres ansvar“. Men disse begreber: Etik – moral – livets love, er i folkeskolens formålsparagraf definerede med kristent indhold. I overlæge Hoffmeyers TV-timer har de et ganske andet indhold. Det er naturalismens biologiske definitioner. Her er hverken „op“ eller „ned“ i dem. Hoffmeyer skildrer f. eks. homoseksualitet som noget, der rummer lige så store menneskelige værdier som naturlig seksualitet. – Vi kristne skal derfor ikke spørge efter emballagen, men efter dens indhold, når vi står over for secular filantropi. Der er forskel på Filadelfia og Filantropia trods al ydre lighed. Diakonien ser i det nødstedte menneske en bror – ja i åndelig fornedrelse og had og fjendskab kan diakonien skimte Guds fortabte barn, der skal føres hjem, et menneske for hvem Kristus er død – mens filantropien indskrænker sig til ligelighedsprincippet, at ethvert menneske har krav på medmenneskelige og medborgerlige følelser og menneskeværdige livskår. Diakonien er et broderskab, der har Gud til far – mens filantropien er et broderskab uden nogen far; det er en afgørende forskel. – Den

sæculariserede filantropi har fået hjælp fra en uventet kant: Fra den sæculariserede teologi.

Det er blevet mode, at de vantro er mere egnede til kristen gerning end de troende. På skoleområdet hævder man energisk, at den vantro underviser i kristendomskundskab er langt at foretrække for den troende. „Gud forbyde – siger de – at kristendomsundervisningen nogensinde mere skulle falde i hænderne på menigheden“. På samme måde har man også mere tillid til ikke-kristne humanitære arbejder og institutioner. Kristne hospitaler øver åndelig vold – de lader ikke være skjult for den venstre hånd, hvad den højre gør – de hjælper med bagtanke. Kristen forsorg er i al sin snakkesalige religiøsitet umenneskelig – usaglig – overtroisk. – Det var derfor lige til, at professor Løgstrup skrev en bog „Den etiske fordring“ hvor han gør et storslået forsøg på at vise, at alle kristne begreber kunne helt ud omskrives i secular filantropisk sprogbrug. Den „stumme“ næstekærlighed er bedre end den „talende“, der propaganderer for kristendom i sine gode gerninger ved at ledsage dem med et: Jesus Kristus hjælper dig! – mener man. Diakoni er forløjethed; filantropi er ærlig.

Ud fra dette syn er der også mennesker, der tager deres uddannelse på kristne hospitaler uden nogen interesse eller forståelse for kristendom. Den slags diakoner skal der nok også være, som kun er interesseret i en uddannelse. – Jeg er ikke altfor glad for de stadigt voksende kristne institutioner; de løber fare for at blive afkristnede gennem elevflokkene og statsstøtten, som de bliver mere og mere afhængig af. Her tænker jeg særlig på de kristne privatskoler. Men det kan jo også gælde andre ting.

Tilbage står nu det spørgsmål: Er så kristen diakoni mere værdifuld end filantropi?

At der er modsætning har jeg forsøgt at vise – også at denne modsætning er i hastig vækst og gennem folkereligiøsitet og eksistentialistisk filosofi trænger ind i kirkens tænkning og svækker tanken om diakonien. – Men bliver mennesker så mere og bedre hjulpet gennem diakonien end gennem filantropien? Svaret er ja. Jeg skal forsøge at begrunde også dette. Her bliver jeg nødt til at ride en baggrund op ved at skitsere afmytologiseringen.

Bedste eksempel i vort spørgsmål er skabelsberetningen. Den skildrer et verdensbillede i tre etager: Den flade jord – himlen over, der sandsynligvis bæres af søjler. Og mellem himmel og jord fører væsener himmellegemerne frem i deres bane. Og nede i kælderetagen er underverdenen. I himlen troner Gud og englene – i underverdenen

det onde ånderige. Nu brugte jeg udtrykket verdensbillede; det er forkert. Man vil slet ikke give noget verdensbillede – fortælle, hvordan verden er indrettet. Man vil forklare mennesket, finde menneskets relationer. Det er livsforståelse, det drejer sig om og ikke fysisk verdensforståelse. Derfor hører skabelseskapitlerne nær sammen med syndefaldsberetningen. Problemet er menneskets problem. „Løs menneskets gåde, så har du løst tilværelsens gåde“, som Einstein sagde det. Mennesker vidste, at de var skabt af Gud, det var åbenbaret dem. Spændingen i mennesket mellem ondt og godt kunne kun forklares ved en dualistisk verden: En verden omgiver vor verden: Himlen over med Gud, og helvede under med djævelen. Og mennesket var blevet den plads, hvorpå disse to magter mødtes. Mennesket er skabt i en krigstid. Luther giver også udtryk for, at skabelsestroen, som den har fundet udtryk i bibelen, ikke er en verdensbeskrivelse. Han siger i forklaringen til 1. trosartikel: Jeg tror, at Gud har skabt mig!

Det kalder vi et mytologisk verdensbillede. – At jøderne så, da de skulle beskrive denne verden, der måtte være todelt, når de selv var det, ikke kunne finde anden beskrivemåde end denne massive, er da underordnet. Bibelens verdensbillede er det relief et menneske må sættes i for at forstå sig selv. Et menneske kan kun forstås i forhold til sine omgivelser. Men det må være det rigtige perspektiv, ellers løses menneskets gåde ikke.

Filantropiens verdensforståelse er afmytologiseret. Man ser bort fra Gud og djævelen og hele den verden, der omgiver vor tilværelse, man afmytologiserer. Mennesket sættes kun i relation til dennesidige størrelser: Dyrene – naturens fysik, kemi og biologi. Og det har virkelig hjulpet til at løse mange af det menneskelige legemes gåder. Men det slog ikke til; der blev alt for mange uopklarede ting tilbage, og mange blev ikke hjulpet. Derfor blev man nødt til – som i matematikken – at danne en supplerende teori for at komme videre med menneskegåden og dermed med filantropien. Man dannede begrebet psyke – sjæl kunne man ikke få sin mund til at sige; det var jo mytologisk – bevidsthedsfænomener knyttet til fysiske og kemiske processer. Men psykologi slog heller ikke til. Så supplerede man med dybdepsykologi – stadig var der gåder. Nu er man begyndt en omgående bevægelse: at drive dyrepsykologi for at komme videre. Og en dyrepsykolog har fornylig slået til lyd for, at vi hjalp gorillaen op til menneskelige kår; det havde han fået ud af det. Men når en teori skal suppleres med så mange ekstra tillæg, så er det på tide, man reviderer hovedteorien. Den er ikke dækkende nok. Det materialistiske verdensbillede er for snævert et relief for menneskeforståelse. En forskning og en tilsvarende filan-

tropi, der hviler på materialismens verdensbillede, er ikke tilstrækkelig hjælp for det nødstedte menneske.

Da er der anderledes perspektiv og spændvidde over det kristne syn. Den mytologiske verdensforståelse, som også er åbenbaringsens.

Stig Dagermanns ord til sin psykiater: Det er ikke undskyldning for mit liv, jeg søger, men forsoning! peger i samme retning. Han sprænger psykiaterens verdensbillede – slår over i mytologiske toner. Mennesket trænger mere end noget andet til at møde Gud og forsones med ham, dermed bliver det også forsonet med og forelsket i sit medmenneske. Derfor holder vi så frejdigt Gudsordet frem for menneskets blik. Dette er perspektivet. Hvad mennesker forgæves har søgt de mange steder, har de så ofte fundet under bibelordet. Her løstes deres gåde – og deres lænker – her fandt de fred og hvile. – Det er dette, der ikke må mangle i menneskehjælp; det er kernen i kristen omsorg. Den hånd, der hjælper, skal præsenteres som Kristi hånd: Jesus Kristus hjælper dig, og den må ligne Kristi hånd: Præget af den kærlighed, der elsker endog sine fjender. En diakon er en, der ser med nye øjne – ser Jesus og Guds fortabte barn i de nødstedte. Diakoni er ikke filantropi, som ikke kender sjælens dybde og behov, og som kun har kilden til sin gerning i sig selv eller i en eller anden social politisk ide.

Sand diakoni øves kun af den, der lever sit liv i tro på Jesus Kristus. Kun diakonens hånd er blid nok, og hjerte er vidtfavnende nok. Diakonens hjerte bringer den evige verden med sig ved sin tro. Diakonien er evighedsens hjertelag i den sæculariserede velfærdsstats filantropi.

For mig at se er filantropi uden diakoni:

1. For snæver til virkeligt at hjælpe de nødstedte til bunds.
2. En størrelse, der er svindende. Al dens liv er en kristen arv.

Jeg tror ikke på en fornuft, en almen fornuft – hvert menneskes vuggegave – der er præget af en tilstrækkelig naturlig kærlighed til at hjælpe det nødstedte menneske.

Og jeg tror ikke på en „naturlig“ kraft til kærlighed, endsige da en kærlighed til fjenderne, som udkræves for at hjælpe det nødstedte menneske, hvis sjæl også er i det ondes vold.

Tro virksom i kærlighed er kristen omsorg.

En ide – en rest af gudbilledligheden, eller måske en rest af kristuslighed – virksom i demokratisk medborgerlig medfølelse, er filantropi. – Den vil jeg ikke sige noget ondt om. Men jeg har villet sige noget om dens utilstrækkelighed og dens behov for den kristne omsorg: diakonien.

Det skal være noget af det samme humanistiske kultursyn, der ønsker kristendomsundervisningen ud af alle former for skoler. Det er ikke blot religiøs neutralitet eller tolerance – iver for trosfrihed – had til kristendom, der arbejder for det; det er nok så meget det syn, at vi slet ikke har brug for kristendommens indflydelse – tværtimod. Religionsfriheden kræver det væk. Det demokratiske frihedsbegreb tillader ikke udprægede opdragelsestendenser i skolerne; desuden har mennesker det hele i sig. Fra kristent hold må vi også her fastholde: Seminarierne kan ikke undvære kristendomsfaget i nogen klasse under læreruddannelsen. Det gælder for øvrigt alle skoleformer, og da ikke mindst folkeskolen. Det er nemlig en stor og vanskelig opgave at opdrage, ikke mindst i en tid, hvor særlig seminarierne bliver så store ved tidens ugunst og gennemtrækker så voldsomt. Her er brug for alle pædagogisk egnede midler. Men er der noget mere opdragende fag end kristendomsfaget? Det har en egen evne til at trænge igennem alle en skoles timer og fag, og derved holde dem sunde og give dem smag.

Og dette fag kan mere end noget andet gøre seminariet til en enhedsskole i tros- og moralsynet. Gør man seminariet til en ide-debatskole, gør man også folkeskolen til et forum for debat om tro og moral. Men skal man opdrage børn – og det skal man, og det bliver en lærer tvunget til, fordi børn er eksistentialister – og ikke forvirre dem, må ide-debat forvises fra folkeskolens otte første klasser. Tænk om kristendomsfaget i folkeskolen – og seminariet med – blev afløst af religionsorientering – således som formanden for humanistisk forbund kommunelærer Erik Elten vil det. – Hvilken moral skal der så opdrages i? Da vil moraldebattens brand først for alvor gå over Danmark; da vil man utvivlsomt længes tilbage til de kristne tider, med deres overvejende enighed i kultursynet.

Og tænk hvilket kulturelt sammenbrud vi vil komme ud for, om kristendomsfaget forsvandt fra vore skoler, når netop kristendommen er vor kulturs grundlag og grundtekst. Vort samfund ville gå i opløsning; pletterne ser vi allerede ved storkespringvandet og i ungdomskriminaliteten og i følgerne af den kristelige sædeligheds forfald. Er det kulturskifte vore politikere stiler imod? Eller er man så bidt af humanismen, at man ikke ser, at vort demokratiske kulturelle menneskesyn er et kristent produkt? Den kristne diakon, han er mere end sygeplejer, han er også lærer. Også i den opdragende gerning har vi brug for kristen omsorg, diakonien.

Dimission 4. juni 1966

Tale af rektor E. Høgel

„Guds medarbejdere er vi“. (1. Kor. 9, 3).

Kære dimittender, kære gæster og medarbejdere.

Tillykke med mødet ved *milepælen* i dag. Dimittenderne ser egentlig ikke mere anstrengt og svedte ud end gæsterne. Sådan er eksamensvilkår i dag. Sådan var det ikke før, og sådan bliver det igen ikke mere under den lov, der blev vedtaget for et par dage siden. En milepæl ved vejen markerer blot. Vej er tilbagelagt. Hvor langt registrerer den. Vej er forude. Hvor lang ved ingen. Hvordan vejen vil være, kan vi kun ane. Nye livsformer, nye skolelove, der skal modsvare dagens behov, vil dukke frem med opgaver og krav. Det understreger blot, at ingen uddannelse er endelig. Har De blot fået et grundfond med Dem herfra fagligt, pædagogisk og menneskeligt, vil De også have sans, flid og vid nok i Dem til at søge ordentlig inddækning på de felter, hvor vejen fremover nu vil stille fordringer til Dem. Altså til lykke med milepælen og frisk mod til vejen fremover, til opgaverne, der venter Dem.

Når jeg så skal sige Dem noget på Deres festdag, så har jeg, trods stædighed, måttet ned med nakken og sande en gammel viis vens ord. „De skal ikke give Dem af med at tale til mennesker om andet end det, der ligger Dem selv på hjerte“. Jeg har i de sidste uger læst bind af meget interessant pædagogisk litteratur. For et emne af den art bør man tale om ved en dimission. Men jeg kan ikke. Hele tiden dukker det frem, som jeg allerhelst ville have haft en lejlighed til at tale med Dem om, efter at jeg havde rettet Deres sidste opgaver til mig i dogmatik – om forsynstroen i kristen forstand. Når jeg nu vil bruge tiden til at sige lidt om det emne, føler jeg, at jeg i én forstand pådrager mig skyld overfor mine medarbejdere. I et pædagogisk emne mødes alle fag, og jeg skal i dag repræsentere alles „Tillykke og god tur videre frem ad vejen!“ Jeg vil så forsvare mig med at sige, at vi er vel også – foruden hvad vi ellers er – alle mennesker under dette livs vilkår og medarbejdere ved en bekendende kristen skole.

For vel ca. 125 år siden skrev den juridiske kandidat, forfatteren Frederik Paludan-Müller i „Adam Homo“s 5. sang flgd. 3 vers efter at han i det foregående har fortalt, hvordan Adam glider ud af sin barndoms tro, forsømte sin bøn, skiftede bibellæsning ud med studiet af filosofiske, berømte bøger: „Hvad nød er størst . . .“. Når mennesket på sin vej opgiver troen på et forsyn, så oplever det den *største* nød. Så vender hedenskabets skæbnetro med sin jerntvang og sukkende håbløshed tilbage – og bringer da også Adam til selvmordets rand. Mon dog ikke denne forfatter, der selv måtte stride og kæmpe så meget, har ret: Det er den største nød. Forsynet er et navn for Gud selv og hans virke bag det daglige livs gang, et navn, der ganske vist i denne betydning ikke findes i det Ny Testamente. Men virkeligheden, der ligger bagved ordet, møder vi der bestandig. Den kræver imidlertid sin egen grobund.

1. forudsætning for en tro på forsynet er denne: Verden, som vi kender den, er en virkelighed i vores forstand. Den er til. Vi er ikke i vor opfattelse af den genstand for et bedrag (som skeptikere har hævdedet) Gud er garanten, så at sige.

2. forudsætning er den, at Gud har skabt verden til sig. Hvordan, hvornår o. s. v. er ikke afgørende. Det skal vi trøstigt arbejde videre på i hans navn, om vi kan finde ud af. Men troen (den ubeviselige tro, men ligeså virkelige og gyldige og afgørende som noget bevisbart), skabelstroen er en forudsætning for tillid til forsynet. Gud skabte verden – og alt var såre godt. Også mennesket.

3. forudsætning er overbevisningen om, at mennesket har ansvaret for ved ulydighed at have spoleret Guds gode værk. 1. Mosebog kap. 3 har ret. Det har været genstand for dybe spekulationer, hvorledes det lod sig gøre, når alt var såre godt, også mennesket. De løste den gåde næsten alle med let hånd sammen med Deres lærebogs professor ved at udstyre mennesket med langt mere fri vilje, end Luther ville være tilpas med at høre om. En del har da også været noget generet af minder fra psykologiundervisningen. Arv og miljø? Hvordan var det nu med det? Men hylder vi ikke så megen fri vilje, så har Gud jo alligevel kludret i det. Så får han skylden. Så havde Gud bestemt det således (determinisme eller endog det ulykkelige begreb prædestination), eller han har sat os under en skæbne, som regerer os (fatalisme) eller den rene tilfældighed råder (kasualisme), hvad der måske er den mest udbredte anskuelse i vore dage. Vel – gåden om det ondes oprindelse kan ingen råde. Og forsøgene på at forsvare Gud som uskyldig deri er det helt urimeligt at tage alvorligt. Lad det ligge (teodicéen). Det sikre er, at forudsætningen for forsynstro i kristen forstand er den dybe erken-

delse: Jeg er en skyldig. Og hvad jeg synes, jeg kan fatte er, at Gud har skabt alle ting: Det ganske univers, himlen og jorden og mig selv med, fuglene, blomsterne, elskoven, historien, naturen og kulturen. Han har skabt og han skaber fortsat. De ved, vi nu og da har berørt tanken om creatio continua, den fortsatte skabelse. Eller man vil kalde denne Guds virksomhed for hans opholdelse og hans styrelse af alle ting. Han er livets og ordenens Gud. Han modarbejder uorden (kaos) og alle fordærvmagter.

4. Hans mål er frelse nu og forløsning siden for hele sin skabelse. Kristus var med i skabelsens morgen, siger Johannesprologen. Han kom til os i historiens forløb som Jesus for at søge og frelse det fortabte. Han førte an i krigen mod synd, død og djævel. Hans frelseskabende kræfter slog klart igennem overfor dæmoner, død og sygdom. Det kalder vi undere (miracula). Siden blev han hos os incognito som Helligånden, der tager af hans og forkynder hans disciple. Han kommer igen og bringer forløsningen, Guds børns herligheds frihed. „Hele skabningen tilsammen sukker og er i veer endnu i denne stund. Og ikke skabningen alene, men også vi selv, idet vi bier på barnekår, vort legemes forløsning.“ (Rom. 8, 22). Forløsningslængselen er næppe stærk blandt jer, der i dag dimitteres. Men er eller bliver I „Guds medarbejdere“, sådan som Paulus siger det om menigheden 1. Kor. 9, 3, så kommer det også. Forløsningslængsel – „hvem skal fri mig fra dette dødsens legeme?“ – er ikke flugt fra liv og opgave, men en frugt af det at stå i opgaven som Guds medarbejder. Det er styrkelse i opgaven, når Guds kræfter bryder igennem i underet, det synlige. Men også, når han som forsynet arbejder i det skjulte bag hverdagen. Måske gives der os anledning til at undres over hans skjulte gerning, fordi vi så, at „snorene faldt mig på liflige steder“, d. v. s. der blev tildelt mig en vidunderlig lod af jorden, der er hans. Måske trykkes vi ekstra hans forsyn i favn midt i sorg, kval, angst, nød – noget af alt det, Paludan-Müller nævnede.

Havde De været ansat ved Ikast skolevæsen nu, ville jeg håbe, De som Guds medarbejdere ville gå hans ærinde blandt nedbrudte forældre, yde kærlighed i udholdenhed og nænsom medhu o. s. v. Guds kærligheds skjulte gerninger (mirabilia) rækker for troen helt ind i livets uigennemtrængelighed i denne tidsold. Han greb ind – og griber ind. Hellere igennem mørke med ham ved hånd end alene med sit eget lys. „Alle ting samvirker til gode for dem, som elsker Gud“. Ubetinget alle. Det er forsynstro, som kan prøves så hårdt, så sindet brister, men også kan få en Job på en askedyngle til at istemme Herren lovsange, han ikke troede, boede i hans bryst.

„Guds medarbejdere er vi“. Medarbejdere på hans skabelse, hvoraf kulturen også er en del. Mange vil måske mene, at den laver vi nu selv. Mon? Mon ikke Gud giver alle liv og ånde og alle ting? Også jeres anlæg, evner, kræfter, ideer, alt? Således kaldes hans medarbejdere til krig mod alt fordærv og til at leve rigt, trygt og glædesfyldt i hans gerning. Ikke naivt, som var der ingen røvere i denne skov, men med den glædesforvisning, der takker ham, at „os dagen fryder trods synd og død“. Lev rigt og glad også med videnskaben, så mange som har fået nogen smag for den. Den er intet heller uden Gud (hvad dens dyrkere ganske vist somme tider ikke tror). Elsk og få til at leve – også jeres skolebørn. Jo mere vi elsker og elskes, jo klarere vil vi forøvrigt forstå sukket efter forløsning fra denne mærkelige halvverden med dens uigennemskuelige vilkår. Gid bøn og arbejde må gøre jer trygge i kampen mod alt, hvad hans skabelses lov rammer og for alt det, som hans skabelses evangelium blænder op for. Så har I et kristens forsyn. Gud være med jer – og lykke til.

Dimissionssang

Af lærerinde Inge Hertz Jensen (66)

Melodi: Frydeligt med jubelkor . . .
(Carl Nielsen)

*Solen stiger gyldenstor,
smiler midt på himlen,
danser på den grønne jord,
kysser blomstervrimlen,
gyldner glæden i dit sind,
snyger sig i hjertet ind,
tindrer i dit øje.
Solen bærer højtidskrud,
er et lys fra himlens Gud,
glitrer i det høje.*

*Dagen lyser Limfjords-blå,
spiregrønne kviste.
Blæsten lister let på tå,
blomstens knop må briste.
Luften dirrer af musik,
lærken jubler som en prik
over mark og moser.
Stæren ler i lystig dur,
gør vist til en frøken kur.
Vår med grønne boser!*

*Frø blev lagt i urtemuld,
drak af himlens væde,
spired under solens guld,
blev et vårgrønt klæde –
hærdet under regn og vind,
tugt af et kærligt sind,
drevet frem til grøde.
Urterne blev plantet ud
for at værne nye skud,
drive dem til grøde.*

A

Forreste række fra venstre: Margit Kjær Nielsen, Bodil Spanggaard Pedersen, Dorthea Marie Larsen, Lilli Gaardsted, Birte Thastum, fru rektor Høgel, rektor Høgel, Karin Elsa Christensen, Karen Damgaard Henriksen, Harriet Birgit Greibe, Annalise Mortensen, Anne Marie Kongsbak Kristensen.

Mellemste række fra venstre: Adjunkt Villy Christensen, Else Marie Ølgaard, Oda Andreassen, Inge Hertz Jensen, Frida Jensen, Ellen Margr. Damberg, Margit Kirstine Andersen, Else Breum Jakobsen, Ingelise Breinholt Frandsen, Karen Frølund, Bodil Kristiansen, Marianne Korsholm, Niels Peter Fly Hansen, Povl Clausen.

Bageste række fra venstre: Kaj Østergaard Nielsen, Hans Chr. Hansen, Holger Iversen, Jørn Damholt Buelund, Henning Stensgaard Dalgaard, Jens Chr. S. Christensen, Erik Nielsen, Leif Lindholm Nielsen, Aksel Madum, Borge Vestergaard, John Larsen, Eskil Hvam Jessen.

Årets dimittender

Ved lektor Søren Porup (47)

A

- Andersen, Margith Kirstine*, f. 19.10.1943 i Ansager, Ribe amt, datter af gård-ejer B. Andersen, Skovgård, Ansager. Ansat i Korsør.
- Andreasen, Oda*, gift Dahl, f. 24.10.1943 i Gudum, Ringkøbing amt, datter af landmand P. Andreasen, Resen, pr. Struer. Ansat i Lem ved Skive.
- Buelund, Jørn Dambolt*, f. 18.7.1942 i Brande, Vejle amt, søn af invalidepen-sionist J. Buelund, Nøllund, pr. Grindsted. Soldat.
- Christensen, Jens Christian Søndergaard*, f. 7.1.1943 i Flynder, Ringkøbing amt, søn af overlærer J. M. Christensen, Gudum, pr. Lemvig. Ansat i Struer.
- Clausen, Povl*, f. 17.7.1938 i Branderup J., Haderslev amt, søn af gårdejer G. Clausen, Bevtoft, Sønderjylland. Ansat i Langesø, pr. Nordborg.
- Dahlgaard, Henning Stensgaard*, f. 28.11.1942 i Bedsted, Thisted amt, søn af landmand J. Dahlgaard, Spangbjerg, Bedsted. Ansat i Varde.
- Damberg, Ellen Margrethe*, f. 1.8.1943 i Ødis-Kroge, Vejle amt, datter af hus-mand J. Damberg, Ødis-Kroge. Ansat i Rødekro.
- Frandsen, Ingelise Breinholt*, f. 29.3.1943 i Odense, Odense amt, datter af tri-cotagehandler C. B. Frandsen, Lemvig. Ansat ved Bakkely skole, Vejen.
- Frølund, Karen*, gift Ahrabi, f. 9.2.1944 i Thyborøn, Ringkøbing amt, datter af købmand S. Frølund, Thyborøn. Ansat i Esbjerg.
- Greibe, Harriet Birgit*, gift Johansen, f. 15.5.1943 i Jebjerg, Viborg amt, datter af husmand J. K. Greibe, Nannerup, Jebjerg st. Ansat i Lemvig.
- Hansen, Hans Christian*, f. 10.12.1943 i Hejnsvig, Ribe amt. søn af kirkebetjent K. Hansen, Hejnsvig. Soldat.
- Hansen, Niels Peter Fly*, f. 26.10.1940 i Dommerby, Viborg amt, søn af land-mand Aa. Hansen, Rønbjerg. Ansat i Hyllested-Rosmus.
- Henriksen, Karen Damgaard*, gift Kristensen, f. 23.8.1943 i Lemvig, Ringkøbing amt, søn af glarmester R. Henriksen, Lemvig. Ansat i Linde.
- Hornstrup, Dorthea Marie*, gift Larsen, f. 21.8.1940 i Kallerup, Thisted amt, datter af gårdejer C. Hornstrup, Kallerup, pr. Sjørring. Ansat i Birket, pr. Torrig, Lolland.
- Iversen, Holger*, f. 10.9.1942 i Skjern, Ringkøbing amt, søn af gårdejer J. K. Iversen, Engsig, Skjern. Soldat.
- Jakobsen, Else Brenm*, f. 14.4.1943 i Skovlund, Ribe amt, datter af gårdejer J. B. Jakobsen, Lærkeholt, Skovlund. Ansat ved ungdomsskolen „Køl-dingfjord“.
- Jensen, Frida*, f. 12.4.1943 i Timring, Ringkøbing amt, datter af landmand M. Jensen, Timring, pr. Ørnhøj. Ansat i Resen, pr. Struer.

- Jensen, Inge Hertz*, f. 27.9.1943 i Gram, Haderslev amt, datter af forstander P. Jensen, Blaakilde ungdomsskole, Tarm. Ansat i Hurup.
- Jessen, Eskil Hvam*, f. 30.9.1942 i Bjerringbro, Viborg amt, søn af billedskærer I. B. Jessen, Bjerringbro. Soldat.
- Korsbolm, Marianne*, gift Mathiasen, f. 29.3.1943 i Velling, Ringkøbing amt, datter af gårdejer K. Korsholm, Velling, pr. Lem. Ansat i Aalestrup.
- Kristensen, Anna Marie Kongsbak*, f. 22.8.1943 i Blenstrup sogn, Ålborg amt, datter af husm. K. A. Kristensen, Mølholm, St. Brøndum. Ansat i Rødovre.
- Kristiansen, Bodil Kirstine Nørgaard*, gift Jessen, f. 29.9.1943 i Ejerslev, Thisted amt, datter af uddeler J. L. Kristiansen, Ejerslev, pr. Nykøbing M. Ansat i Ø. Bjerregrav.
- Larsen, John*, f. 24.8.1937 i Strib, Odense amt, søn af afd. arbejdsmand N. S. Larsen. Ansat i Birket, pr. Torrig, Lolland.
- Lawridsen, Karin Elsa Mortensen*, gift Christensen, f. 14.8.1943 i Lemvig, Ringkøbing amt, datter af arbejdsmd. H. Christiansen, Lemvig. Ansat i Lemvig.
- Laustsen, Lilli Mølgaard*, gift Gaardsted, f. 29.1.1942 i Jebjerg, Viborg amt, datter af gartner E. M. Laustsen, Jebjerg. Ansat i Struer.
- Madum, Aksel*, f. 2.12.1943 i Holstebro, Ringkøbing amt, søn af tobaksarbejder Aa. Madum, Holstebro. Ansat i Espergårde.
- Mortensen, Annalise*, f. 24.12.1943 i Roslev, Viborg amt, datter af møbelpolstrer J. Mortensen, Jebjerg. Ansat i Staby.
- Nielsen, Erik*, f. 23.9.1939 i Grinderslev, Viborg amt, søn af tømremester E. Nielsen, Skove, pr. Roslev. Ansat i Kokkedal, pr. Skovsgaard.
- Nielsen, Kaj Østergaard*, f. 11.2.1938 i Lomborg, Ringkøbing amt, søn af gård-ejerske J. Ø. Nielsen, Lomborg. Ansat i Eltang.
- Nielsen, Leif Lindholm*, f. 15.11.1939 i Nees, Ringkøbing amt, søn af gårdejer P. Nielsen, Vester Ulfsumby, Bækmarksbro. Ansat i Vedersø.
- Nielsen, Margit Kjær*, f. 11.3.1942 i Resen, Ringkøbing amt, datter af gårdejer E. K. Nielsen, Resen, pr. Struer. Ansat i Tvis.
- Pedersen, Birte*, gift Thastum, f. 2.8.1943 i Nykøbing M., Thisted amt, datter af grosserer M. W. Pedersen, Nykøbing M. Ansat i Als, Østjylland.
- Pedersen, Bodil Spanggaard*, f. 21.9.1941 i Hvam sogn, Viborg amt, datter af gårdejer K. G. Pedersen, Hvam. Ansat i Borbjerg.
- Vestergaard, Børge*, f. 30.4.1943 i Vejrumbro, Viborg amt, søn af gårdejer H. Vestergaard, Vejrumbro. Soldat.
- Ølgaard, Else Marie Horslund*, f. 15.4.1940 i Kjellerup, Viborg amt, datter af afd. førstelærer C. H. Ølgaard, Frederiks. Ansat i Skive.

B

- Andersen, Jørgen Vesterbæk*, f. 8.5.1940 i Sejerslev, Thisted amt, søn af landmand O. A. Andersen, Sejerslev, pr. Nykøbing M. Ansat i Faster, pr. Skjern.
- Andersen, Maren Kirstine*, gift Langgaard, f. 17.2.1944 i Stal, Ålborg amt, datter af gårdejer K. O. Andersen, Skovsgård. Ansat i Stagstrup, pr. Hørdum.
- Borregaard, Ellen*, f. 18.9.1937 i Manstrup, pr. Aggersund, Hjørring amt, datter af A. C. S. Borregård, Manstrup, pr. Aggersund. Ansat i Bjerringbro.
- Brogaard, Ingrid Kjer*, f. 31.1.1944 i Hvidbjerg, Thisted amt, datter af gårdejer J. Brogaard, Floulev. Ansat ved Sønderlandsskolen i Holstebro.
- Christensen, Vera Jensine Sandfeld*, gift Hansen, f. 4.4.1942 i Kibæk, Ringkøbing amt, datter af gårdejer J. C. S. Christensen, Assing. Ansat i Roslev.
- Gade, Poul*, f. 8.6.1937 i Hvidbjerg, Thisted amt, søn af gårdejer H. Gade, Smerup, pr. Hvidbjerg. Ansat i Ikast.
- Gotthardsen, Frede*, f. 21.8.1941 i Bylderup, Tønder amt, søn af statshusmand J. Gotthardsen, Sottrup mark, Bylderup. Soldat.
- Gaardmark, Jens Iver Gaarden*, f. 24.8.1941 i Tornby, Hjørring amt, søn af overlærer H. Gaarden Gaardmark, Snebjerg. Soldat.
- Green, Vera*, f. Larsen, f. 12.12.1941 i Astrup, Hjørring amt, datter af overlærer M. Larsen, Ålestrup. Ansat i Vebbestrup, pr. Ø. Doense.
- Hansen, Orla*, f. 19.9.1942 i Skive, Viborg amt, søn af fodermester A. Hansen, Volstrup, pr. Hjerm. Ansat i Roslev.
- Houe, Ole Kirk*, f. 26.7.1939 i Hurup, Thisted amt, søn af gårdejer J. Houe, Ettrupgård, Hurup, Thy. Ansat i Nykøbing M.
- Iversen, Mette Margrethe*, f. 27.5.1940 i Vejrup, Ribe amt, datter af gårdejer B. Iversen, Vejrup. Ansat i Vamdrup.
- Jensen, Laura*, f. 9.2.1943 i Thyborøn, Ringkøbing amt, datter af fisker P. M. Jensen, Thyborøn. Ansat i Skjern.
- Johansen, Vera*, f. 26.5.1935 i Lemvig, Ringkøbing amt, datter af skomager L. B. Johansen, Lemvig. Ansat i Tarm.
- Konradsen, Bernhard*, f. 7.2.1927 i Vildbjerg, Ringkøbing amt, søn af arbejdsmand K. Konradsen, Vildbjerg. Ansat i Rødding, pr. Spøttrup.
- Kristoffersen, Birthe Lisbeth*, f. 31.5.1943 i Skannerup, Skanderborg amt, datter af gårdejer N. P. Kristoffersen, Skannerup, pr. Gern. Ansat i Fredericia.
- Kvejborg, Jørgen Kristian Jensen*, f. 3.7.1943 i Snedsted, Thisted amt, søn af gårdejer P. J. Kvejborg, Årup, pr. Snedsted. Ansat ved Sønderlandsskolen i Holstebro.
- Langgaard, Thorkild Dahl*, f. 13.10.1942 i Tvorup, Thisted amt, søn af landmand N. J. Langgaard, Tvorup, pr. Sjørring. Ansat i Stagstrup, pr. Hørdum.
- Lauridsen, Bjarne Thoustrup*, f. 8.4.1943 i Herning, Ringkøbing amt, søn af vicevært M. K. Lauridsen, Herning. Soldat.
- Morsing, Niels*, f. 10.12.1940 i Orø, Holbæk amt, søn af sognepræst Tage Morsing, Viborg. Ansat i Klinkby ved Lemvig.
- Mouritsen, Knud Preben*, f. 5.9.1941 i Sønderhaa, Thisted amt, søn af landmand O. Mouritsen, Sønderhaa, pr. Hørdum. Ansat i Søndbjerg, Thy.

B

Forreste række fra venstre: Ruth Maagaard Pedersen, Karen Margr. Nielsen, Inge Schou, Kirsten Molby, Laura Jensen, Maren Kirstine Langgaard, fru rektor Høgel, rektor Hogel, Maren Lind Thomsen, Else Winther, Margit Irene Terkildsen, Inge Sand, Ingrid Kjær Brogaard.

Mellemste række fra venstre: Lektor J. Hejbol, Ellen Borregaard, Vera Johansen, Else Pedersen, Vera Green, Birthe Lisbeth Kristoffersen, Birthe Nielsen, Mette Margr. Iversen, Vera Sandfeld Christensen, Edith Rasmussen, Ole Houe, Poul Gåde, Bernhard Konradsen, Knud Preben Mouritsen.

Bageste række fra venstre: Niels Peter Trelborg, Jens Iver G. Gaardmark, Thorkil Langgaard, Niels Morsing, Frede Gotthardsen, Knud Fahnoe Munksgaard, Orla Hansen, Kaj Højland Petersen, Ole Rex Pihl, Bjarne Thoustrup Lauridsen, Jørgen Kr. Kvejborg, Jørgen Vesterbæk Andersen.

- Munksgaard, Knud Fabnøe*, f. 9.12.1943 i Struer, Ringkøbing amt, søn af skoleinspektør E. Munksgaard, Gudum, pr. Lemvig. Ansat i Flensborg.
- Mølby, Kirsten*, f. 19.9.1943 i Ansager, Ribe amt, datter af gårdejer O. Mølby, Hanning, pr. Sædding. Ansat i Harboøre.
- Nielsen, Birthe*, gift Vølker, f. 30.4.1943 i Gudum, Ringkøbing amt, datter af gårdejer N. K. Nielsen, Gudum. Ansat i Kolding.
- Nielsen, Karen Margrethe*, f. 29.4.1943 i Humlum, Ringkøbing amt, datter af fhv. gårdejer N. M. Nielsen, Struer. Ansat i Lem ved Ringkøbing.
- Nielsen, Margit Irene*, gift Terkildsen, f. 22.11.1943 i Resen, Ringkøbing amt, datter af gårdejer L. Nielsen, Lundby, Aulum. Ansat i Vestervig.
- Pedersen, Else*, f. 9.11.1942 i Århus, Århus amt, datter af vagtmester K. Pedersen, Horsens. Ansat i Frederikshavn.
- Pedersen, Ruth Maagaard*, f. 6.6.1942 i Stouby mark, Randers amt, datter af gårdejer K. M. Pedersen, Hald. Ansat i Randers.
- Petersen, Kaj Hojland*, f. 16.3.1943 i Skive, Viborg amt, søn af slagteriarbejder F. Petersen, Lemvig. Ansat ved Lemvig handelsskole.
- Pihl, Ole Rex*, f. 14.4.1943 i Rønne, Bornholm, søn af overlærer C. Pihl, Struer. Ansat ved Østre Skole, Struer.
- Rasmussen, Edith*, f. 31.10.1942 i Holstebro, Ringkøbing amt, datter af vice-skoleinspektør V. Rasmussen, Holstebro. Ansat i Fensmark, pr. Næstved.
- Sand, Inge Marie Graversen*, f. 21.5.1942 i Glæsborg, Randers amt, datter af skoleleder J. G. Graversen Sand, Glæsborg. Ansat ved Østre Skole, Struer.
- Schou, Inge Braae*, gift Hansen, f. 6.10.1943 i Struer, Ringkøbing amt, datter af snedkermester B. Schou, Struer. Ansat i Store Jernløse.
- Thomsen, Maren Lind*, f. 31.3.1942 i Gudum, Ringkøbing amt, datter af landmand Aa. L. Thomsen, Gudum. Ansat i Tarm.
- Trelborg, Niels Peter*, f. 11.6.1937 i Resen, Ringkøbing amt, søn af gårdejer J. Trelborg, Resen, pr. Struer. Ansat i Kristrup, pr. Randers.
- Winther, Else*, f. 3.2.1944 i Korning, Vejle amt, datter af gårdejer J. Winther, Korning, pr. Hatting. Ansat i Vejle.

C

Forreste række fra venstre: Maren Elise Korsgaard Pedersen, Andrea Marie Bojesen, Birgitte Sørensen, Grethe Houe, Ellen Sørensen, fru rektor Høgel, rektor Høgel, Anne Margrethe Beck, Birgit Pedersen, Ingrid Christiansen, Karen Ladekjær, Edna Jensen.

Mellemste række fra venstre: Lektor Tage Ringgaard, Edna Gadsdal, Bodil Mortensen, Jytte Sørensen, Grethe Marie Pedersen, Lisbeth Flyvholm, Lilly W. Christiansen, Inge Bowling, Margit Krogh, Ingrid Vad Jensen, Ellen Thing, Mette Nielsen, Jens Rasmus Andersen.

Bageste række fra venstre: Nils Henrik Wyke, Willy Arne Hansen, Henry Ladekjær, Henry Mathiasen, Ove Nørlund Jensen, Otto Grønbæk Nielsen, Knud Christiansen, Ole Mejer, Niels Peter Lousdal, Kaj Henningsen, Karsten Vinther, Johan Thastum.

C

- Andersen, Jens Rasmus*, f. 5.6.1940 i Jaungyde, Skanderborg amt, søn af landmand S. Andersen, Jaungyde. Ansat ved Vorgod skole, pr. Herning.
- Beck, Anne Margrethe*, f. 9.7.1943 i Branderup, Haderslev amt, datter af karetmager N. A. Beck, Branderup. Ansat i Brabrand.
- Bojesen, Andrea Marie*, f. 8.3.1940 i Handsted, Thisted amt, datter af landmand F. Bojesen, Bjerre, pr. Thisted. Ansat ved Sædding skole.
- Bøvling, Inge*, f. 6.4.1942 i Sdr. Resen, Viborg amt, datter af gårdejer N. Bøvling, Sdr. Rind, pr. Rindsholm. Ansat ved Kirkeskolen i Skjern.
- Christiansen, Knud*, f. 28.4.1937 i Elling, Hjørring amt, søn af landmand E. Christiansen, Sørig, pr. Tversted. Ansat ved Tinderhøj skole i Rødovre.
- Christiansen, Lilly Winther*, f. 17.2.1944 i Ringkøbing, Ringkøbing amt, datter af landmand S. W. Christiansen, Snejbjerg. Ansat ved Søndermarksskolen i Vejle.
- Flyvholm, Lisbeth*, f. 29.5.1942 i Randers, Randers amt, datter af snedkermester S. Flyvholm, Torslev, pr. Skovsgård. Ansat ved Vraa kommuneskole.
- Garsdal, Edna Jensine*, f. 28.11.1943 i Tystrup, Holbæk amt, datter af slagteri-arbejder E. Garsdal, Vinding, pr. Sørvad. Ansat ved Give centralskole.
- Hansen, Willy Arne*, f. 15.4.1942 i Blåhøj, Vejle amt, søn af landmand H. Hansen, Fruegård, pr. Billund. Ansat ved Hjerm skole.
- Henningsen, Kaj*, f. 16.11.1938 i Århus, Århus amt, søn af arbejdsmand E. Henningsen, Tåstrup. Ansat ved Resen skole, pr. Skive.
- Jensen, Birgit*, gift Pedersen, f. 11.2.1943 i Lemvig, Ringkøbing amt, datter af folkepenionist O. Jensen, Lemvig. Ansat i Sorø.
- Jensen, Ingrid Amalie Vad*, f. 5.1.1938 i Sevel, Ringkøbing amt, datter af afd. gårdejer P. V. Jensen, Sevel. Ansat i Skjoldborg, pr. Vildsund V.
- Jensen, Ove Nørnlund*, f. 9.9.1938 i Ølgod, Ribe amt, søn af gårdejer J. N. Jensen, Ølgod. Ansat ved Sædding skole, pr. Esbjerg.
- Jørgensen, Karen*, gift Ladekjær, f. 29.2.1944 i Thorning, Viborg amt, datter af gårdejer N. Jørgensen, Skræ, Thorning. Ansat ved Grejsdalens skole.
- Ladekjær, Henry*, f. 16.9.1936 i Dejbjerg, Ringkøbing amt, søn af gårdejer A. Ladekjær, Dejbjerg. Ansat ved Grejsdalens skole.
- Lousdal, Niels Peter*, f. 10.1.1939 i Helligsø, Thisted amt, søn af gårdejer S. Lousdal, Helligsø, pr. Gjettrup. Ansat ved Harboøre skole.
- Mathiasen, Henry Vesterlund*, f. 12.1.1944 i Fjilstervang, Ringkøbing amt, søn af landmand T. Mathiasen, Fjilstervang, pr. Kibæk. Soldat.
- Mejer, Ole Thirup*, f. 31.3.1942 i København, Københavns amt, søn af gartner P. Mejer, Struer. Ansat i Hvidbjerg, Thy.
- Mortensen, Bodil*, f. 1.8.1942 i Roslev, Viborg amt, datter af møbelpolstrer J. Mortensen, Jebjerg. Ansat i Nees, pr. Vemb.
- Nielsen, Mette*, f. 14.11.1942 i L. Vedbøl, Haderslev amt, datter af landmand M. Nielsen, L. Vedbøl, O. Jerstal. Ansat i Oksenvad, pr. Sommersted.
- Nielsen, Otto Grønback*, f. 5.3.1927 i Studsgård, Ringkøbing amt, søn af afd. gårdejer L. C. Nielsen, Studsgård. Ansat ved Rom skole, pr. Lemvig.

- Nørgaard, Ingrid*, gift Christiansen, f. 2.10.1940 i Krejbjerg, Viborg amt, datter af gårdejer P. Nørgaard, Fredsø, pr. Vils, Mors. Ansat i Lemvig.
- Pedersen, Grethe Marie*, f. 13.6.1942 i Vigsø, Thisted amt, datter af toldopsynsmand C. Pedersen, Vigsø Bjerre, pr. Hanstholm. Ansat ved Erslev skole, Mors.
- Pedersen, Maren Elise Korsgaard*, f. 23.5.1942 i Refs, pr. Hurup, Thisted amt, datter af S. K. Pedersen, Hurup Thy. Ansat i Ø. Jølby, Mors.
- Poulsen, Edna Sigrid Friis*, gift Østergaard Jensen, f. 21.8.1938 i Brønshøj, Københavns amt, datter af fhv. købmand A. Poulsen, Simmelkjær, pr. Sunds. Ansat i Struer.
- Ottosen, Eie Birgitte Heide*, gift Sørensen, f. 28.2.1943 i Hvide Sande, Ringkøbing amt, datter af bankbestyrer K. B. Ottosen, Hvide Sande. Ansat ved Gudum centralskole, pr. Lemvig.
- Sørensen, Ellen*, f. 15.4.1943 i Kølsten, Viborg amt, datter af smedemester O. E. Sørensen, Kølsten, pr. Løgstrup. Ansat ved Vestervangsskolen i Randers.
- Sørensen, Grethe Rønn*, gift Houe, f. 10.10.1943 i Viborg, Viborg amt, datter af plejeassistent Aa. Sørensen, Viborg. Ansat i Nykøbing M.
- Sørensen, Jytte*, gift Larsen, f. 4.11.1943 i Lemvig, Ringkøbing amt, datter af elektriker H. Sørensen, Lemvig. Ansat i Lemvig.
- Thastum, Johan Holm*, f. 12.10.1941 i Augustenborg, Sønderborg amt, søn af plejeassistent, diakon H. Thastum, Augustenborg. Ansat i Als, Østjylland.
- Thing, Ellen Sofie*, f. 10.10.1942 i Humlum, Ringkøbing amt, datter af gårdejer N. C. Thing, Humlum. Ansat i Tarm.
- Vinther, Karsten*, f. 7.11.1940 i Thyborøn, Ringkøbing amt, søn af maskinsmed A. Vinther, Thyborøn. Ansat ved Nr. Nissum kommuneskole.
- Winther, Margit Irene*, gift Krogh, f. 31.3.1938 i Korning, Vejle amt, datter af gårdejer J. Winther, Korning. Ansat i Løsning.
- Wyke, Nils Henrik*, f. 4.11.1943 i Randers, Randers amt, søn af købmand Sten Wyke, Randers. Ansat i Herning.

Af årets dagbog

Ved J. Søndergaard Jacobsen (06) og G. Eriksen (43)

Ansættelser:

- 1923 Johs. Eriksen, ol. i Klinkby.
1927 Elisabeth Bødker Jensen, ol. i Vodskov.
1939 Anders Stokholm Frandsen, ol. i Gudum.
1950 Petra Lauridsen, DMS-pigeskolen i Aden, ans. v. Tangsø komm. skolevæsen.
1951 Jens Bach Moustgaard Kristensen, ol. i Videbæk.
1951 Folmer Kaag, skoleinsp. v. Rougsøskolen, Randers.
1951 Villy Christensen, skoledirektør i Frederikshavn.
1951 Johannes Sommer, skolepsykolog i Assens.
1951 Lauge Bruun Wendelboe, ans. i Videbæk.
1951 Kristian O. Mølgaard, ol. i Videbæk.
1952 Thøger Larsen Jensen, ans. i Lemvig.
1952 Andreas Jensen Frendrup, ans. i Brande.
1952 Bent Holmstrup Jensen, skoleinsp. i Hanstholm.
1952 Evald Andersen, skoleinsp. ved Glæsborg centralsk.
1955 Anders Chr. Sørensen, viceinsp. i Lemvig.
1956 Tøste Baun Christensen, ans. v. Nordre skole, Viborg.
1956 Malte Dalsgaard Hansen, ans. v. eksternatsk. i Assens.
1957 Asta Munk, ans. i Herrup.
1957 Gunnar Jensen, ans. i Hasseriis.
1957 Inga Skadhede, ans. i Struer.
1957 Peder Thorleif Andersen, 1.læ. i Lild.
1959 Karen Elisabeth Wied Norup Jacobsen, ans. i Ø. Tim.
1959 Elin Høll Hauge, ans. i Aulum.
1959 Børge Adamsen, ans. i Sulsted.
1960 Kirsten Møller Thomsen, Sudan missionen (seminariet i Numan).
1961 Lissie Korsgaard Pedersen, ans. i Galtrup-Øster Jølby.
1961 Rebekka Birk Kirk, ans. i Tistrup.
1961 Henry Kirk, ans. i Tistrup.
1961 Ib Buhl, ans. v. Ikast østre sk.
1961 Gunhild Sandegaard (f. Trolborg Bjerg), ans. i Fjellerad, pr. Vaarst.
1961 Esther Christensen, ans. v. Bøvling hovedskole.
1961 Selma Elisabeth Jensen, ans. i Herrestrup-Grevinge.
1961 Ruth Annelise Laursen, ans. v. Ådum centralsk.
1961 Birgit Troelsen, ans. v. Ny Munkeg. sk., Århus.
1961 Jørgen Åge Dahl, ans. i Hurup.
1961 Thomas Peter Grave, ans. i Sommersted.
1961 Bodil Nielsen, ans. på Fur.
1961 Arne Frank Nielsen, ans. på Fur.
1962 Tage Poulsen, ans. i Tvis.
1962 Jens Sørensen, ans. i Vestervig-Agger.
1962 Kristen Vestergaard, Tarm.
1962 Finn Hassager Grønborg Laustsen, ans. i Sundby-Hvorup.

- 1962 Erna Bøcher Hansen, ans. i Stagstrup.
- 1962 Kurt Led Andersen, ans. i Sjørring, Thisted amt.
- 1962 Jørgen Gravesen, ans. i Rom v. Lemvig.
- 1963 Aksel Boesen Bonnerup, ans. i Vildbjerg.
- 1963 Else Aarup, ans. i Sdr. Felding.
- 1963 Martha Tidemann Pedersen, ans. i Tømmerby.
- 1963 Niels Kristian Riis, ans. i Tim.
- 1963 Elisabeth Lund Jensen, ans. i Guldager, Ribe amt.
- 1963 Marie Cæcilie Nørgaard (f. Wive), ans. i Mosbjerg, Hjørring amt.
- 1963 Lilli Morsing, ans. v. Klinkby centralsk.
- 1963 Tove Slot Pedersen, ans. i Kolding.
- 1964 Villy Mølby Rasmussen, ans. i Hammerum.
- 1964 Tage Holmgaard, ans. i Ager-skov.
- 1964 Henry Kristian Lykkegaard, ans. v. Brattingborgskolen.
- 1964 Robert Simonsen, ans. i Struer.
- 1964 Iver Jørgensen Iversen, asp. v. Klinkby centralsk.
- 1964 Regner Frank Madsen, ans. i Sunds.
- 1964 Bent Fogh Terkildsen, asp. i Vestervig.
- 1964 Niels Jørgen Fabricius Hansen, asp. v. Bakkeskolen, Ålborg amt.
- 1964 Asger Eigil Christensen, asp. i Heltborg.
- 1964 Arne Iversen, asp. i Ry St.
- 1964 Henning Madsen, asp. i Kibæk.
- 1964 Flemming Lund, asp. i Øster Brønderslev.
- 1964 Henning Emil Pedersen, asp. i Kibæk.
- 1964 Inger Madsen (f. Henriksen), ans. i Kibæk.
- 1964 Jørgen Chr. Andersen, asp. i Agerbæk.
- 1964 Kirsten Christensen (f. Larsen), ans. i Pindstrup.
- 1964 Finn Peter Ehlersen Tougaard, asp. i Sdr. Felding.
- 1964 Grethe Vangsgaard, ans. i Ålborg.
- 1964 Frits Vestergaard, asp. i Fredericia.
- 1964 Laurids Kristian Vemmelund, asp. i Filskov, Vejle amt.
- 1964 Leo Vang Jensen, ans. i Ganløse.
- 1965 Villy Green, asp. i ?
- 1965 Jens Jørgen Siersbæk, asp. i Lemvig.
- 1965 Aage Dahl Jensen, asp. i Lem, Viborg amt.
- 1965 Jonhild Torkildsdóttir Iversen, asp. v. Klinkby centralsk.
- 1965 Sidsel Marie Burchardt (f. Kirkeby), asp. i Mejrup.
- 1965 Else Haugaard Larsen (f. Kamstrup), asp. i Frederikshavn.
- 1965 Ruth Henningsen (f. Henriksen), asp. i Resen v. Skive.
- 1965 Henning Jensen, asp. i Lemvig.
- 1965 Kirsten Marie Møller (f. Rasmussen), asp. i Lemvig.
- 1965 Knud Erik Kirkegaard Christensen, asp. i ?
- 1965 Tony Grauting, asp. i Holstebro.
- Afsked med pension:*
- 1917 Lektor C. M. Christensen, Nr. Nisum, 31.7.
- 1921 Ejner Hoppe, Grandløse, 31.10.
- 1921 Anna Kathrine Madsen, f. Christensen, Hvidovre, 30.11.
- 1921 Kathrine Jeritslev-Hansen, Fiskbæk, 31.7.
- 1923 Aage Georg Laustrup, Tarm, 31.7.
- 1924 Mariane Vejen, Bredebro, 31.7.
- 1924 Kristen Kjeldgaard Kristiansen, 31.7.
- 1930 A. Præcius-Madsen, Gødvad, 30.9.
- 1936 Harald V. Andersen, Horne Asdal, 31.9.

Afsked uden pension:

- 1956 Kristian Madsen, Døvling,
(overgået til andet erhverv).
1964 Mette Margit Christensen, Nr.
Nissum, 31.7.
1964 Tove Maagaard Pedersen,
f. Vesterager, Kølkjær, 31.7.

Dødsfald:

- 1900 Andr. M. Christensen, Egtved,
død 7.8.66.
1901 Hans Henrik Humlum,
Roskilde, 30.11.66.
1905 Jens M. Møllers enke, Marie, f.
Hornshøj, jan. 66.
1906 Jens Julius Jensen, Hørve,
5.7.66.
1906 H. P. Larsen, Holstebro, fh.
Bjert, 21.4.66.
1906 Martin Nielsens hustru, Marie,
f. Kruse, Virum, død 65.
1909 Martin Marinus Enggaard, fh.
Hinge, aug. 66.
1910 Kristen Julius Iversen, fh. Som-
mersted, 13.12.65.
1910 Ole Arendt Nielsen, Vejle, fh.
Skjern, 16.3.66.
1911 Petra Dalgaard, Lemvig,
11.11.66.
1913 Poul Borre Gadegaard, Provst,
Tarm, 5.10.66.
1913 Kirsten Marie Poulsen, Kjelle-
rup, fh. Nr. Nissum v. Skole,
13.2.66.
1914 S. C. Brejls enke, Doris, f. Chri-
stiansen, fh. Tønder, 3.4.66.
1915 Ernst Folmann, Herning, fh.
Rødbyhavn, 27.10.66.
1915 Sofie Kirstine Jensen, Hygum,
fh. Bedsted, 16.9.66.
1917 Niels Nielsen, Hjerpsted,
15.9.66.
1923 Jens Christian Larsen, Hjørring,
8.2.66.
1926 Gustav Lind Thomsen, Odense,
22.4.66.
1926 Vilhelm Hjorth, fh. Roskilde,
65.
1927 Nicoline Thomsen, Videbæk, 66.
1931 Olga Nielsen, f. Pedersen, Stare-
klinte, Hørve. 4.12.66 dræbt v.
påkørsel.
1935 Ejnar Toftemarks hustru, Edith
Marie, f. Egefelt, 20.7.66.
1940 Edvard Søndergaard Poulsen,
Ålborg, maj 66.
1945 Kaj Borgen Christensens hustru,
Inga Rita, f. Bull, 9.1.66.
1949 Gerh. Coryden-Pedersens
hustru, Ebba, f. Christensen, 66.

RETTELSE TIL ÅRBOG FOR 1965

Under Årets dimittender står der, at Henning Ammitzbøll fra klasse B er ansat i Hylke. Der skulle have stået Stenderup.

Dorrit Elkjær, gift Ammitzbøll, også fra klasse B, er ligeledes ansat i Stenderup.

Jens Jørgen Ammitzbøll fra klasse C er derimod ansat ved Hylke skole.

Vi beklager fejltagelsen.

Red.

Elevforeningens regnskab for 1966

Ved kassereren, lærer M. P. Sørensen (28)

<i>Udgifter:</i>			
Arbogen:			
Trykning	7.020,00		
Klichéer	674,65		
Tryksager	49,55		
Udbringning \mp rabat 290,00	425,70		
10 % af 8.092,30	809,20	8.979,10	
Forretningsførerens udgifter:			
Papir, porto, telefon	130,76		
Tryksager	5,00	135,76	
Redaktørens udgifter:			
Porto, telefon, kørsel m. v.		100,00	
Kassebeholdning ved årets slutning:			
Indestående på giro	2.444,08		
Indestående på bankbog	6.300,01		
Kontant beholdning	9,74	8.753,83	
		<u>Balance</u>	<u>17.968,69</u>

<i>Indtægter:</i>			
Kassebeholdning ved årets begyndelse	7.872,55		
Indbetalt kontingent	9.546,00		
Indvundne renter	174,14		
Salg af gl. årbøger	376,00		
		<u>Balance</u>	<u>17.968,69</u>

Nærværende regnskab er d. d. gennemgået af undertegnede. Intet fundet at bemærke.

Nr. Nissum, den 19. oktober 1966.

J. Søndergaard Jacobsen
(sign.)

Foreningsmeddelelser

Ved formanden, lektor A. Koch (28)

SEMINARIETS 75 ÅRS FEST

Som antydet allerede i sidste års årbog er ovennævnte begivenhed nær forestående. Man er så småt i gang med forberedelserne dertil, idet seminariets bestyrelse har drøftet sagen på et møde forleden. Der vil i de allernærmeste dage blive nedsat et udvalg med repræsentanter for seminariets bestyrelse, lærerkollegiet og de studerende til nærmere at planlægge festen.

På indeværende tidspunkt kan kun meddeles, at festlighederne er fastsat til *week-enden 16. og 17. september 1967.*

Måske kunne det tidsmæssigt set have været fuldt så berettiget, om festen var blevet lagt i forsommeren, men da denne tid på grund af eksamen og forskellige andre nødvendige arrangementer spreder og optager store dele af elevflokket, findes tiden lige efter undervisningsårets begyndelse at egne sig bedre.

Man venter at se mange „gamle“ elever ved denne lejlighed. Der skal jo være gæster, når man holder fest. – *Notér derfor allerede nu dagene ind i kalenderen!*

ÅRBOG 1967

Selvfølgelig kan en begivenhed som 75 års jubilæet ikke undgå at præge den kommende årbog. Det er tanken, at årbog 1967 skal gøres både større og særlig festlig. Den vil derfor blive en del dyrere at trykke, men vi regner med at kunne levere den til samme pris som i år, idet vi har oparbejdet en lille kassebeholdning bl. a. netop til dette formål.

Da årbogen gerne skulle indeholde stof fra festlighederne, udsættes fristen for indlevering af indlæg til 1. oktober 1967. Det vil være kærkomment, om nogle af medlemmerne på eget initiativ vil yde bidrag til årbogsstoffet. Ved denne specielle lejlighed må der sikkert være en del, der kunne ønske at give udtryk for et eller andet.

Stof sendes til hovedredaktøren, lektor Porup senest 1. oktober.

BESTYRELSEN

Denne består af:

Formand: lektor *A. Koch*, Nr. Nissum pr. Lemvig, afgår 1967.

Kasserer: lærer *M. P. Sørensen*, Nr. Nissum pr. Lemvig, afgår nu.

Redaktionsudvalg:

Lektor *S. Porup*, Nr. Nissum pr. Lemvig (hovedredaktør),
afgår nu.

Lærer *A. Bjørnkjær*, Bøvling, afgår 1967.

Førstelærer *Kr. Madsen*, Søndbjerg pr. Uglev, afgår 1967.

Lærer *Anders Stokholm Frandsen*, Gudum pr. Lemvig, afgår nu.

Lærerstudierende *Carsten Jensen*, III kl., erstattes med
lærerstudierende *Ryan Christiansen*, II kl.

VALG

I henhold til ovenstående er følgende altså på valg: kassereren, hovedredaktøren og A. S. Frandsen samt repræsentanten for de studerende. Valgperioden er henhv. 3, 2, 2 og 1 år.

Efter opfordring fra den øvrige bestyrelse har lærer M. P. Sørensen og lektor Porup indvilliget i at lade sig genvælge, hvad vi takker dem for. Det er værdifuldt med stabilitet i styrelsen. Trods en tilsvarende opfordring har lærer A. S. Frandsen fastholdt sit ønske om at udtræde, motiveret med at åbne adgang for en vis fornyelse af bestyrelsen. Synspunktet kan ikke underkendes, det har sin berettigelse. Men tak skal der lyde til Anders Frandsen både for indsats i arbejdet og for hans aldrig svigtende interesse for elevforeningens virke. Til hans efterfølger foreslår bestyrelsen overlærer Bernt Jensen, Struer, der har erklæret sig villig til at modtage valg. De studerende udpeger selv deres repræsentant. Carsten Jensen har ydet en værdifuld indsats m. h. t. at skabe kontakt med de studerende, hvad der fremgår af årbogens sider. Tak for dette!

Såfremt der ikke inden d. 1. februar 1967 er indkommet andre forslag, bortfalder afstemningen, og ovennævnte er valgt. I modsat fald udsendes der stemmesedler til medlemmerne.

BETALINGEN FOR ÅRBOGEN

Regnskabet er forelagt på omstående side. Det fremviser atter et tilfredsstillende resultat. Ved bestyrelsesmødet forleden vedtoges det at besvare en ansøgning fra indsamlingskomitéen for færdiggørelse af svømmebassinet med at bevilge 500 kr. dertil. Da regnskabet var afsluttet, fremgår dette ikke deraf. Det er glædeligt, at vor finansielle situation for en gangs skyld tillader noget sådant.

Da vi jo stadig lever i en inflationstid med stærkt stigende priser, og da årbogen i år er kendeligt større end sine forgængere, er det nødvendigt at fastsætte prisen til *kr. 10,-*.

For øvrigt synes jeg, det er fint, at den gamle pris har holdt i så mange år, men nu er det altså nødvendigt med en stigning. Bogen er vist så rigelig pengene værd. Årbogen trykkes i år i 1800 eksemplarer. Antal udenbys medlemmer er ca. 850.

Benyt venligst vedlagte girokort omgående, så kassererens arbejde lettes. Kontingent, der ikke er indbetalt senest en måned efter modtagelsen af årbogen, vil blive inkasseret pr. postopkrævning med tillæg af porto.

Glædelig jul!

Nr. Nissum Seminarium, pr. Lemvig, november 1966.

P. b. v.
Alex. Koch.

1966